

Katsaus operatiivisen tiedon analysointiin keskusrikospoliisissa 2021

”Haastattelukatsaus poliisin operatiivisen tiedon analyysiosaamisen keskeisiin tarpeisiin ja osaamiskartoitustyökalun toteuttaminen keskusrikospoliisin taktisen analyysin yksikön tarpeeseen.”

Tatu Niemi

2/2022

ESIPUHE

Opinnäytetyön tekeminen keskusrikospoliisiin liittyen lienee usealle tutkijaksi tähtäävälle poliisiopiskelijalle houkutteleva tilaisuus, jota se oli myös itselleni. Kun keväällä 2021 alkoi näyttää todennäköiseltä, että tämä opinnäytetyö onnistuu, hyväksyin sen faktan, että tulen tekemään työtä muutama kuukauden keskimääräistä pidempään. Työn määrää olisi voinut rajata toteuttamalla työ pelkänä kirjallisuuskatsauksena, mutta tämä olisi rajannut itseltäni mahdollisuuden päästä oppimaan suoraan alan ammattilaisilta. Näin itse opinnäytetyön viimeisenä mahdollisuutena hyödyntää Poliisin perusopintoja henkilökohtaisen tietopääoman kasvattamiseen suoraan sellaisilta asiantuntijoilta, joiden tasolla pääsen oppimaan uutta ehkä vasta vuosien päästä. Produktin pois jättäminen olisi myös helpottanut työtaakkaa, mutta ymmärrettävästi keskusrikospoliisi edellyttää myös vastinetta auliisti käyttämilleen henkilötyötunneille, jotka oli jyvitetty haastatteluiden toteuttamiselle. Näin myös produktin tuottamisen merkityksellisenä oman osaamiseni testaamiseksi käytännössä.

Luonnollisesti haastateltavat, joita ei tämän tutkimuksen aineiston salaamisen johdosta voida nimetä, antoivat nyt valmistuvalle opiskelijalle yli 12 tuntia kestäneissä haastatteluissa sellaista tietotaitoa, jota ei muutoin olisi voinut saada. Kiitos teille. Haastattelunauhat kuunneltiin useasti ja tarkkaan.

Koko prosessin ajan olen myös pitänyt mielessä, että poliisiammattikorkeakoulun kirjasto on yksi laitoksen parhaiten toimivia segmenttejä ja sen henkilökunta on nähnyt poikkeuksellista vaivaa postittaessaan kirjoja eri puolelle suomea pandemian aikana. He edustavat työmoraalia, jota ei voi muuta kuin kehua.

TIIVISTELMÄ

Tatu Niemi: Katsaus operatiivisen tiedon analysointiin keskusrikospoliisissa 2021.

Opinnäytetyön muoto: Toiminnallinen

Hanke: Hankkeistettu

Julkisuusaste: Julkinen. Opinnäytetyöstä on poistettu LIITE 4, sekä erikseen merkityt kohdat. KÄYTTÖ RAJOITETTU TL IV JulkL (621/1999) 24.1§:n 5 k perusteella.

Ohjaajat: Ossi Kaario ja Joni Tonteri

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Tämä opinnäytetyönä tehty tutkielma käsittelee keskusrikospoliisin operatiivisella- ja taktisella- analyysitasolla työskentelevien analyytikoiden osaamistarpeiden tunnistamista. Opinnäytetyö on koostettu kahdeksan poliisina työskentelevän analyysitoiminnan asiantuntijan teemahaastatteluista, jotka toteutettiin 2021. Aineistoa on verrattu kotimaisiin ja kansainvälisiin kirjallisiin lähteisiin tiedustelutiedon analyysitoiminnan järjestämisestä ja yksittäisen analyytikon osaamistarpeista. Työn produktina on toteutettu osaamiskartoitussapluuna keskusrikospoliisin taktisen analyysin yksikölle.

Tutkielman tavoite on ollut tunnistaa yksittäiselle analyytikolle ja analyysia tekeville ryhmille keskeiset osaamisalueet operatiivisen ja taktisen analyysin tasoilla. Työstä on rajattu pois strateginen analyysitaso. Tutkielma lähestyy aihetta teknisen osaamisen, analyysimetodien, kouluttautumismuutosten, sekä operatiivisen työkokemuksen -näkökannoilta.

Produkti on salattu ja haastatteluiden lähdeaineisto hävitetty tutkimusluvan mukaisesti työn valmistuttua.

Sivumäärä: tarkastettu 72 / julkinen osa 61

Tarkastuskuukausi ja vuosi: 02 / 2022

Avainsanat: Rikostiedustelu, poliisitiedustelu, taktinen analyysi, operatiivinen analyysi.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 AIHEEN VALINTA.....	4
2.1 Työelämälähtöisyys ja tilaus	5
2.2 Aiheen rajaus	5
2.3 Aikaisempi tutkimus.....	6
3 TEOREETTINEN POHJA JA KÄSITTEIDEN ESITTELY	7
3.1 Tietojohdoinen poliisitoiminta.....	7
3.2 Tiedustelu.....	9
3.2.1 Tiedustelusykli	10
3.3 Tiedustelusyklin toimeksianto ja suunnittelu	11
3.4 Tiedustelusyklin tiedonkeruu	12
3.5 Tiedustelusyklin tiedon arviointi ja luokittelu 4x4 metodilla.....	12
3.6 Tiedustelusyklin tiedon järjestäminen	14
3.7 Tiedustelusyklin tiedon yhdistely ja tulkinta.....	15
3.8 Tiedustelusyklin alustavat päätelmät ja jatkotiedustelu	16
3.9 Tiedustelusyklin loppupäätelmät ja raportin kirjoittaminen	16
3.10 Tiedustelusyklin tiedon jakaminen	17
3.11 Tiedusteluanalyysin seuranta	18
3.12 Analyysitasot	19
3.12.1 Strateginen analyysi.....	20
3.12.2 Taktinen analyysi	21
3.12.3 Operatiivinen analyysi	22
3.13 Tiedon jalostuminen ja päätöksenteko	22
3.13.1 Massadata	24
3.13.2 Informaatio.....	25
3.13.3 Tieto.....	25
3.13.4 Tietämys	26
4 ”Tunnettu-Tuntematon” viitekehys, Otantavirheet ja Kognitiiviset vinoumat.....	27

4.1 Tunnettu-tuntematon viitekehys.....	27
4.2 Otantavirheet.....	29
4.3 Selviytymisharha	31
4.4 Vahvistusharha.....	32
4.5 Auktoriteettiharha ja Halo efekti.....	32
4.6 Joukkoajattelu ja sosiaalinen vahvistus	33
4.7 Induktiivinen päättely.....	33
5 TUTKIMUSPROSESSI	34
5.1 Menetelmän valinta	34
5.2 Tutkimustehtävä ja suunnittelu	34
5.3 Haastateltavien valinta ja haastattelun suorittaminen	35
5.4 Haastattelukysymysten valinta.....	38
5.5 Aineiston kuvaus ja purkaminen	40
5.6 Aineiston analyysi.....	41
5.7 Raportointi.....	42
5.8 Tutkimuksen luotettavuus	43
6 JOHTOPÄÄTÖKSET	44
6.1 Teknisen osaamisen haara.....	44
6.2 Metodiosaamisen haara	44
6.3 Jatkokouluttautumisen haara.....	45
6.4 Operatiivisen kokemuksen haara.....	46
7 PRODUKTIN ESITTELY	47
7.1 Stand-alone ajattelu.....	48
7.2 Vakauskerroin	48
7.3 Synergiakerroin	49
8 POHDINTA.....	51
8.1.1 Tutkielman aikana opittua	51
8.1.2 Avoimeksi jääneitä kysymyksiä	52
8.1.3 Itsekritiikki ja kokonaisarvio.....	53

9 Jatkotutkimus.....	54
9.1 Tiedonhallinnan järjestäminen	55
9.2 <i>Kappale poistettu työn julkisesta osasta. KÄYTTÖ RAJOITETTU TL IV JulKL (621/1999)</i> <i>24.1§:n 5 k perusteella.</i>	55
9.3 <i>Kappale poistettu työn julkisesta osasta. KÄYTTÖ RAJOITETTU TL IV JulKL (621/1999)</i> <i>24.1§:n 5 k perusteella</i>	56
9.4 Operatiivisen kokemuksen merkitys analyysityössä.....	56
9.5 Klusterianalyysit	56
LÄHTEET	57
LIITE 1, Kutsu teemahaastatteluun	60
LIITE 2, Teemahaastattelun kysymykset.....	61
LIITE 3, Tutkimuslupa	63
LIITE 4, Produkti	66

1 JOHDANTO

Poliisin strategisena johtamismallina on tämän opinnäytetyön kirjoitushetkellä Tietojohdoisen poliisitoiminnan malli, joka edellyttää toimiakseen laadukasta ja hyvin järjestettyä tiedustelutoimintaa. (Poliisihallitus 2019, s. 2) Tiedustelu ei ole pelkkää informaation keräämistä, vaan prosessin jälkimmäinen puolikas on tiedustelutiedon analysointia. Tässä työssä on haastateltu keskusrikospoliisin taktisen analyysin yksikön tilauksesta keskusrikospoliisin taktisen- ja operatiivisen analyysin parissa työskentelevää ammattihenkilöstöä. Haastatteluiden tarkoituksena on ollut tunnistaa analytikoilta edellytettävät avaintaidot, joiden perusteella laadittiin salaiseksi jäänyt työkalu, millä voidaan kartoittaa analyysia tekevien työryhmien osaamisen vahvuuksia- ja vajeita. Produktin tarkoitus on tarjota ryhmänjohtajille ja lähiesimiehille strukturoitu malli, jonka kautta voidaan suunnata yksittäisten analyysia tekevien ryhmien ammatillista jatkokoulutusta tai kohdistaa rekrytointia ryhmäkohtaisen osaamistarpeen pohjalta.

2 AIHEEN VALINTA

Aloittaessani aiheen pohdintaa, olin asettanut itselleni ehdot, että aiheen tulee liittyä rikostiedusteluun, tiedonhankintaan, tietolähdetoimintaan tai niiden rajapintoihin. Kyseiset aiheet ovat kiinnostaneet minua opintojeni aikana. Toisena ehtona oli, että tutkimuksen tulee tuottaa itselleni oppia, jota en voisi saada julkisista lähteistä ja poliisiorganisaatiolle tietoa, jota ei ole vielä tuotettu kirjalliseen muotoon.

Ensimmäisenä aiheena esitin tutkimussuunnitelmaa Poliisin tiedustelujärjestelmä POTI:in liittyvää tiedustelutiedon laatuanalyysia, jossa analytikoilta olisi kartoitettu kokemuksia heille POTI järjestelmän läpi saapuvan tiedustelutiedon merkityksellisyydestä. Poliisihallinnon määräys tutkimusluvasta muuttui kuitenkin kesken prosessin keväällä 2021 ja hanke kaatui liian monimutkaiseen tutkimuslupaprosessiin poliisihallituksen sisällä.

POTI hanketta valmistellessa, kävin keskustelun Helsingin poliisin analyysi ja tiedusteluyksikön edustajan kanssa, joka nosti esiin ongelman, että analyysityötä ei ole määritelty poliisihallinnossa riittävän tarkalla tasolla, vaan näkemykset siitä mitä analysointi on, voivat vaihdella hyvin runsaasti eri yksilöiden ja yksiköiden välillä. Etsiessäni uutta aihetta tutkimukselle päädyin muutaman välikäden kautta soittamaan keskusrikospoliisin taktisen analyysin yksikössä työskentelevälle rikosylikonstaapelille. Toistin puhelinpalaverissa keväällä 2021 Helsingin poliisissa kuulemani väittämän ja kyseisen rikosylikonstaapelin näkemys tuki aikaisemmin kuulemaani. Keskustelun pohjalta päätimme muotoilla keskusrikospoliisin taktisen analyysin yksikön sen hetkiseen tarpeeseen tutkimustavoitteen, jossa analyysin käsitteitä ja analytikon osaamisvaatimuksia pyritään sanallistamaan selkeämmiksi kokonaisuuksiksi. Määrittelyiden pohjalta laaditaan produktina ensimmäinen versio

osaamista kartoittavasta kaaviotyökalusta, jolla yksiköiden analyysiosaamista voidaan kartoittaa käytännön tasolla lähiesimiesten toimesta. Hankkeen alustava suunnitelma esiteltiin keskusrikospoliisin taktisen analyysin yksikköä johtavalle rikosylikomisariolle kesäkuussa 2021 ja poliisiammattikorkeakoululle elokuussa 2021.

Poliisin sisällä on käytännössä kolme tasoa tutkimuslupan hakemiseen. Yksinkertaisin lupa olisi laitokohtainen, joka on haettavissa laitoksen johtajan päätöksellä. Useamman kuin yhden laitoksen henkilöstön haastattelemiseen on haettava lupa poliisiammattikorkeakoululta ja valtakunnallisen tutkimuksen toteuttaminen edellyttää poliisihallitukselta haettavaa lupaa. Poliisihallituksen valtakunnallisten tutkimuslupien hakeminen on käsittelyajaltaan niin pitkä, ettei se ole tarkoituksenmukaista ammattikorkeakoulututkimuksen opinnäytetyötä toteuttaessa. Tutkimusta päätettiin tämän perusteella jo suunnitteluvaiheessa rajata maksimissaan kahteen laitokseen, jotka olivat keskusrikospoliisi ja Helsingin poliisilaitos. Huolimatta maantieteellisesti ympäri suomea sijoitetuista toiminnoistaan, keskusrikospoliisi on kuitenkin yksittäinen poliisin yksikkö.

2.1 Työelämälähtöisyys ja tilaus

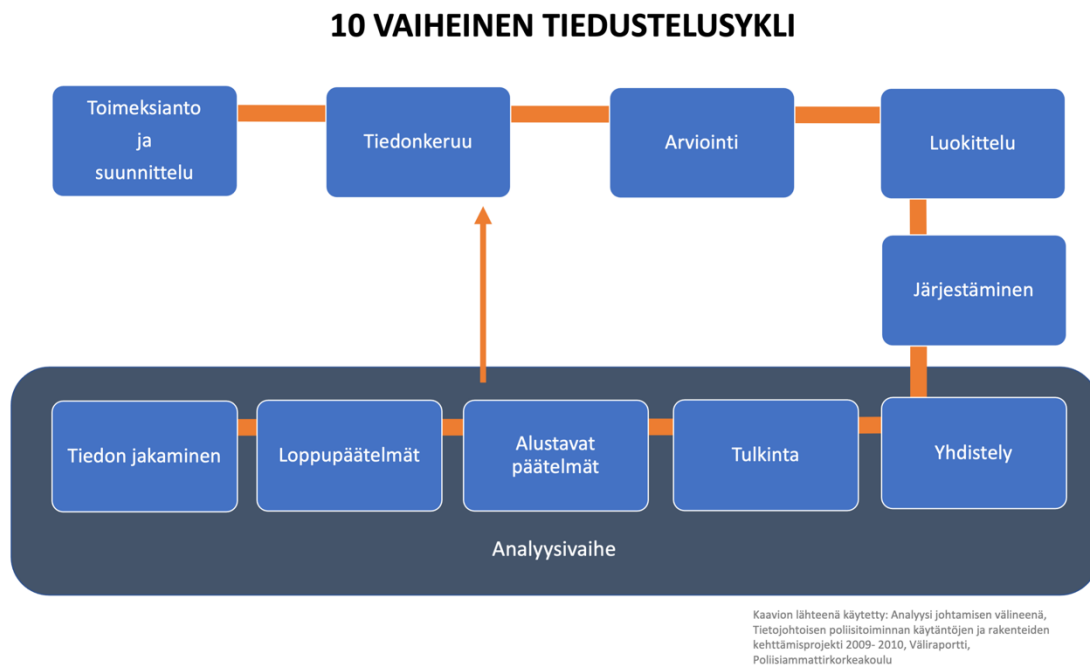
Työn tarve heräsi keskustelusta keskusrikospoliisin taktisen analyysin yksikön edustajan kanssa keväällä 2021. Tarkoituksena oli kartoittaa analyytikoiden asiantuntijahaastatteluilla, millainen analyysitaito ja työvälineet nähdään keskeiseksi osaamiseksi operatiivisen analyysin ja taktisen analyysin näkökannoilta? Lisäksi tutkimuksen tavoite on vastata kysymykseen, kuinka tätä osaamista voidaan mitata esimiesten toimesta? Haastatteluiden pohjalta laadittiin mittaustyökalu, jolla tilaajan palveluksessa työskentelevät esimiehet voivat kartoittaa henkilöstönsä analyysiosaamista ja kohdentaa koulutusta.

Työn tilaajana toimi keskusrikospoliisin taktisen analyysin yksikkö. Työn varsinainen tutkimuslupa haettiin poliisiammattikorkeakoulun kautta. Haastattelututkimuksella pyritään saamaan yleiskatsaus keskusrikospoliisin sisäisestä analyysiosaamisesta. Vastaavaa tietoa ei ole julkisesti saatavilla, eikä analyysiosaamisen kartoittamiseen ole entuudestaan standardisoitua työkalua. Keskusrikospoliisin edustajan lausunto työn tarpeesta tilaajana toimivalle yksikölle on luettavissa liitteestä 1.

2.2 Aiheen rajaus

Tutkimus päätettiin rajata käsittelemään analyysityötä keskusrikospoliisin näkökulmasta. Rikos- ja tiedusteluanalyysejä tehdään myös muissa viranomaisorganisaatioissa, kuten puolustusvoimissa ja tullissa, mutta usean viraston välinen tutkimus olisi muodostanut tutkimuslupien ja salassapitomääräysten näkökulmasta merkittäviä haasteita ammattikorkeakoulun opinnäytetyön laajuisen tutkimuksen toteuttamiselle.

Tietojohtoinen poliisitoiminta pitää sisällään tiedustelutoiminnan, jonka vaiheet on mallinnettu alla olevaan suomen poliisin 10 vaiheista tiedustelusykliä kuvaavaan kaavioon. Tutkimuksen tarkoituksenmukaisuuden johdosta, päätettiin tutkimus suunnata nimenomaan analyysitoiminnan vaiheisiin.

Kaavio 1: 10 vaiheinen tiedustelusykli ja analyysivaiheen kuvaaja.

Työstä päätettiin työn tilanteen keskusrikospoliisin edustajien ja työn toteuttajan välisessä palaverissa syyskuussa 2021 rajata pois strategisen analyysin taso, koska se poikkeaa käytännön toteutuksen osalta merkittävästi operatiivisen- ja taktisen analyysin tasoista ja tilaajan tarve osaamisen kartoittamisesta keskittyi kahteen jälkimmäiseen tasoon. Analyysitasot on avattu käsitteissä.

Tutkimukseen kutsuttavaan otokseen pyrittiin alkuperäisen tutkimussuunnitelman mukaisesti saamaan myös Helsingin poliisissa analyysityötä tekevien asiantuntijoiden haastatteluita, mutta Helsingin poliisin edustajat eivät pystyneet työkuormansa johdosta osallistumaan tutkimukseen. Tutkimuksen otos rajattiin keskusrikospoliisin eri toimintojen edustajiin.

2.3 Aikaisempi tutkimus

Analyyssityöstä on julkaistu runsaasti kansainväistä kirjallisuutta ja tietojohtoista poliisitoimintaa on itsessään käsitelty poliisiammattikorkeakoulun opetusmateriaaleissa. Kuitenkin varsinainen suomalaisessa poliisityössä tehtävä operatiivisen tiedon analyysi on vielä melko laveasti ja hajanaisesti määriteltyä.

Poiketen normaalista opinnäytetyön käytännöstä, olen käyttänyt lähdeaineistona myös toista saman asteen opinnäytetyötä, joka on Anssi Mäkisen Laurea ammattikorkeakoulun opinnäytetyönä

2020 julkaisema, Analyysi johtamisen välineenä järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa – kirjallisuuskatsaus. Poikkeus Mäkisen kohdalla on perusteltua, koska Mäkinen kouluttaa poliisin taktisen analyysin taitoja instituution sisällä ja on tehnyt aiheen parissa uraa jo ennen jatko-opintojaan Laurea ammattikorkeakoulussa. Mäkisen julkaisu vuodelta 2020 on hyvin kattava suomenkielinen katsaus analyysitoimintaan.

Toinen kattava tutkimus aiheesta on Jussi Hakaniemen 2012 julkaisema Pro Gradu tutkielma Analyysitoiminta ja päätöksenteko paikallispoliisissa, tietojohdoisen poliisitoiminnan sovelluksia. Hakaniemi toimi myös Tietojohdoisen poliisitoiminnan osalta kurssini opettajana tämän opinnäytetyön laatimisen aikaan syksyllä 2021, joten sain erinomaisen tilaisuuden esittää tarkentavia kysymyksiä omaa työtäni sivunneista aiheista.

Analyysitoimintoon tietoa tuottavasta tiedustelutoiminnasta on julkaistu Markus Antilan poliisiammattikoreakoulun opinnäytetyönä kirjoittama ATI -määräyksen mukainen tiedustelu ja sen käyttöteoria 2020. Antilan työ toimi omalle pohdinnalleni hyvänä vastakappaleena nimenomaan Poliisihallituksen 2019 julkaiseman analyysi ja tiedustelutoiminnan järjestämistä koskevan määräyksen jäsentäminen, mutta kuten Antila toteaa omassa työssään, on hän keskittynyt tiedustelutoimintaan ja vain sivuaa analyysitoimintaa julkaisussaan (Antila 2020, s.7).

Kansainvälisestä kirjallisuutta tarkasteltaessa ei voi sivuttaa tietojohdoisen poliisitoiminnan uran uurtaja Jerry Radcliffen julkaisemaa kirjallisuutta. Näiden lisäksi keskeisenä kirjallisena lähteenä käytin myös Glenn Grana ja James Windellin 2021 julkaisemaa toista painosta Crime and Intelligence analysis, an integrated real-time approach -teosta. Kyseisen teos fokusoitui nimenomaan aiheeseeni analyysitoiminnon osalta ja auttoi taustoittamaan käsitteitä tutkimus- ja haastattelukysymyksiä laadittaessa.

3 TEOREETTINEN POHJA JA KÄSITTEIDEN ESITTELY

Analyysitoiminta on laajemmassa tiedustelutoiminnan viitekehyksessä jälkimmäinen vaihe, jossa tiedustelun keinoin kerätystä tiedosta tehdään johtopäätöksiä. Näiden tiedustelutoiminnan kautta saatujen johtopäätösten ja toimenpide-ehtotusten käyttäminen poliisin päätöksenteon pohjana kaikilla päätöksenteon tasoilla muodostaa tietojohdoisen poliisitoiminnan ydinajatuksen.

3.1 Tietojohdoisen poliisitoiminta

Koska analyysityö on keskeisessä osassa Tietojohdoisen poliisitoiminnan mallia, on keskeistä avata käsite hyvin. Tietojohdoisella poliisitoiminnalla tarkoitetaan kansainvälisessä kirjallisuudessa esiintyvää ”Intelligence led policing” johtamismallia, jonka ydinajatus on kasvattaa tiedon keräämistä ja

tehostaa sen analysointia poliisissa, jotta toiminnan painopistettä voidaan siirtää reaktiivisesta rikoksia tutkivasta poliisitoiminnasta proaktiiviseen rikoksia torjuvaan poliisitoimintaan. (mm. Mäkinen 2020, s. 20. Poliisihallitus 2019, s. 2.)

Tietojohtoinen poliisitoiminta on kehittynyt aikaisempien poliisitoiminnan mallien pohjalta. Vaikutteita malli on saanut mm. ongelmakeskeisestä poliisitoimintamallista (Problem-Oriented Policing) mallista, lähipoliisimallista (Community policing) ja rikosanalyysistä (Crime analysis), joista jälkimmäinen muodostaa tietojohtoisen poliisitoiminnan ytimen. Suomessa tietojohtoista poliisitoimintaa on käytetty käsitteenä poliisin johtamiskoulutuksessa lähes koko 2000-luvun ajan. Tietojohtoinen poliisitoiminta on käsitteenä lähtöisin Britanniasta, jossa ensimmäinen tietojohtoisen poliisitoiminnan malli oli National Intelligence Model (NIM). Myös Yhdysvalloissa on ollut New Yorkin, 1994 käyttöön otettu CompStat (Comparative Statistics) -malli, joka on antanut vaikutteita tietojohtoisen poliisitoimintaan malliin. CompStat mallissa hyödynnettiin tietokoneilla tehtäviä spatiaalianalyyssejä, joissa pyrittiin sijoittamaan eri rikosilmiöitä kartalle. Viikoittaisissa päällystön kokouksissa eri alueiden ilmiöitä ja toimintamalleja vertailtiin tilannekuvan ylläpitämiseksi, parhaiden toimintamallien löytämiseksi ja kaavamaisten rikosilmiöiden tunnistamiseksi. CompStat -mallissa oli tietojohtoiselle poliisitoiminnalle ominaiset neljä päätavoitetta; (1) Ajankohtainen ja tarkka tiedustelutieto, (2) Vaikuttavuudeltaan tehokkaiden taktiikoiden hyödyntäminen tuon tiedustelutiedon pohjalta, (3) Henkilöstön ja resurssien nopea lähettäminen kohteisiin ja (4) Jatkuva seuranta, sekä uudelleenarviointi. CompStat oli myös työkalu eri poliisijohtajien tulosvastuuttamiseen, vertailevalla analyysillä. (Grana & Windell 2021, s. 87; Poliisiammattikorkeakoulu, Analyysi johtamisen välineenä, väliraportti 2010, s. 6)

Suomalaista tietojohtoisen poliisitoiminnan mallia on kehitetty poliisiammattikorkeakoulussa ja sitä edeltäneessä poliisikoulussa, sekä keskusrikospoliisissa. Ennen toimintamallien yhtenäistämistä, myös Helsingin poliisissa ja Varsinais-Suomen poliisissa on kehitetty rinnakkain omia tietojohtoisen poliisitoiminnan malleja. Tietojohtoisen poliisitoiminnan yhteispohjoismaalaista mallia on kehitetty vuosina 2002–2005. (Poliisiammattikorkeakoulu, Analyysi johtamisen välineenä, väliraportti 2010, s. 6)

Resurssien kohdentamisen kannalta painopisteen siirtäminen proaktiiviseen ja rikoksia ehkäisevään malliin on yhteiskunnalle huomattavasti kustannustehokkaampaa, kuin jo tapahtuneisiin rikoksiin reagoiminen (Lukemisto poliisiammattikorkeakoulun valintakokeita varten 2018, Evwaraye s. 36, 39, 40).

Tietojohtoisen poliisitoiminnan tarkka määritelmä on ollut hankalaa, koska siihen usein sekoitetaan edeltäneiden poliisitoiminnan mallien käsitteitä. Tietojohtoinen poliisitoiminta on myös kehittynyt ajan kuluessa ja tulisi nähdä jatkuvasti muuttuvana ilmiönä. (Ratcliffe 2016, s. 60)

3.2 Tiedustelu

Tiedustelun yleiskäsitettä on määritelty Puolustusministeriön 2015 julkaisemassa Suomalaisen tiedustelulainsäädännön suuntaviivoja tiedonhankintalakityöryhmän -mietinnössä. Mietinnössä tiedustelu määritetään julkisiin- tai ei julkisiin lähteisiin kohdistuvaksi tiedonhankinnaksi erilaisista uhista, riskeistä, mahdollisuuksista muutoksista niin kotimaisesti kuin kansainvälisesti. Tiedustelutoiminnan kautta hankitulla tiedolla pyritään vaikuttamaan edellä mainittuihin ilmiöihin ja varautumaan niihin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Mietinnössä tiedusteluun lasketaan sisältyväksi myös tiedonkeräystä seuraava analyysityö, jolla saatua tietoa pyritään jäsentämään. Tiedustelun kotimaisiin alakäsitteisiin voidaan lukea ainakin sotilastiedustelu, siviilitiedustelu, turvallisuustiedustelu ja rikostiedustelu. Keskeisiä tiedustelulajeja ovat esimerkiksi avointen lähteiden tiedustelu (OSINT), signaalitiedustelu (SINGINT) ja henkilötiedustelu (HUMINT). (Puolustusministeriö 2015 s. 15, 16)

Mietintöä lukiessa on hyvä muistaa, että se on laadittu ensisijaisesti puolustusministeriön näkökulmasta ja poliisin harjoittama tiedustelu rajataan rikostiedustelun käsitteen alle, joka ei kuitenkaan täysin kata kaikkia poliisin tiedustelutarpeita. Poliisin strateginen analyysi keskittyy yhteiskunnallisten trendien ja sosioekonomisten ilmiöiden tunnistamiseen, jolloin tiedustelutoiminnan tulisi tuottaa tälle analyysitasolle yhteiskunnan muutoksia ennakoivaa tietoa myös niiltä osa-alueilta, jotka eivät enää ole suoraan rikossidonnaisia.

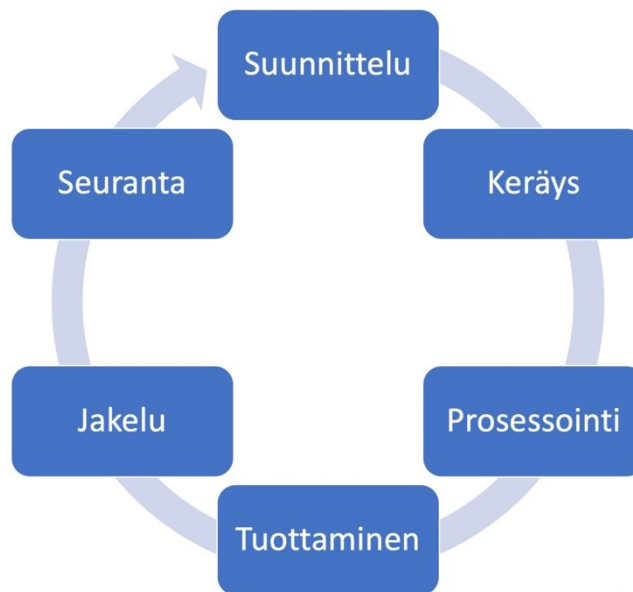
Yksi tutkielmaan haastateltavista viittasi kyseiseen mietintöön ja kuvasi sitä poliisin näkökulmasta seuraavalla tavalla, vaikka muutoin kyllä kehui mietintöä:

***Lainaus poistettu työn julkisesta osasta. KÄYTTÖ RAJOITETTU TL IV JulKL (621/1999)
24.1§:n 5 k perusteella.***

3.2.1 Tiedustelusykli

Kansainvälisessä kirjallisuudessa rikostiedustelu jaetaan useaan eri työvaiheeseen. Yksi esimerkki on kuuteen vaiheeseen jaettu sykli, jotka ovat kronologisesti suunnittelu, keräys, prosessointi, analyysin tuottaminen, jakelu ja kuudentena seuranta (mm. Grana & Windell 2021, s. 128, OSCE Guidebook 2017, s. 30). Vaiheistettu prosessi ei kuitenkaan ole aina staattisesti etenevä, tai juuri kuuteen osaan jaettu, vaan on täysin mahdollista, että analyttikko joutuu palaamaan prosessissa aikaisempiin vaihteisiin kerätäkseen lisää tietoa tai muuttaakseen alkuperäistä suunnitelmaa uuden tiedon pohjalta (United States Army HQ FM 2-22.3, s. 1-1. Poliisihallitus 2019, s. 2). Vaiheistetusta prosessista käytetään englannin kielessä nimitystä ”the criminal intelligence cycle”. (OSCE Guidebook 2017, s.30). Tässä tutkielmassa viitataan samaan käsitteeseen suomenkielisellä termillä tiedustelusykli. Vastaavan käsitteen eri variaatioihin on viitattu suomenkielisessä tutkimuksessa myös termillä tiedustelukehä (Leino 2007, s. 29). Kansainväliset variaatiot ovat lähinnä kursorisia ja aiheeseen perehdyttäessä on hyvä tiedostaa suuri spektri erilaisissa kuvaajissa, sekä prosessimalleissa.

6 VAIHEINEN TIEDUSTELUSYKLI

Kaavion lähteenä käytetty mm.: OSCE Guidebook 2017. Grana & Windell 2021, Crime and intelligence analysis, An integrated real-time approach

Kaavio 2: 6 vaiheinen tiedustelusykli kansainvälisessä kirjallisuudessa.

Samaa prosessia on suomessa mallinnettu 10 vaiheisella kaaviolla, jossa eri osa-alueita on pilkottu pienemmiksi vaiheiksi. (Kaavio 1: 10 vaiheinen tiedustelusykli ja analyysivaiheen kuvaaja.) Suomalaisen analyysitoiminnan kannalta kaaviossa 1 esitelty tiedustelusykli on keskeisempi, joten tässä tutkielmassa keskitytään 10 vaiheisen syklin kuvaamiseen.

3.3 Tiedustelusyklin toimeksianto ja suunnittelu

Analysoidun tiedon tuottaminen alkaa ongelmanmäärittelyllä, jossa analyysitoimintaa johtava esimies muodostaa tehtävänannon yhdessä analyysia tarvitsevan tilaajan edustajan kanssa. Esimies osallistuu analyysin pohjana olevien kysymysten ja ongelmien määrittelyyn. Näiden pohjalta muodostetaan tiedonkeräyssuunnitelma, joka on tiedustelun tiedonhankintaprosessia ohjaava dokumentti. Tiedonkeräyssuunnitelma voi olla projektikohtainen, tai vaihtoehtoisesti pysyvää määrää. Esimies hyväksyy suunnitelman, vastaa tiedonkeräyksen laillisuudesta ja ohjaa prosessia sen eri vaiheissa. (Poliisihallitus 2019, s. 2)

Analyysityöllä tulee olla päämäärä ja tavoiteasettelu. Kun tehdään päätös analyysin suorittamisesta tietyn ongelman ratkaisemiseksi, on suunnitteluvaiheessa määritettävä analyysiprojektin sisältö (terms of reference), jonka perusteella voidaan myöhemmin ohjata prosessia, esikerkiksi tekemällä päätöksiä mitkä toimet kuuluvat alkuperäiseen tehtävänantoon ja mitkä rajataan siitä pois. Tässä sisällössä keskeisiä määriteltäviä kohteita ovat tiedustelun laajuus, tavoitteet sekä analyysiraportin aikataulu ja sisältö. Tiedolla on ajallinen elinkaari, eikä tiedustelusykli voi jatkua loputtomasti, mikäli analysoitua tietoa tahdotaan siirtää operatiivisen päätöksenteon tueksi. Siksi on päätettävä myös tavoitteista, jotka saavutettaessa prosessoitu tieto siirretään raportiksi ja kenelle kyseinen raportti jaetaan eteenpäin. (OSCE Guidebook 2017, s. 31)

Suunnitteluvaiheessa on keskeistä, että analyysin toimeenpannut päätöksentekijä määrittää tiedustelutoiminnan alkuperäisen tarpeen ja sen perusteella pystytään kohdistamaan massadatan keräys oikein. (Grana & Windell 2021, s. 138). Toimeenpanovaihetta voidaan myös kuvata termillä ”tilaus”, mitä tarkemmin tilaus on määritelty ja rajattu, sen paremmat onnistumisen mahdollisuudet tiedustelusyklillä on. Tilauksesta tulee ilmetä ainakin mitä tuotetta tarvitaan, mihin tietoon analyysin toivotaan perustuvan, kenen käyttöön analyysi tulee, milloin analyysin tulee olla valmis ja mitä mahdollisia määrällisiä tai laadullisia tunnuslukuja tahdotaan käyttää. Tämän lisäksi tilaus voi sisältää muuta tarkentavaa tietoa. (Poliisiammattikorkeakoulu, Analyysi johtamisen välineenä, väliraportti 2010 s. 9)

Tässä tutkielmassa toteutetuissa keskusrikospoliisin analyysityötä tekevien henkilöiden haastattelussa nousi esiin käytännön ongelma, joka ongelmaa kuvanneiden mukaan kytkeytyy siihen, että poliisissa analyysityötä tekevät henkilöt voivat olla koulutettuja eri vuosikymmenillä. Analyysitoiminto ja tietojohdoinen poliisitoiminta on kehittynyt käytäntöjen, ja terminologian osalta kiihtyvästi kuluneina vuosina. Haastatellut analyytikot kokivat ajoittain epäselvyyttä analyysiin liittyvien toimeksiantojen tavoitteiden asettelussa. Kuitenkaan kaikki haastateltavat eivät johdonmukaisesti kokeneet käsitteiden ristiriitaisuuksien muodostavan merkittävää ongelmaa tiedustelutoiminnan onnistumiselle.

3.4 Tiedustelusyklin tiedonkeruu

Tiedon keräyksen tarkka kuvaaminen olisi erillisen opinnäytetyön aihe ja laajuudeltaan jopa pro gradu tutkielmaa vastaava. Keskeisimpiä tiedon lähteitä ovat kuitenkin avoimet lähteet (Open source intelligence / OSINT), Pakkokeinolaissa luetellut salaiset pakkokeinot, poliisin tietojärjestelmät, henkilölähteet, vihjetiedot, kuulustelutiedot, Pakkokeinolain mahdollistamat poliisin suorittamat etsinnät, julkishallinnon rekisterit, sekä viranomaisyhteistyönä saatu tiedustelutieto suomesta tai kansainvälisesti.

Tämän tutkielman haastatteluissa keskusrikospoliisin analyysityötä tekevä henkilöstö kuvasi toistuvasti, että yksi keskeisimpiä analyttikun taitoja on ymmärtää ja tuntea kaikki tiedon lähteet. Kuitenkaan tiedon lähteitä ei ole kaavamaisesti jäsennelly poliisin sisällä, niin että tiedon kerääjät voisivat verrata omaa toimintaansa olemassa oleviin luetteloihin tai kaavioihin erilaisista tiedon lähteistä keräysvaiheeseen liittyvien laiminlyöntivirheiden minimoimiseksi. Haastatteluiden ja taustatutkimuksen perusteella pystyin kirjaamaan ainakin 67 erilaista tiedon lähteiden alakategoriaa ja uskon listauksen olevan edelleen vajaa. Tästä voidaan tehdä johtopäätös, että ulkomuistin varassa toteutettava tiedonkeruu jättää merkittävän riskin tilanteesta, jossa keräyssuunnitelman laatija ei tunne tai muista kaikkia lähteitä, joista relevanttia tietoa olisi saatavilla.

Otannassa oli myös kaksi haastateltavaa, jotka pystyivät kuvaamaan omassa yksikössään olevan yksikkökohtaisen toiminnanohjausasiakirjan seuraavasti:

***Lainaus poistettu työn julkisesta osasta. KÄYTTÖ RAJOITETTU TL IV JulKL (621/1999)
24.1§:n 5 k perusteella.***

Kuitenkaan kyseiset haastateltavat eivät tienneet varmaksi onko tiedon eri lähteitä koottu yksittäiseen dokumenttiin kattavasti.

3.5 Tiedustelusyklin tiedon arviointi ja luokittelu 4x4 metodilla

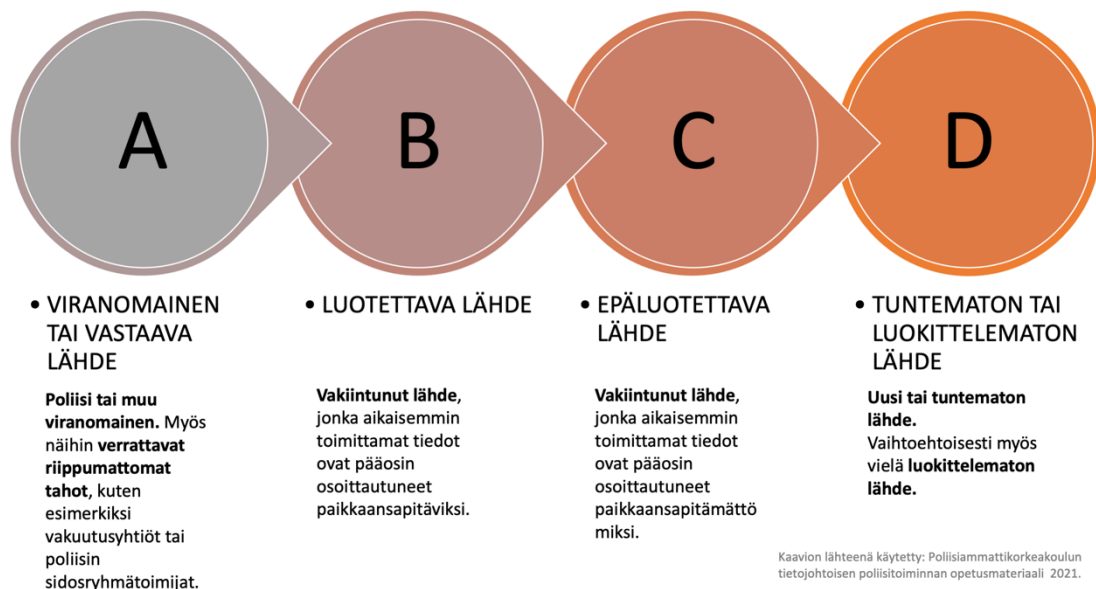
Tietoa prosessoidessa on keskeistä jäsentää tieto sen lähteen ja sisällön mukaiseen järjestykseen. Suomen poliisissa käytetty tapa on neliportainen ristiin arviointi tiedon lähteen ja tiedon sisällön suhteesta. Järjestelmässä tiedon lähteen luotettavuus arvioidaan kirjaimin A – D ja tiedon sisällön luotettavuus numeroin 1 - 4. Molemmissa asteikoissa kaikki portaat ovat hierarkkisessa suhteessa toisiinsa, mutta neljäs portas (D ja 4) sisältävät myös vielä luokittelemattoman tiedon. Vaikka tietolähde saisi luokituksen D, se ei välttämättä tarkoita, että lähde olisi epäluotettava. Kyseessä voi olla esimerkiksi entuudestaan tuntematon lähde, josta ei ole saatavilla arviointiin tarvittavaa historiaa edellisten tietojen luotettavuudesta tai lähteen luotettavuutta ei voida varmistaa luotettavasti muista lähteistä, esimerkiksi muilta viranomaisilta.

Kyseisestä asteikosta löytyy kansainvälisesti erilaisia variaatioita, kuten vaikkapa Yhdysvalloissa käytössä olevan kuusi portainen asteikko (United States Army HQ FM 2-22.3, Appendix B). Selvitäessäni lähdettä suomalaisen 4X4 tiedon luokittelumetodille kävi ilmi, että 4x4 mallin virallista lähdettä ei pystytty tarkasti osoittamaan aineistossa, eikä poliisiammattikorkeakoulussa. Tarkemmissa tukihaastattelussa aiheesta kävi ilmi, että asiantuntijoiden näkemyksen mukaan 4x4 malli on ollut poliisiammattikorkeakoulun opetusmateriaaleissa niin pitkään, että sitä on alettu pitämään kollektiivisesti standardina. Vaikka tässä tapauksessa menetelmän toimivuus ei ole sidoksissa siihen, että tunnetaanko sen alkuperäinen lähde, niin hyvän tiedustelutoiminnan järjestämisen kannalta olisi kuitenkin merkityksellistä, että suomen poliisi tulevissa määräyksissään sisällyttäisi 4x4 mallin osaksi virallista ohjeistustaan. Vastaavalle 4x4 mallille löytyy kansainvälinen kuvaus OSCE guidebook julkaisusta (OSCE Guidebook 2017, s. 35).

Kun tiedolle on annettu luokka lähteen ja tiedon sisällön luotettavuuden osalta, voidaan kyseisistä arvioista muodostaa synteesi. Näin ollen tiedustelutiedon osat saavat kirjain/numeroyhdistelmän, kuten A1, joka tarkoittaa aina totta puhuvan lähteen kertomaa tietoa, joka voidaan vahvistaa muista itsenäisistä lähteistä. Esimerkiksi D4 tarkoittaisi, että lähteen on toimittanut usein väärää tietoa antanut taho, eikä tieto itsessään sovi kokonaiskuvaan tilanteesta tai sille löydy mitään muuta tukea.

Alla olevissa kaavioissa on kuvattu tarkemmin tiedon lähteen ja sisällön eri arviointiluokkien kriteerejä.

LÄHTEEN LUOTETTAVUUDEN ARVIOINTI

Kaavio 3: 4X4 metodin tietolähteen luotettavuusarviointi

TIEDON SISÄLLÖN LUOTETTAVUUDEN ARVIOINTI

Kaavion lähteenä käytetty: Poliisiammattikorkeakoulun tietojohdoisen poliisitoiminnan opetusmateriaali 2021.

Kaavio 4: 4X4 metodin tiedon sisällön luotettavuusarviointi

Tutkielmassa haastateltujen, keskusrikospoliisin analyysityötä tekevien, vastaajien mukaan tiedon 4X4 luokittelu kuuluu johdonmukaisesti tiedon keränneelle taholle, eikä analyytikolle, koska tiedon ensisijaisella kerääjällä on paras asema arvioida muun muassa lähteen motiiveja ja tiedon luovuttamisen kontekstia. Haastatellut analyytikot kuitenkin korostivat, että pelkän kirjaamisen lisäksi analyytikon ja tiedon kerääjän tulisi käydä keskustelua siitä, miten kuhunkin luokitukseen on päädytty, jotta tiedustelusyklissä toimivat tahot voivat varmistua ymmärtäneensä käsitteet yhdenmukaisesti.

3.6 Tiedustelusyklin tiedon järjestäminen

Kerätty ja arvioitu tieto on järjestettävä tarkoituksenmukaisella menetelmällä, jotta se on sitä käyttävien analyytikoiden ja tutkijoiden saavutettavissa ja sellaisessa muodossa, että datamassa voidaan syöttää erilaisiin analyysiohjelmiin.

Tutkielmassa toteutetuissa haastatteluissa kävi ilmi, että tiedon järjestämisen käytännöt ovat hyvin hajanaisia ja myös tietämys siitä, miten ja millä metodeilla tietoa tulisi poliisin laajoissa kokonaisuuksissa järjestää vaihteli haastateltavan toimenkuvan ja osastojen välillä. Yksi haastateltava kuvasi ongelmaa seuraavasti:

Lainaus poistettu työn julkisesta osasta. KÄYTTÖ RAJOITETTU TL IV JulKL (621/1999) 24.1§:n 5 k perusteella.

Kaksi keskeisintä kilpailevaa metodologia olivat poliisille perinteisesti tuttu kansiorakenne, jossa tiedot on järjestetty yksikkökohtaisesti sovitun kansioapuun alle, sekä uudempi Sharepoint ympäristö, joka mahdollistaa tiedon nopeamman hakemisen. Perinteisen kansiorakenteen puolesta argumentoivat haastateltavat toivat perusteina esiin tiedon syöttämisen helppouden ja perinteiseksi koetun metodin yksinkertaisuuden. Sharepoint ympäristöön tiedon syöttäminen koettiin hieman vaivalloisemmaksi, mutta sen puolesta argumentoitiin tiedon helpolla haettavuudella, koska tässä ympäristössä ei tarvitse kadonneen tiedon löytämiseksi käydä läpi jokaista kansiota. Eräs haastateltava kuvasi projektikansion heikkouksia seuraavasti, vaikka kertoikin käyttävänsä kansiorakennetta usein.

Lainaus poistettu työn julkisesta osasta. KÄYTTÖ RAJOITETTU TL IV JulkL (621/1999) 24.1§:n 5 k perusteella.

Sharepoint ympäristön osalta kävi haastatteluissa ilmi, että yksi käytettävyyteen liittyvä ilmiö oli myös saadun koulutuksen puute ympäristön ylläpitämiseen ja rakentamiseen. Johtopäätöksenä totean, että Sharepoint osaamisen lisääminen voisi laskea kynnystä sen käyttämiseen ja mahdollistaisi tehokkaamman tietohallinnon järjestämisen suurien kokonaisuuksien osalta. Myös järjestämisvastuun selkeyttäminen tulisi huomioida tulevissa Poliisihallituksen ohjeissa ja käytännöissä.

3.7 Tiedustelusyklin tiedon yhdistely ja tulkinta

Tiedon yhdistelyllä ja tulkinnalla tarkoitetaan varsinaista analysointityötä, jossa suuresta datamäärästä pyritään erottamaan toiminnan ohjauksen kannalta keskeinen sisältö, vertaamaan eri havaintojen välisiä suhteita, sekä muodostamaan hypoteeseja mahdollisista johtopäätöksistä. (Grana & Windell 2021, s. 128, 138; Virtanen ym. 2015, s. 279).

Melko harva tutkielmassa haastateltava keskusrikospoliisin analyttikko pystyi lokeroimaan tiedon yhdistely ja tulkintavaiheen toimintatapojaan tunnistettaviksi metodeiksi. Haastateltavia voidaan kutsua alansa huipuksi ja heillä on vuosien tai vuosikymmenien kokemus suomalaisen rikostorjunnan ytimeistä, joten ammattitaitoa varmasti löytyy, mutta sen kuvaaminen sanallisesti vaikutti olevan haastateltaville ehdottomasti tutkimuksen vaikeimpia kysymyksiä. Metodologian yhtenäistäminen ja jatkokoulutus, esimerkiksi korkeakoulu yhteistyön kautta, on keskeinen tulevaisuuden kehityskohde poliisin analyysitoimintoja kehitettäessä vastaamaan kasvavaan analyttikkojen tarpeeseen. Yksi haastateltavista oli pohtinut korkeakoulu yhteistyötä ja sen haasteita seuraavasti:

Lainaus poistettu työn julkisesta osasta. KÄYTTÖ RAJOITETTU TL IV JulkL (621/1999) 24.1§:n 5 k perusteella.

Osa haastateltavista osasi nimetä työvaiheita kuten SWOT analyysit, etäisyysmatriisit, sosiogrammit, deduktiivisen ja induktiivisen päättelyn, Bayesilaisen tilastotieteellisen päättelyn, PMESII sotilastiedustelun metodin, aikajanojen käyttämisen ja Vera-2r radikalisoitumisen tunnistamisen metodin.

Useat haastateltavat kuvasivat vapaassa kerronnassaan käyttävänsä maantieteellistä spatiaalialianalyysia ja vertaavansa sitä aikajana-analyyseihin, mutta yksikään haastateltava ei käyttänyt juuri näitä termejä. Myös vertaiskeskustelu mainittiin useissa haastatteluissa keskeisenä analyysin vaiheena. Tästä esimerkkinä rahanpesuun erikoistuneen haastateltavan lainaus:

***Lainaus poistettu työn julkisesta osasta. KÄYTTÖ RAJOITETTU TL IV JulkL (621/1999)
24.1§:n 5 k perusteella.***

3.8 Tiedustelusyklin alustavat päätelmät ja jatkotiedustelu

Alustavat päätelmät, eli hypoteesit tulisi pystyä vahvistamaan tai sulkemaan pois. Tämä edellyttää usein uuden tiedustelusyklin käynnistämistä, koska edellisen syklin perusteella jatkotiedustelua voidaan kohdistaa tarkemmin juuri niihin tiedustelukysymyksiin, jotka ovat analysoitavan kohteen kannalta relevantteja. Osa tässä tutkielmassa haastateltavista kuvaili, että harvoin vain yhdellä tiedustelusyklillä päästään lopullisiin vahvistettuihin johtopäätöksiin, joita voidaan käyttää poliisitoiminnan päätöksenteon tukena. Alla lainaus erään analyytikon haastattelussa, jossa jatkotiedustelun toimintaa on kuvattu:

***Lainaus poistettu työn julkisesta osasta. KÄYTTÖ RAJOITETTU TL IV JulkL (621/1999)
24.1§:n 5 k perusteella.***

3.9 Tiedustelusyklin loppupäätelmät ja raportin kirjoittaminen

Tuottamisvaiheella tarkoitetaan havaintojen ja johtopäätösten kokoamista selkeäksi raportiksi, jossa on käytetty tarpeen mukaan tekstiä ja grafiikkaa, jotta analyysi on mahdollisimman ymmärrettävä ja palvelee toiminnanohjausta. Valmiiseen analyysiin sisällytetty tieto tulisi painottaa mm. ajankohtaisuuden, johdonmukaisuuden (reliability in research), tarkkuuden (validity in research) ja relevanssin osalta. (Grana & Windell 2021, s. 128) Vahvistamatonkin tieto voi olla oikeaa tietoa, mutta toiminnanohjauksen, sekä jatkotiedustelun kannalta on keskeistä, että jokaisen tiedon uskottavuutta ja lähteitä voidaan arvioida myös jälkikäteen. Yksi haastateltava kiteytti raportointia seuraavasti:

***Lainaus poistettu työn julkisesta osasta. KÄYTTÖ RAJOITETTU TL IV JulkL (621/1999)
24.1§:n 5 k perusteella.***

Raportin tulee olla selkeä ja johdonmukainen. Yksi lähestymistapa raportin laatimiseen on käänteinen pyramidi -metodiikka, jossa raportin sisältö jaotellaan aina niin, että tärkein informaatio tuodaan raportin alkuun ja tästä siirrytään asteittain yleisluontoisempiin asioihin, kuten toteamuksiin siitä, että jollain analysoitavalla kohteella ei ole vaikutusta toiminnanohjaukseen. (OSCE Guidebook 2017, s. 39.) Eri organisaatioilla voi olla vakiintuneita malleja, joissa raportit tuotetaan samoille pohjille tietyssä järjestyksessä, jolloin koko raporttia ei voi jäsentää joka kerta uudelleen, mutta yksittäisen osion sisällön suunnittelussa tätä metodia voi silti hyödyntää. Yksi haastateltavista osasi nimetä selkeitä raportoinnin metodeja, joiden tarkastelu voisi avata reittejä jatkotutkimukselle. Haastateltava kuvasi kirjoittamistapaansa seuraavasti:

***Lainaus poistettu työn julkisesta osasta. KÄYTTÖ RAJOITETTU TL IV Julkl (621/1999)
24.1§:n 5 k perusteella.***

3.10 Tiedustelusyklin tiedon jakaminen

Kun puhutaan jakelusta, johon kansainvälisessä kirjallisuudessa viitataan termillä "dissemination", on hyvä myös huomioida suomen kielessä termi jalkautus. Pelkkä jakelu voidaan käsittää melko suppeasti vain sähköposteihin jaettavina word tiedostoina, jotka eivät ole helposti loppukäyttäjän selattavissa tai saattavat kadota tietovirtaan. Jalkautus ymmärretään hieman laajemmin strategian tai tiedon käyttöön ottamisena. Jakelun osalta on suunniteltava mitä tietoa jaetaan kullekin taholle ja kuinka jakelu toteutetaan teknisesti. Kansainvälisessä kirjallisuudessa tuodaan esiin hyvin paljon suomen mallia muistuttavia jakelutapoja, joissa on lueteltu liitetiedostot, paperikopiot päällystön lokeroihin, suullinen jalkautus käskynjaossa, sekä analyysien pääkohdista laaditut tiivistelmät henkilöstön käyttöön. Jakelun osalta korostuu kuitenkin analyttikon henkilökohtainen panos raporttien toimittamisessa, jolloin vastaanottajat voivat esittää tarkentavia kysymyksiä tai antaa palautetta raportin muodosta. Myös tiedon välittymisestä voidaan varmistua paremmin henkilökohtaisella kontaktilla (briefing), koska pelkkä raportin lähettäminen ei takaa sen luettavuutta. (Grana & Windell 2021, s. 271, 272; OSCE Guidebook 2017, s. 40, 41.)

Haastatteluissa useampi haastateltava kuvaili, että tietynlainen ajatusten myyminen on myös keskeinen taito analyttikolle. Tällä viitattiin kykyyn perustella analyysin toimenpide-ehdotusten hyöty niiden pohjalta päätöksiä tekeville tahoille juuri sellaisten näkökantojen kautta, jotka ovat linjassa analyysin tilaajan tavoitteiden kanssa. Myös visuaalisen mallintamisen ja tekstin jäsentelyn taidot nousivat useassa haastattelussa esiin.

3.11 Tiedusteluanalyysin seuranta

Suomalaisessa 10 vaiheisessa tiedustelusyklissä ei ole erillistä kohtaa seurannalle, mutta osa haastateltavista kuvasi tätä vaihetta osana omaa analyysityötänsä. Tällä vaiheella tarkoitetaan toiminnan vaikuttavuuden seuranta, jossa voidaan tutkia analyysitiedon hyödyllisyyttä toimintaa ohjaavalle loppukäyttäjälle ja oman prosessin onnistumista. Samalla arvioidaan kuitenkin nykyisen tiedustelusyklin tuottamaa uutta tietoa, joka voi tarjota uusia analyysitarpeita, joiden pohjalta voidaan suunnitella seuraavaa sykliä. (Grana & Windell 2021, s. 128)

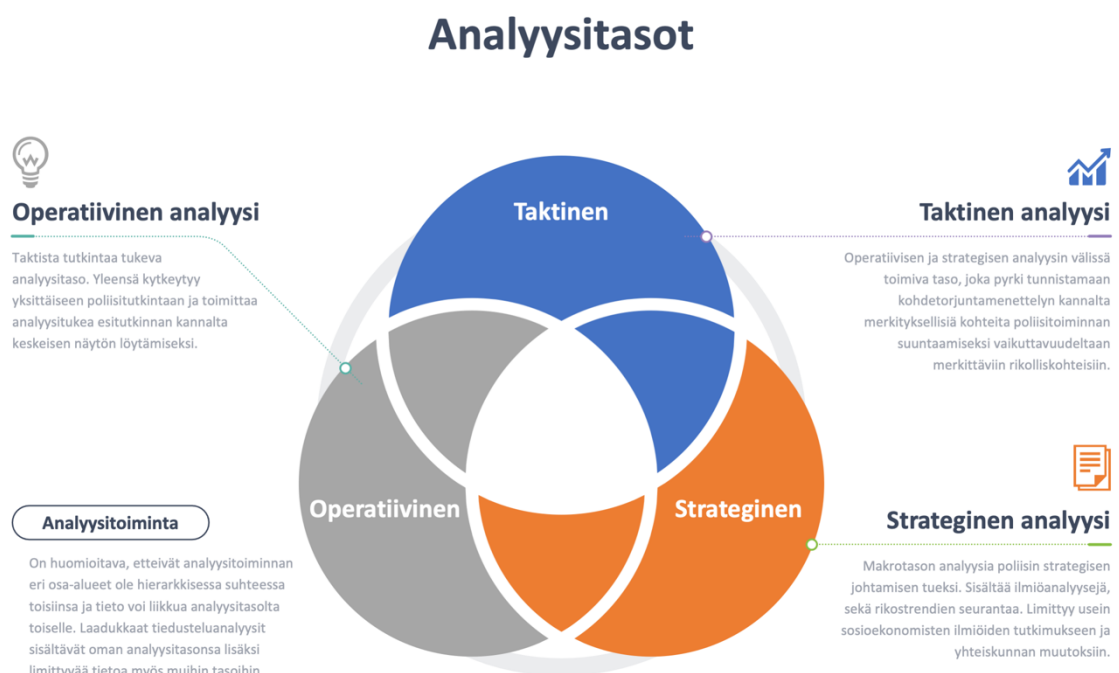
Seuranta pitää sisällään myös analyysien paikkansapitävyyden arviointia. Hyvä analyysi pitää sisällään toimintaehdotuksia, joista osa on voitu ottaa käyttöön. Jotta voidaan uskottavasti seurata, saavuttiko analyysityö tietojohtoisen poliisitoiminnan sisälle rakennetun tavoitteen tehokkaammasta resurssien kohdentamisesta rikosentorjunnassa ja tätä kautta suuremman vaikuttavuuden rikollisuuden vähenemiseen?

Yhdessä haastattelussa nousi esiin mielenkiintoinen ryhmän sisäinen laadun seurannan metodiikka:

Lainaus poistettu työn julkisesta osasta. KÄYTTÖ RAJOITETTU TL IV JulkL (621/1999) 24.1§:n 5 k perusteella.

3.12 Analyysitasot

Suomalaiseen poliisitiedusteluun sisältyvä analyysi on jaettu käsitteistöltään kolmiportaiseksi. Kaksi jo pidempään käytössä ollutta analyysitasoa ovat strateginen- ja operatiivinen analyysi. Edellisellä vuosikymmenellä, noin viisi vuotta sitten, on alettu kehittämään taktisen analyysin tasoa, joka on näiden kahden edellä mainitun välissä toimiva taso. Aikaisemmissa lähteissä analyysitasot on piirretty kaavioihin visuaalisesti hierarkkisessa suhteessa, mutta tämän tutkielman haastatteluiden, sekä kirjoitettujen lähteiden pohjalta analyysitasojen hierarkkisuuudelle ei löydy perusteita, joten olen päättänyt piirtämään alla olevan kaavion vaihtoehtona aikaisemmille hierarkkisille malleille.

Kaavio 5: Analyysitasot

Kolmitasoisessa järjestelmässä makrotasoa edustaa strateginen analyysi, jolla pyritään ylläpitämään riittävää resurssien kohdentamista ja poliisin ylimmän johdon strategista päätöksentekokykyä. Merkityksellisten kohteiden tunnistamiseen, sekä lähikuukausien toimintaympäristön tilannekuvan rakentamiseen käytetään taktista analyysitasoa. Operatiivinen analyysi on aikaan, paikkaan ja yksittäiseen operatiiviseen toimintoon sidottua analyysityötä. Operatiivisesta analyysistä voi olla esimerkkinä vaikkapa yksi laaja rikostutkinta ja vain siihen liittyvät ihmiset.

On huomionarvoista, että operatiivinen ja taktinen analyysitaso ilmenevät monessa sotilastoimintaa käsittelevässä julkaisussa juuri päinvastoin (mm. Leino 2007, s. 29; Ratcliffe 2016, s. 74) kuin suomalaisesta poliisitoimintaa käsittelevissä julkaisuissa (Mäkinen 2020, s. 83). Kansainvälisessä kirjallisuudessa samat käsitteet mallinnetaan monesti päinvastoin, tai operatiivista ja taktista analyysitasoa käsitellään saman käsitteen alla (OSCE Guidebook 2017, s. 36). Aiheesta lukevan on tiedostettava mitä lähdeä kulloinkin lukee, jotta väärinkäsityksiltä vältytään.

Analyysi johtamisen välineenä väliraportti Tietojohtoisen poliisitoiminnan käytäntöjen ja rakenteiden kehittämisprojektista 2010, luettelee analyysitoiminnalle suomen poliisissa kolme päätehtävää, jotka ovat strategisen ja operatiivisen päätöksenteon tukeminen, rikostorjunta sen kaikilla tasoilla, tulohjaus ja resurssien kohdistaminen. (Poliisiammattikorkeakoulu, Analyysi johtamisen välineenä. Väliraportti, s.2)

3.12.1 Strateginen analyysi

Strateginen analyysi on suomen poliisin analyysitasoista laajin ja pitkäkestoisin. Strateginen analyysi ei keskity yksittäisiin tapahtumiin, vaan pyrkii tunnistamaan makrokaavassa tapahtuvat muutokset ja toimittaa tietoa poliisitoiminnan resurssien kohdentamisen tueksi strategisille johtajille. (Mäkinen 2020, s. 83)

Strateginen analyysi tutkii muun muassa rikostrendejä, jotka voivat sisältää eri rikosten määrällistä nousua tai laskua. Strategisella tasolla analyysia tehdään monesti yhdistämällä rikostilastoja sosio-ekonomisiin tilastoihin ja tutkimusmalleihin. Strateginen analyysi jaetaan usein tasaisesti toisiaan seuraaviin raportointisykleihin, joilla voidaan mitata myös tehtyjen kohdentamistoimien vaikutuksia strategisella tasolla johdonmukaisesti. Strategiset analyysit pohjautuvat laadullista analyysia enemmän määrälliseen tilastoanalyysiin. Grana ja Windell asettavat kirjassaan *Crime and Intelligence analysis 2020* strategiselle analyysitasolle kaksi pääasiallista tavoitetta, joista ensimmäinen on pitkän aikavälin ongelmien tunnistaminen ja analysointi. Toinen tavoite on poliisin toimien vaikutusten analysointi ja parhaiden toimintamallien löytäminen. (Grana & Windell 2021, s. 191, 192; OSCE Guidebook 2017, s. 37)

Osa rikoksista saattaa vaipua lähes täysin marginaaliin, kun taas tilalle syntyy täysin uusia ja aikaisemmin tuntemattomia rikosten muotoja. Esimerkiksi poliisitoiminnan resursoinnissa on alettu menneen vuosikymmen aikana keskittymään kyberrikollisuuden torjuntaan, joka juontaa juurensa rikostrendien strategisesta analyysistä. (Sisäisen turvallisuuden rahaston kansallinen ohjelma vuosille 2014–2020, s. 29)

3.12.2 Taktinen analyysi

Taktinen analyysi on makrokaavan ilmiöitä tunnistavan strategisen analyysin ja yksittäisiä tapauksia tukevan operatiivisen analyysin välissä toimiva taso, jonka tavoite on tunnistaa rikosten välisistä yhteyksistä suurempia kokonaisuuksia, ja tukea poliisin resurssien käytön optimointia. (mm. Mäkinen 2020, s. 84; Grana & Windell 2021, s. 182)

Taktinen analyysi tarkastelee tapahtumia muutamien kuukausien, tai perustellusta syystä pidemmällä, aikavälillä ja kokoaa tietoa käynnissä olevista ilmiöistä, rikollisista yhteyksistä ja tapahtumista, jotta rikostorjunnan resurssit voidaan suunnata oikein. Yksi taktisen analyysin tavoitteista on tunnistaa kaavamaisen rikollisuuden kehittyminen mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, jotta analyysin kautta voidaan osoittaa poliisitoiminnan kannalta merkityksellisiä kohteita. Tunnistettu kohde voi olla tietty henkilö, ryhmittymä tai useampi samalla alueella toimiva rikollisryhmä. (mm. Mäkinen 2020, s. 84; Grana & Windell 2021, s. 182)

Grana ja Windell asettavat kirjassaan *Crime and Intelligence analysis 2020* taktiselle analyysitasolle 4 eri tavoitetta, jotka ovat (1) rikosten sarjoittaminen, sekä kaavamaisten tapahtumien ja trendien tunnistaminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa; (2) havaittujen yhteyksien analysointi epäiltyjen tunnistamiseksi; (3) poliisiyksiköiden tiedottaminen potentiaalisista poliisitoiminnan kohteista ja havaituista rikosyhteyksistä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa; (4) yhteistyö poliisiyksiköiden kanssa parhaiden toimintamallien löytämiseksi ja operatiivisen toiminnan loppuun saattamiseksi. (Grana & Windell 2021, s. 182) Tämä eroaa hieman suomalaisesta tulkinnasta, jossa yksittäisen operatiivisen kokonaisuuden loppuun saattamisen tukeminen on sijoitettu operatiivisen analyysityön kategoriaan (Mäkinen 2020, s. 85).

Eräs haastateltava kuvaili taktista analyysia työssään seuraavasti:

***Lainaus poistettu työn julkisesta osasta. KÄYTTÖ RAJOITETTU TL IV JulKL (621/1999)
24.1§:n 5 k perusteella.***

Toinen haastateltava kuvasi hyvin limittyvästi omassa vastauksessaan taktista analyysia seuraavasti.

***Lainaus poistettu työn julkisesta osasta. KÄYTTÖ RAJOITETTU TL IV JulKL (621/1999)
24.1§:n 5 k perusteella.***

3.12.3 Operatiivinen analyysi

Operatiivisella analyysillä tarkoitetaan case -analyysseja, joissa analysoinnilla pyritään tuottamaan tietoa yksittäisen ja selkeästi rajatun yksittäisen operatiivisen toiminnon johtamiseen. Operatiivisen analyytikon tutkiva vastinkappale on taktinen tutkija. Operatiivisen analyysin tavoite voi olla esimerkiksi yksittäisen rikoksen ratkaiseminen (Mäkinen 2020, s. 84) tai jo selvitetyn tapahtuman analysointi tulevaisuuden toiminnan kehittämiseksi vastaavissa tilanteissa.

Poliisihallituksen 2021 voimassa oleva määräys analyysi- ja tiedustelutoiminnan järjestämisestä määrittää operatiivisen analyysin yksittäisen tapauksen tukemiseksi, jota voi olla rikostutkintakokonaisuuudet, lupavalvonta tai yksittäisen yleisötilaisuuden suunnittelua. Myös esikäsittely yksiköissä tehtävä rikosten sarjoittaminen luetaan osaksi operatiivista analyysitasoa suomen poliisissa. (Poliisihallitus 2019, POL-2019-58976)

Kaksi haastateltavaa kuvaili operatiivista analyysia hyvin erilaisissa työnkuvuissaan seuraavasti.

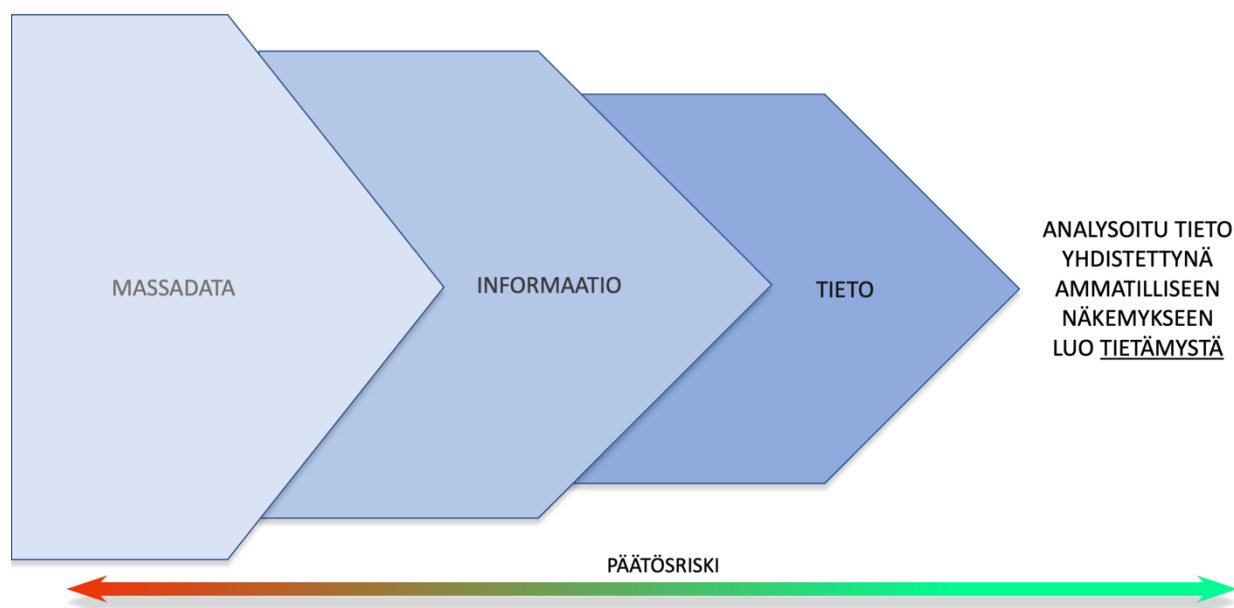
Lainaus poistettu työn julkisesta osasta. KÄYTTÖ RAJOITETTU TL IV JulKL (621/1999) 24.1§:n 5 k perusteella.

Kokonaisuutena voidaan sanoa, että haastateltavien näkemykset eri analyysitasoista olivat hyvin limittyviä yksiköstä ja maantieteellisestä sijainnista riippumatta. Vastauksissa saatettiin painottaa hieman omaan työhön sisältyvää näkökulmaa, mutta haastateltavien vastaukset olivat melko ristiriidattomia myös kansainvälisen kirjallisuuden kanssa.

3.13 Tiedon jalostuminen ja päätöksenteko

Analyysin näkökannalta tarkasteltuna tieto voidaan jakaa eri tasoihin, joiden kautta se jalostuu datasta tietämykseksi. Massadata, informaatio, tieto ja tietämys tulee jakaa omiksi käsitteikseen. Näiden lisäksi kokonaisuuteen tarvitaan vielä melko vaikeasti määriteltävää näkemyksellisyyttä, joka on tiedon käsittelijän omasta kokemuspohjasta muodostuvaa taitoa eritellä olennainen epäolennaisesta ja tehdä riskiarvioita päätöksistä, vaikka absoluuttista varmuutta päätöksen seurauksista ei olisikaan.

TIEDON JALOSTUMISEN VAIHEET

Kaavio 6: Tiedon jalostumisen vaiheet

Johtamisopissa tunnetaan käsite hallitusta riskinotto kyvystä. Se joka pystyy päättämään valintansa lopputuloksen ennen muita, pääsee aloittamaan konkreettiset toimet ensimmäisenä ja saa samaan tavoitteeseen pyrkivien suhteen etulyöntiaseman. (mm. Rousku 2018) Jos ei omaa tätä kykyä toimia vajavaisen pohjatiedon varassa, saavuttaen oikeita tavoitteita, mutta vain hallitun epäonnistumismarginaalin sisällä, voi toimiminen minkään asian johtajana olla hyvin haastavaa.

Eräs tutkielmaan haastateltu keskusrikospoliisin analyytikko kuviasi tätä seuraavasti:

Lainaus poistettu työn julkisesta osasta. KÄYTTÖ RAJOITETTU TL IV JulKL (621/1999) 24.1§:n 5 k perusteella.

Samaa kissa ja hiiri leikkiä voidaan nähdä poliisin ja tiedustelun kohteina olevien tahojen käyvän loputtomasti. Järjestäytynyt rikollisuus pyrkii peittämään rikostensa jäljet ja poliisin on pystyttävä muodostamaan kokonaiskuvia hyvin pirstaloituneen tiedon varassa (HE 242/2018, s. 8, 28). Tätä päätöksentekoa parantamaan on kehitetty erilaisia analyysitekniikoita ja tilannekohtaisesti poliisitoiminnasta vastaavien esimiesten on arvioitava toimintakynnystä kulloistakin riskiä vasten. Tekeillä päätöksiä aikaisemmassa vaiheessa, voidaan estää toiminnan kohdetta pakenemasta tai peittämästä rikoksen jälkiä, mutta samalla otetaan riski, että kohde on väärä. Odottamalla liian pitkään tarkettavia tietoja kohteesta voidaan varmistua, mutta todennäköisyys rikoksen selvittämiselle pienenee (EU neuvosto 2006). Tätä varten pakkokeinolaissa on kuitenkin jaoteltu tutkinnanjohtajille

ja oikeuslaitokselle erilaisia tilannekohtaisia päätöksentekokynnyksiä, joista ainakin seuraavat voidaan sijoittaa lineaarisesti lievimmästä varmimpaan: syytä epäillä, todennäköisin syin syytä epäillä, erittäin pätevin perustein voidaan olettaa ja ilmeinen varmuus. (Pakkokeinolaki) Oikeudenkäymiskaari täydentää tätä päätöksenteon ketjua vielä tuomiokynnyksellä, johon edellytetään, että syyllisyydestä ei jää varteenotettavaa epäilyä. Tämä tarkoittaa käytännössä, että vaihtoehtoiset selitykset tapahtumalle pystytään sulkemaan varmuudella pois. (Oikeudenkäymiskaari 17:3)

Tehokkaan viranomaistoiminnan päätöksenteko ei koskaan tule perustumaan absoluuttiselle tiedolle, mutta hyvin järjestetyllä analyysitoiminnalla voidaan pienentää virhemarginaalia ja lyhentää operatiivisten päätösten harkinta-aikaa. Jotta tällaista analyysia voidaan tehdä, on tiedon käsittelyn vaiheet pystyttävä ensin jaottelemaan.

3.13.1 Massadata

Massadata on suomenkielinen synonyymi termille "big data". Samaa käsitettä kuvataan monesti myös pelkästään termillä data. Kuitenkin informaatioteknologian aikakaudella jossain muodossa dokumentoidun tiedon määrä on kasvanut räjähdysmäisesti ja siksi on alettu käyttää datan etuliitteenä kuvaavia termejä kuten massa- tai big. Kielellisen johdonmukaisuuden vuoksi käytän tässä työssä termiä massadata. Käsitteenä voidaan puhua jalostamattomasta raakadatatista, joka on vielä tulkitsematonta datamassaa. (OSCE Guidebook 2017, s. 16; Suomen virallinen tilasto, SVT) Massadata voi olla muodoltaan strukturoimaton, semistrukturoitu tai strukturoitu kokonaisuus. Strukturoidulla kokonaisuudella tarkoitetaan dataa, joka on jo valmiiksi järjestetty ja helposti hallinnoitavissa, esimerkiksi toimivilla sisäisillä hakukoneilla ja tietueiden homogeenisyydellä. (Gillis 2021) Semistrukturoidusta massadatatista voidaan antaa esimerkkinä Viranomaistietojärjestelmään rekisteröityjen tuntomerkkirekisteri (Vitja-Retu). Vitja-Retu järjestelmässä voi tarkastella rikosperusteisesti rekisteröidyn henkilön tuntomerkkejä ja valokuvia ja tietueen liitteenä on aina olennaisena tietona myös kuvauspäivä. Kuitenkin rekisteriin on päätetty siirtää vanhasta KuvaMinttu rekisteristä jo Vitja-Retua edeltäneen ajan kuvat. Näiden kuvien osalta Vitja-Retuun ei ole kirjattu tosiasiallista kuvauspäivää vaan siirtopäivä, joka näyttäytyy katsojalle erehdyttävästi kuvauspäivänä. Järjestelmän rakenteessa on siis kaksi yhteen sopimatonta tietuetyyppiä, jonka pohjalta hakuautomaattiikka tuottaa käyttäjälle virheellistä informaatiota kuvien ajallisesta käyttökelpoisuudesta. Käyttäjä pystyy tunnistamaan eron vasta avatessaan tietueet, sekä kuvien resoluution silmämääräisellä arvioinnilla. Strukturoimaton data on esimerkiksi avoimesta lähteestä tehty jäsentämätön google haku. Datamassasta avautuu ennalta tuntematta videoita, kuvia, tekstiä, dokumentteja sekä äänitiedostoja, jotka on osattava laittaa kontekstiin, mikäli tiedosta tahdotaan saada analyysin kannalta käyttöarvoista.

Poliisiasiain tietojärjestelmään (PATJA) ja sen käyttöliittymänä avustavaan Rikitrip järjestelmään, Poliisin tiedustelujärjestelmään (POTI), Suojelupoliisin toiminnalliseen tietojärjestelmään, Poliisin kenttäjohtojärjestelmästä (POKE) Politrip -järjestelmään arkistoituvat tietueet muodostavat valtavan kokonaisuuden dataa, jota voidaan hyödyntää operatiivisen tiedon analysoinnissa, mikäli tietokannoista osataan poimia tehokkaasti, mutta kattavasti analysoitavan kokonaisuuden kannalta olennaiset tietueet. Ongelmallista on se, että edellä kuvattiin vain murto-osa poliisin järjestelmistä, jotka on kehitetty useina eri aikakausina ja usein myös ilman keskenään toimivia rajapintoja, jotta tietoa siirtyisi niiden välillä tehokkaasti.

Massadataa poliisityöhön voidaan saada myös avointen lähteiden tiedustelulla, joka kansainvälisessä terminologiassa tunnetaan lyhenteellä OSINT (Open source intelligence).

3.13.2 Informaatio

Informaatio on yksinkertaisen kuvauksen mukaisesti dataa, jolla on konteksti ja merkitys. (OSCE Guidebook 2017, 16) Esimerkiksi poliisin järjestelmistä voidaan löytää yhden tiedustelun kohteena olevan tahon kattavalla hakemisella henkilöliitoksia, jotka kytkeytyvät samoihin osoitteisiin, rikoskokonaisuuksiin tai ajoneuvoihin. Näillä tiedoilla on jo analysoinnin kannalta merkityksellinen konteksti, joka erottaa ne selkeästi kaikista järjestelmien tuhansista muista tietueista. Toinen esimerkki datan ja informaation erosta voi olla televalvonnassa käytetyt tolppatiedot. Teleoperaattori toimittaa poliisille tiedot pyydettyihin telemastoihin kytkeytyneistä puhelimista, mutta suurella datamassalla on konteksti vasta kun poliisi rajaa omassa analyysissään tietomassasta poliisille relevantin ajanjakson, jonka aikana tiedustelun kohteena olevien henkilöiden oletetaan kytkeytyneen kyseiseen telemastoon. Tästä yksi taktiseen analyysiin perehtynyt haastateltava antoi seuraavan kuvauksen:

Lainaus poistettu työn julkisesta osasta. KÄYTTÖ RAJOITETTU TL IV JulkL (621/1999) 24.1§:n 5 k perusteella.

3.13.3 Tieto

Tieto on informaatiota, johon lisätään tulkinta ja tulkitsijan ammattitaitoon perustuva näkemys. (OSCE Guidebook 2017, s. 16)

Nostin haastatteluaineistosta kaksi esimerkkiä. Ensimmäinen on operatiivisen analyytikon kertoma omasta näkökulmastaan ja jälkimmäisessä esimerkissä taktinen analyttikko kuvaa oman ammattitaidon yhdistämistä olemassa olevaan tietoon.

Lainaus poistettu työn julkisesta osasta. KÄYTTÖ RAJOITETTU TL IV JulkL (621/1999) 24.1§:n 5 k perusteella.

3.13.4 Tietämys

Tässä kontekstissa tarkastellun tietämyksen synonyymi kansainvälisessä kirjallisuudessa on ”intelligence”, joka voitaisiin kääntää takaisin suomeksi myös tiedustelutietona. Kuitenkin termiä tiedustelutieto käytetään myös kuvaamaan vasta kerättyä raakadataa, jota ei ole vielä analysoitu.

Eri johtotason päätöksenteon tueksi tuotettava tietämys tarkoittaa analysoidun tiedustelutiedon viimeistä vaihetta. Data on muokattu informaatioksi liittämällä siihen konteksti ja merkitys. Tämän jälkeen tietoa on punnittu analyytikon asiantuntijuuden mukaan ja tarkasteltu siinä mahdollisesti olevia aukkoja, jolloin on saavutettu tiedon vaihe. Informaatio on tiedon vaiheessa myös arvioitujen lähteiden ja sisällön perusteella (Kaaviot 3 ja 4), sekä järjestetty helposti saavutettavaksi. Tieto eroaa viimeisen portaan tietämyksestä siltä osin, että tietämyksen tarkoitus on toimia päätöksenteon katalyyttinä. (Ratcliffe 2016, s. 73) Tietämyksen vaiheessa on tietoon lisätty toimenpide-ehdotukset ja arviot mahdollisten toimintamallien seurauksista.

Mäkinen tuo omassa tutkimuksessaan esiin, että sanaa ”intelligence” voidaan lähestyä suomen kielessä myös älykkyyden käsitteen kautta (Mäkinen 2020, s. 67), joka auttaa hahmottamaan Ratcliffen kuvaaman esimerkin siitä, kuinka tietämyksen portaaseen kuuluvien toimenpide-ehdotusten toteuttamiskelpoisuuden kriittinen arviointi suhteessa käytettäviin resursseihin kuuluu myös hyvin laadittuun tiedusteluanalyysiin (Ratcliffe 2016, s.74).

Aineistosta nousi erityisen mielenkiintoinen näkemys, jonka mukaan tiedustelutoimintaa kuvaava englannin sana ”intelligence” tulisi tunnistaa synonyymiksi käsitteelle ”superior understanding”. Jälkimmäinen voidaan suomeksi kääntää syvällisen ymmärryksen käsitteeksi, joka on se tavoite, johon tiedustelutoiminnassa pyritään. Erityisen merkityksellistä oli haastateltavan näkemys, että rekisteritoiminta itsessään ei vielä ole tiedustelutoimintaa ja tämä tulisi eriyttää omaksi käsitteekseen. Tiedustelutoiminnan pohjaksi edellytetään laadukasta rekisteritoimintaa, mutta tiedustelutoiminta tuottaa tietämystä (knowledge) ja on tulevaisuutta ennakoivaa toimintaa (predict and forecast potential problems).

***Lainaus poistettu työn julkisesta osasta. KÄYTTÖ RAJOITETTU TL IV JulKL (621/1999)
24.1§:n 5 k perusteella.***

4 ”TUNNETTU-TUNTEMATON” VIITEKEHYS, OTANTAVIRHEET JA KOGNITIIVISET VINOUMAT

Keskeinen osa analyysityötä on myös omien johtopäätösten kriittinen arviointi. Haastatteluita aloittaessani minulla oli hypoteesi, että haastateltavat viittaisivat hyvän analyytikon ominaisuuksia kuvaamaan tai viimeistään metodiikka käsittelevissä kysymyksissä myös erilaisten otantavirheiden ja kognitiivisten vinoumien tunnistamisen. Aineistossa haastateltavat eivät kuitenkaan suoraan viittaneet millään tämän kappaleen termeillä kyseisiin ilmiöihin, mutta vapaassa kerronnassa kuvailivat tiedonhankinnan kohdentamisen vaikeutta, tietynlaisia sokeita pisteitä ja otantavirheisiin viittaavia tapahtumia työssään.

Jotta voidaan arvioida kriittisesti analyysin johtopäätöksiä, on tunnettava teoreettisella tasolla keskeisimmät ilmiöt, jotka voivat vääristää analyysiprosessia. Valtaosa näistä ilmiöistä on yleisesti tunnettuja, eivätkä rajoitu erikseen tiedusteluanalyysien tekemiseen tai tietojohdotoiseen poliisitoimintaan. Jos analyytikko ei kuitenkaan tunne näitä ilmiöitä, on kyseisen yksilön kyky etsiä itselleen vielä tuntemattomia piileviä signaaleja suurista datamassoista hyvin rajallinen.

Pidin perusteltuna liittää keskeisimmät otantavirheet ja vinoumat osaksi tätä tutkielmaa. Myös tiedustelutyössä käytetty tunnettu-tuntematon viitekehys pääsi mukaan tutkielmaani, koska katsoin sen vastaavan niihin tiedonhankinnan ongelmiin, joita haastatteluaineistossa sivuttiin, mutta ei suoraan yhdistetty tähän kyseiseen ajattelumalliin.

Tässä tutkielmassa haastatelluista useampi kuin yksi, nostivat haastatteluissaan esiin ilmiön, jota kutsuttiin termeillä ”hoksottimet” tai kuvailtiin kykynä osata yhdistellä asioita ja löytää asiayhteyksiä, joita muut eivät löydä esimerkiksi vertaamalla eri tietosammioista saatua tietoa toisiinsa. Kolme haastateltavaa kuvaili ongelmaksi sitä, että jos ei tunnista sokeaa pistettä omassa ajattelussa ei voi tunnistaa omia osaamisvajeita. Tarkentavissa kysymyksissä haastateltavat eivät määritelleet tarkemmin mistä älykkyyden kategoriasta tai ominaisuudesta voisi olla kyse. Johtopäätöksenä voidaan kuitenkin todeta, että kyky etsiä piileviä signaaleja tiedonhankinnan ohjaamiseksi edellyttää yleisimpien analyyttisten vinoumien tunnistamista.

4.1 Tunnettu-tuntematon viitekehys

6.6.2002 Yhdysvaltojen silloinen puolustusministeri Donald Rumsfeld antoi haastattelussaan monen aikalaisen mielestä erikoisen vastauksen, joka on käännetty vapaasti alle.

*”Raportit, joissa kerrotaan, ettei jotain ole tapahtunut kiinnostavat minua aina, sillä kuten tiedämme, on **tunnettuja tunnetuttuja** – asioita, jotka tiedämme tietävämmme. Tiedämme, että on olemassa myös **tunnettuja tuntemattomia**, jolla tarkoitamme, että tiedämme olevan joitain asioita, joita*

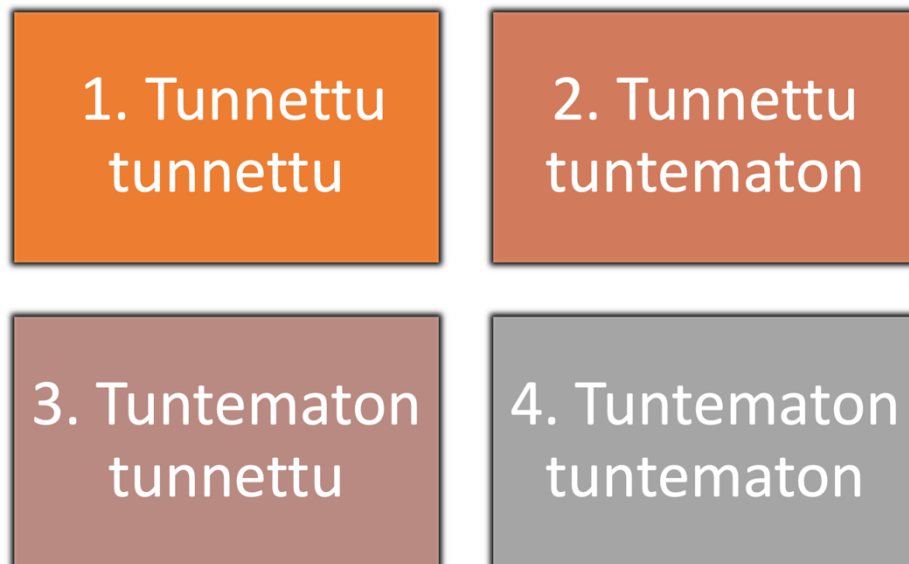
*emme tunne. Mutta vielä lisäksi on olemassa **tuntemattomat tuntemattomat** – asiat, joita emme tunne, emmekä tiedä, ettemme tunne niitä. Jos tarkastellaan maamme, ja muiden vapaiden maiden historiaa, viimeksi mainittuun kategoriaan kuuluvat, tapaavat olla niitä vaikeimpia."*

(Rumsfeld 2002)

Argumentin sisältö ei avautunut ymmärrettävästi monelle kuulijalle, mutta taustalta löytyy strategisessa suunnittelussa käytetty nelikenttäanalyysi, joka on johdettu psykologiassa käytetystä Joharin ikkunasta. Tässä asiayhteydessä ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista viitata suoraan Joharin ikkunaan, koska menetelmää käytetään selkeästi eri kontekstissa, jossa Joharin ikkuna vain osittain liittyy tunnettu – tuntematon viitekehysten (known-unknown framework) kanssa. On myös huomion arvoista, että vastaavasta tunnetun ja tuntemattoman tiedon jäsentämisestä löytyy esimerkkejä erittäin pitkälle historiaan. (Zhuang 2019)

Ikkunakuvion tarkoitus on jäsentää tietoa, jota tunnettu ja selvittää mitä tietoa vielä tarvitsemme. Tämän johdosta sitä voidaan soveltaa tiedonhankinnan ja varautumisen suunnittelussa. Ikkunassa on neljä ruutua, ja kaksi kategoriaa. Jokainen ikkuna saa kaksi arvoa käytettävissä olevista käsitteistä, jotka ovat tunnettu ja tuntematon. Ensimmäisellä sanalla tarkoitetaan sitä tiedostaako analysoija itse kyseisen tiedon olemassaolon ja toisella sitä, onko tieto saatavilla.

TUNNETTU-TUNTEMATON VIITEKEHYS

Kaavion lähteenä käytetty: Girard & Girard, A Leader's Guide to Knowledge Management 2009

Kaavio 7: Tunnettu – tuntematon viitekehys.

Ensimmäinen ruutu, tunnettu - tunnettu, käsittää tiedon, joka on jo hallussamme ja ymmärrämme sen sisällön hyvin. Tästä esimerkkinä voisi olla arkipäiväiset toimintamallit ja helposti useista lähteistä todennettavat faktat.

Toinen ruutu, tunnettu - tuntematon, tarkoittaa tietoa, jonka tarpeen tiedostamme, mutta emme tiedä sen sisältöä. Esimerkki tällaisesta tiedosta on vaikkapa rikoksesta epäillyn rikoskumppanitapauksessa, joissa tekijöitä on selkeästi useita, mutta vain yksi heistä on tunnistettu.

Kolmas ruutu, tuntematon - tunnettu, tarkoittaa tietoa, jonka puutetta emme itse havaitse, mutta tieto on jollakin toisella taholla käytettävissä. Tästä esimerkkinä voidaan pitää piilorikollisuutta, joka ei ole vielä tullut poliisin tietoon tai toiseen suuntaan poliisin salaamia taktisia keinoja.

Esimerkkinä tuntematon – tunnettu ikkunan kautta ajattelusta yksi aineiston haastateltavista kertoi työskentelystään seuraavaa, puhuessaan relaatiotietokantojen hyödyistä analyysityössä:

***Lainaus poistettu työn julkisesta osasta. KÄYTTÖ RAJOITETTU TL IV JulkL (621/1999)
24.1§:n 5 k perusteella.***

Viimeinen ruutu, tuntematon - tuntematon, tarkoittaa ennalta arvaamattomia muutoksia tulevaisuudessa. Tiedon puutetta ei havaita, eikä vastausta olisi saatavilla vielä miltään taholta. Tästä esimerkkinä voidaan mainita täysin uudet ilmiöt ja onnettomuudet, joista ei ole ennakkotapauksia.

Tiedustelusyklin suunnittelussa voidaan hyödyntää vastaavaa nelikenttäanalyysia määritettäessä, millaista uutta tietoa on hankittava ja mistä se mahdollisesti on saatavilla. Osa tiedosta voi olla jonkin yksittäisen tahon hallussa, josta se on saatavillaan sellaisenaan, mutta on myös tiedon puutetta, joka edellyttää analyytikolta aineiston perustutkimusta tai yhteysanalyysia. Yksi haastateltava kuvasi työskentelyään seuraavasti:

***Lainaus poistettu työn julkisesta osasta. KÄYTTÖ RAJOITETTU TL IV JulkL (621/1999)
24.1§:n 5 k perusteella.***

4.2 Otantavirheet

Otantavirheellä tässä tutkielmassa tarkoitetaan analyysityön ensimmäisessä vaiheessa tapahtuvaa virhettä, jossa massadata on itsessään jo vinoutunut tai siitä puuttuu keskeisiä osia. Vinoutumisesta voidaan mainita esimerkkinä erot rikostilastoissa, riippuen siitä minkä datan pohjalta niitä on tutkittu. Tämän tutkielman haastatteluissa viitteitä otantavirheiden mahdollisuuksiin nousi esiin seuraavasti:

**Lainaus poistettu työn julkisesta osasta. KÄYTTÖ RAJOITETTU TL IV Julkl (621/1999)
24.1§:n 5 k perusteella.**

Kirjallisista lähteistä esimerkiksiin voidaan ottaa kolme erilaista tapaa kerätä dataa Yhdysvalloissa, jossa on käytössä perusajatukseltaan hyvin saman tyyppisiä poliisin järjestelmiä, kuin Suomessa. Näihin järjestelmiin on eri vuosikymmeninä kerätty massadataa rikosten ominaisuuksista. Näistä mittaustavoista yksi on ollut liittovaltion poliisin (FBI) ylläpitämä Uniformed crime reporting (UCR) järjestelmä, joka suomalaisen poliisiasiain tietojärjestelmän (PATJA) tavoin kerää tilastotietoa sinne poliisien syöttämistä rikosilmoituksista ja tapahtumaraporteista. Toisessa keräystavassa tehdään survey kyselyitä riittävän laajalle otokselle kansalaisia, joilta pyritään selvittämään, että kuinka moni heistä on kokenut joutuneensa rikoksen uhriksi National Crime Victimization Survey – tutkimuksella (NCVS). Kolmas tapa, jolla ilmiötä tutkitaan, on anonyymit kyselyt kansalaisille, joissa vastaajat voivat nimettömästi kertoa itse tekemistään rikoksista (self-report studies). Verratessa näitä kolmea tilastoa saadaan merkittävästi toisistaan poikkeavia analyysyjä. (Grana & Windell 2021, s. 21 - 36)

Poliisin syöttämissä tilastoissa (UCR) afroamerikkalaiset ovat merkittävän yliedustettuina rikoksesta epäillyn roolissa. UCR tilaston mukaan afroamerikkalaiset tekisivät 42% kaikista väkivaltarikoksista ja 27% kaikista omaisuusrikoksista, vaikka heidän prosenttiosuutensa Yhdysvaltojen kansalaista on vain 12%. UCR tilaston perusteella olisi siis helppo päätellä, että afroamerikkalaiset syyllistyvät huomattavasti todennäköisemmin rikokseen kuin valtaväestöä edustavat valkoihoiset amerikkalaiset. Kuitenkin itseraportoinnin menetelmällä (self-report studies) kerätyn, anonyymisti annetun, datan pohjalta valkoiset amerikkalaiset itse myöntävät tekevänsä yhtä paljon rikoksia, kuin vähemmistötkin. (Grana & Windell 2021, s. 34)

Vastaavasti kun verrataan poliisin syöttämiä UCR tilastoja kansalaisten omiin kokemuksiin rikoksen uhreina (NCVS tutkimukset), nähdään tilastollisesti merkittävää eroa seksuaalirikoksissa. Kansalaiset kertovat joutuvansa huomattavasti useammin seksuaalirikosten uhreiksi, kuin poliisin tilastoista ilmenee. Tarkkaa lukemaa on vaikea saavuttaa, koska tutkimusten suuret eivät ole vertailukelpoisia, mutta on arvoitu, että seksuaalirikoksia tapahtuu 2 – 3 kertaa enemmän kuin poliisin tietoon tulleiden raportoitujen tilastojen perusteella voisi päätellä. (Grana & Windell 2021, s. 35)

Edellä mainitut esimerkit johtavat vääjäämättä johtopäätökseen, että massadatan keräämisvaiheessa on oltava otantavirheitä, jotka saavat datan poikkeamaan todellisesta maailmasta. Poikkeamat UCR tilastoissa on helppo selittää sillä, että kaikki rikokset eivät koskaan tule poliisin tietoon, tai raporttia tekevä poliisi saattaa sivuttaa aidosti tapahtuneen rikoksen raportistaan. UCR tilastoa vääristää myös selviytymisharha, jota on käsitelty tarkemmin omassa kappaleessaan. Rikosten uhrien kokemukset perustuvat maallikoiden arvioihin ja voivat sisältää tunnepohjaisia kokemuk-

sia tapahtumista, jotka eivät tosiasiallisesti vastaa käytössä olevan lainsäädännön määritelmää rikoksesta. Näihin tilastoihin vaikuttavat myös ne rikokset, joiden uhri ei ole voinut tai halunnut jostain syystä tuoda rikosta poliisin tietoon. Kolmas rikosten itseraportointiin perustuva keruumenettelmä on myös ongelmallinen, koska anonymiteetin johdosta lähdettä ei voida koskaan tarkastella objektiivisesti. Ei tarkkaan voida sanoa ovatko tietyt ihmiset jättäneet kokonaan vastaamatta tai onko vastaajilla motiivia kertoa tutkimuksessa virheellistä tietoa. Keskeistä analyytikon kannalta on kuitenkin tunnistaa mistä hänen käyttämänsä massadata on saatu ja millaisia otantavirheitä jo sen keruuvaiheessa on saatettu tehdä. Muutoin analyytikko saattaa joutua tilanteeseen, jossa johtopäätökset ovat virheellisiä, eikä niiden tiedetä olevan virheellisiä.

4.3 Selviytymisharha

Selviytymisharha kuuluu otantavirheisiin ja on loogisen päättelyn harha, joka tunnetaan myös kognitiivisena vinoumana. Tunnettu esimerkki selviytymisharhasta on toisen maailmansodan aikaan tapahtunut liittoutuneiden resurssien kohdentaminen väärin, koska Center of Naval Analyses -laitoksen tutkijat olivat langenneet tähän loogisen päättelyn virheeseen. Manner Euroopasta palaavia pommikoneita tutkittiin ja niihin tulleiden vaurioiden perusteella pääteltiin, mihin kohti vihollinen tulitti koneita eniten. Tämän perusteella ensimmäinen johtopäätös oli, että juuri näitä kohtia pyrittiin vahvistamaan lisäpansaroinnilla, jotta voitaisiin pienentää pudonneiden koneiden määrää. Tilastotieteilijä Abraham Wald osasi omassa tutkimuksessaan 1943 huomioida faktan, että Center of Naval Analyses tutki aluksi vain liittoutuneiden kontrolloimalle alueelle palanneita pommikoneita, jotka olivat siis selvinneet vihollisen tulituksesta lentokuntoisina, putoamatta vihollisen alueelle tai mereen. Hän tiesi, että otannasta puuttuivat ennen Britannian kotikenttiä pudonneet pommikoneet ja jotka olivat tuhoutuneet. Wald päätteli, että koneita tulisi vahvistaa juuri niistä kohdista, joihin nyt tutkitut koneet olivat saaneet vähiten osumia vihollisen tulituksesta, koska todennäköisesti juuri niistä löytyisi vauriot mitkä johtavat koneen putoamiseen. Wald ehdotti siis täysin päinvastaista johtopäätöstä, siitä mitä kohtia koneista tulisi vahventaa. Esimerkki on merkittävästi yksinkertaistettu kuvaelma Waldin todellisesta työstä, joka huomioi lukuisia muitakin muuttujia ja perustui laajaan laskentatyöhön. (Wald, Center of Naval Analyses 1980)

Mikäli selviytymisharha onnistutaan tunnistamaan analyttisessä pohdinnassa, sitä voidaan lähes tyä sijoittamalla se Tunnettu - tuntematon viitekehyyksessä kohtaan tunnettu - tuntematon. Tämän tyyppistä ajattelua on kuvattu tässä raportissa kohdassa 3.13.3 Tieto, jossa operatiivinen analyytikko kuvailee päättelyketjuaan analysoidessaan tyhjältä näyttäviä puhelutietoja. Analyytikko itse ei viittaa tunnettu-tuntematon viitekehyykseen tai selviytymisharhaan, mutta näyttää selvästi tunnistavan selviytymisharhan vaikutuksen datassa ja käyttävänsä saman tyyppistä ajatusmallia, jossa lähtee etsimään olemassa olevaa, mutta hänelle vielä tuntematonta tietoa viestipalvelimista.

4.4 Vahvistusharha

Vahvistusharha on tyypillinen kognitiivinen vinouma, jota on lähes mahdoton välttää ilman erityistä paneutumista asiaan. Vahvistusharhassa ihminen muodostaa ensimmäisen hypoteesinsa ja pyrkii tämän jälkeen etsimään sitä tukevia todisteita, samalla sivuttaen sitä vastaan esitetyt seikat. (Walsh 2017) Poliisin työssä vahvistusharha tulisi pitää jatkuvasti mielessä, kun rikoksia tutkitaan tai tehdään poliisin tiedustelutyötä.

Tätä tutkielmaa kirjoittaessa huomasin muutamasti, että haastatteluissa ilmennyt aineisto ei tukenutkaan alkuperäistä hypoteesiani ja jouduin poistamaan lopullisesta produktista sinne suunnittelemani elementtejä. Luopuminen omasta hypoteesista oli yllättävän haastavaa ja edellytti tarkkuutta.

Charles Darwinilla oli melko tunnetuksi muuttunut menetelmä ennaltaehkäistä vahvistusharhaa omassa tutkimustyössään evoluutioteorian parissa. Mikäli Darwin törmäsi omaa hypoteesiaan vastustaviin argumentteihin, hän näki erityistä vaivaa niiden tutkimiseen ja kirjasi ne aina tarkasti ylös. Laittamalla ylimääräistä työtä vastakkaisten argumenttien tutkimiseen Darwin pyrki varmistamaan, että nämä näkökannat saavat vähintään yhtä paljon huomiota kuin hänen hypoteesejaan tukevat näkökannat, jolloin lopulliset johtopäätökset ovat lähempänä objektiivista totuutta. (Walsh 2017)

4.5 Auktoriteettiharha ja Halo efekti.

Hierarkkisessa organisaatiossa toimiessa tulisi huomioida auktoriteettiharha. Auktoriteettiharha tarkoittaa yksinkertaisuudessaan ihmisen taipumusta uskoa, myös perusteettomasti, sellaisia henkilöitä, joita hän itse arvostaa tai joilla on kulloisessakin sosiaalisessa rakenteessa asiantuntijan asema. Auktoriteettiharha kehittyy montaa reittiä, mutta usein kokemukset auktoriteetin uskomi-
sesta ovat olleet ihmisen lapsuudessa positiivisia. Vaikkapa opettajalta saadut neuvot ovat useammin hyödyllisiä, kuin haitallisia. (mm. Cialdini 2007, s. 218) Tiettyyn pisteeseen asti ryhmätyöskentelyssä täytyy pystyä luottamaan muiden asiantuntijoiden näkemykseen, jotta työskentely pystyy etenemään, mutta varsinkin analyysityön osalta auktoriteettiharha täytyy pitää mielessä, esimerkiksi tiedustelutiedon 4 X 4 luokitusta punnitessa, jossa viranomaislähde sijoitetaan automaattisesti luotettavimpaan tietoluokkaan. Tätä tutkielmaa tehdessäni jouduin usein pohtimaan auktoriteettiharhan vaikutusta itseeni, mikäli koin olevani eri mieltä jonkun haastateltavan asiantuntijan, tai keskusrikospoliisin edustajan kanssa jostain yksityiskohdasta.

Halo efekti, synonyymiltaan sädekehävaikutus on auktoriteettiharhaan limittyvä kognitiivinen vinouma, jossa yhden vahvan positiivisen piirteen johdosta ihmiseen liitetään myös muita positiivisia olettamuksia perusteettomasti. Auktoriteettiharha ja halo efekti ovat hyvin limittyviä, mutta harha

muodostuu eri reittiä. Halo efektin kohteena oleva henkilö ei välttämättä ole sosiaalisen konstruktion kautta auktoriteettiasemassa. Klassinen esimerkki Halo efektistä on toistuvat tutkimustulokset siitä, kuinka ihmiset tapaavat pitää mielestään fyysisesti hyvän näköisiä ihmisiä hyvän tahtoispina tai älykkäämpinä, kun niitä, joista he eivät viehätty fyysisesti. (Cherry 2020)

4.6 Joukkoajattelu ja sosiaalinen vahvistus

Joukkoajattelu liittyy osittain auktoriteettiharhaan, etenkin mikäli ryhmän ajattelua ohjaa vahvasti ryhmän esimiehen näkökannat. Joukkoajattelu on ihmisten taipumus pyrkiä konsensukseen, etenkin ryhmässä työskennellessä ja tällöin virheellinen päätelmä saattaa saada vähemmistön hyväksynnän helpommin, mikäli virhepäätelmällä on jo ryhmän enemmistön hyväksyntä. Joukkoajattelua voidaan ehkäistä lisäämällä työvaiheisiin tarkoituksellinen opponoinnin vaihe, jossa konsensuksesta pyritään löytämään virheitä. (Adcock 2021) Ihminen on myös taipuvainen hyväksymään omat epävarmat päätelmänsä faktoiksi, mikäli saa niille sosiaalista vahvistusta vertaisryhmältään. (Cialdini 2007, s. 115, 116)

Esimerkki joukkoajattelusta löytyy tämän tutkielman kohdasta 3.5 Tiedustelusyklin tiedon arviointi ja luokittelu 4x4 metodilla, jossa olen kuvannut, kuinka suomalaisessa poliisitiedustelussa on yleisesti hyväksytty, sinänsä toimiva, tiedon 4x4 luokittelu, mutta sille ei näytä löytyvän määräystä, jossa olisi kuvattu juuri tämä tapa poliisin viralliseksi tavaksi ja sitä käyttäneet asiantuntijat kertoivat tarkemmissa tukihaastatteluisissa päätyneensä hyväksymään käytännön osaksi virallista toimintamalliaan juurikin joukkoajattelun pohjalta.

4.7 Induktiivinen päättely

Induktiivisella päättelyllä tarkoitetaan liian suppean aineiston laajentamista yleistäviksi päätelmiksi, että myös kaikki muut havainnot vastaisivat nykyisiä havaintoja. Klassinen esimerkki tästä on, että koska kaikki joutsenet, joita oli havaittu ennen vuotta 1790 olivat valkoisia, niin uskottiin yleisesti, että kaikki joutsenet ovat todella valkoisia. Kuitenkin 1790 löydettiin ensimmäinen musta joutsen luonnosta, joka todisti, että edellä mainittu päätelmä kaikkien joutsenien väristä perustui vielä liian pieneen otokseen ja oli tämän johdosta induktiivinen. (peda.net, induktiivinen ja deduktiivinen päättely) Induktiivista päättelyä tulisi pystyä välttämään objektiivisessa analyysityössä. Yksi haastateltava osasi sanallistaa käyttävänsä nimenomaan deduktiivista päättelyä yhtenä analyysimetodinään.

***Lainaus poistettu työn julkisesta osasta. KÄYTTÖ RAJOITETTU TL IV JulKL (621/1999)
24.1§:n 5 k perusteella.***

5 TUTKIMUSPROSESSI

5.1 Menetelmän valinta

Tutkielman pääasiallinen menetelmä oli suomenkielisiltä nimiltään esikuva-analyysina ja vertailuanalyysina tunnettu benchmarking menetelmä, jonka avulla on ollut tarkoitus löytää avaintaidot, joilla analyysityössä tarvittavaa osaamista voidaan mitata.

Poliisin harjoittamaan tiedusteluun liittyvän analyysityön benchmarking tutkimukselle keskusrikospoliisin taktisen analyysin yksikkö tuntui luonteelta lähtökohdalta. On kuitenkin muistettava, että hyvästä maineestaan huolimatta, mikään tutkimus ei todenna juuri keskusrikospoliisin olevan laadullisessa etulyöntiasemassa muihin analyysityötä tekeviin poliisin yksiköihin. Kuitenkin keskusrikospoliisin keskeinen asema vakavan rikollisuuden torjunnassa, PTR yhteyskeskuksen ylläpitäjänä ja kansainvälisenä yhteydenpitäjänä Europol, sekä Interpol järjestöihin puoltaa kuitenkin benchmarking tutkimuksen aloittamista juuri keskusrikospoliisin analyysitoimintojen parista.

Avaintaitojen tunnistamista päätettiin lähestyä puolistrukturoiduilla teemahaastatteluilla, joissa tarjotaan haastateltaville mahdollisuus yksilö- tai ryhmähaastatteluun. Koska keskusrikospoliisin analyysityössä toimivat henkilöt työskentelevät jatkuvasti perustehtävässään, oli ryhmähaastattelun tarjoaminen pragmaattinen valinta haastateltavan henkilöstön työajan säästämiseksi. Laadullisessa tutkimuksessa voidaan tunnustaa kollektiivisen subjektiivisen käsite, jolloin haastateltavat muodostavat parhaista käytännöistä jaettuina merkityksiä ja voivat kuvata näitä toisiaan haastattelussa tutkien. Koska tutkimuksen lähestymistapa on konstrukttiivinen, soveltuu ryhmähaastattelu ja siinä tapahtuva ratkaisukeskeinen ajatustenvaihto tutkimusmetodiksi. Haastatteluiden puolistrukturoitu rakenne palvelee hyvin tilanteessa missä haastateltavilla keskusrikospoliisin analyytikoilla on haastateltavasta aiheesta, analyysimetodeista ja analyysin laadullisesta arvioinnista subjektiivista tietämystä. Subjektiivisuuden tunnistaminen ja hyväksyminen oli keskeinen lähtökohta tämän tutkielman asiantuntijahaastatteluita suunnitellessa. (Kallinen & Kinnunen 2021)

Tutkielman aikana saatujen haastatteluvastausten perusteella tutkimussuunnitelman lähtökohtana ollut yksittäisen analyytikon osaamisen mittaaminen muuttui analyysiryhmän osaamisen mittaamiseen. Muutos ei ole tutkimusasetelman kannalta merkittävä, koska ryhmän osaaminen mitataan yksilöiden osaamisen taitojen perusteella.

5.2 Tutkimustehtävä ja suunnittelu

Työvaiheiksi määriteltiin harkinnanvaraiset asiantuntijahaastattelut ja niiden vertaamisen olemassa olevaan kirjallisuuteen, sekä aikaisempaan tutkimukseen. Johtopäätösten perusteella toteutettiin analyysiosaamista mittaava työkalu keskusrikospoliisin taktisen analyysin yksikön tarpeisiin.

Tarkempi tavoitemäärittely tehtiin yhdessä keskusrikospoliisin taktisen analyysin yksikön edustajien kanssa keskusrikospoliisin toimitiloissa Vantaan Jokiniemessä 02.09.2021. Aloituspalaveri oli kestoaltaan 2 tuntia ja siihen osallistui KRP:n taktisen analyysin yksikön johtaja, sekä kaksi hänen ryhmässään työskentelevää analyyttikkoa.

Rajaus alkuperäisessä suunnitelmassa kahteen poliisin yksikköön ja tutkimuksen aikana entisesti supistunut rajaus pelkäästään keskusrikospoliisin otantaan asettaa tutkijalle painetta huomioida mahdollinen näkökannan suppeus haastattelututkimuksessa, jossa haastateltavat työskentelevät tiiviissä yhteisössä keskusrikospoliisin taktisen analyysin yksikössä. Sama todellisuus voi näyttäytyä eri ihmisten kuvauksissa täysin erilaiselta heidän omasta taustastaan ja tulkintatavastaan johdun. Toisaalta tämä mielikuva todellisuudesta on aina myös sosiaalisesti konstruoitu. Tietty sosiaalinen piiri, kuten työyhteisö, muodostaa sisäisiä normeja ja tulkintatapoja, jotka ohjaavat kaikkia jäseniä tulkitsemaan todellisuutta saman kaltaisesti tai ainakin ilmaisemaan sitä johdonmukaisesti samoin termein (Haikansalo ja Vesterbacka 2018, s. 56). Tällaisessa konstruktiossa myös virheelliset uskomukset muodostuvat osaksi todellisuutta ja yhteisö voi olla kollektiivisesti sokea omille virhepäätelmilleen (Hirsijärvi ja Hurme 2008, s.17). Tutkimukseen valittavien haastateltujen osalta on myös huomioitava selviytymisharhan mahdollisuus otantavirheenä. On mahdollista, että tietyllä tavalla ajattelevat analyytikot ovat päätyneet tiettyihin yksiköihin, koska heidän ajattelutapansa vastaa rekrytoinnista päättäneen tahon subjektiivista mielikuvaa hyvästä analyysitaidosta. On myös mahdollista, että rekrytointi on perustunut johonkin täysin muuhun syyhyn, eikä syy-yhteyttä hyvän analyysitaidon ja rekrytoinnin välillä pystytä osoittamaan. Tällainen huomaamaton seuloutuminen voi johtaa selviytymisharhan muodostumiseen, jossa tutkitaan vahingossa esiseulottua otantaa.

Varsinaisessa produktivaiheessa toteutettiin lomaketyökalu operatiivisen tiedon analysoinnin parissa esimiestyötä tekevien henkilöiden työkaluksi, jolla he voivat kartoittaa ajantasaisesti oman henkilöstönsä todellista analyysiosaamista. Produkti on tutkimuksen salattu liite, koska se sisältäisi tietoa keskusrikospoliisin taktisen analyysiosaamisen nykytilasta, metodeista ja valmiuksista. Keskusrikospoliisi on tutkimuksen tilaajana toimiva osapuoli, joten tilaajan tarpeen kartoitus oli keskeistä, jotta tutkimuksesta valmistuvan produktin käytettävyys voitiin varmistaa parhaalla mahdollisella tavalla. Tilaajan toiveesta produktin toteutusmuodoksi valittiin Excel kaavio, johon on syötetty riittävät ristivertailut.

Työn johtopäätöksissä pyritään vertaamaan nykyisiä osaamistarpeita hallinnon sisällä jo olemassa olevaan koulutukseen ja tunnistamaan koulutuksen jatkokehitykselle olennaisia tarpeita.

5.3 Haastateltavien valinta ja haastattelun suorittaminen

Haastateltavien esivalinta suoritettiin palaverissa yhdessä tilaajan edustajien kanssa syyskuussa 2021. Keskusrikospoliisin taktisen analyysin yksikön edustajat esittivät palaverissa alustavaa 9

henkilön listausta, jotka heidän näkemyksensä mukaan omaavat riittävän ammatillisen taustan poliisissa analyysiosaamisen tason arvioimista varten. Jokaista haastateltavaa lähestyttiin erikseen kutsukirjeellä ja tutkimukseen osallistuminen perustui haastateltavien suostumukseen.

Haastateltavien esivalinnassa pyrittiin huomioimaan riittävän pitkä tausta poliisityöstä ja rajapinta taktisen tai operatiivisen analyysin osaamiseen. Koko ryhmää ajatellen tahdottiin myös saada näkemystä maantieteellisesti eri puolilla suomea toimivilta analyytikoilta, jotta mahdolliset erot toimintaympäristöissä tai yksiköissä voitaisiin huomioida. Esivalintapalaverissa pidettiin myös merkityksellisenä saada näkemystä, yleensä täysipäiväisesti työskentelevien taktisten analyytikoiden lisäksi, tutkintaa tekeville poliiseilta, jotka tekevät operatiivista analyysia. Tutkintatyön parista saatava näkemys on keskeistä koska poliisihallinnossa käytössä olevan tiedustelusyklin (Kaavio 1) perusteella tutkintatoimessa työskentelevät poliisit saattavat toimia analyysiprosessiin saatettavan tiedon kerääjinä tai analyysitiedon loppukäyttäjinä. Mikäli analyytikot eriytyisivät liikaa omaksi toiminnokseen, on riski analyysitiedon käytettävyyden heikentymisestä.

Maantieteellinen ulottuvuus ratkaistiin kutsumalla haasteltavien joukkoon yksi keskusrikospoliisin edustaja, joka ei työskentele Jokiniemen toimitiloissa, vaan keskeisessä roolissa eri kaupungissa toimivan keskusrikospoliisin yksikössä. Vaihtoehtoisten näkemysten saavuttamiseksi haastateltaviin tahdottiin sisällyttää myös Helsingin poliisin edustaja, koska tiedon välittämiseen liittyvä yhteistyö pääkaupunkiseudulla Helsingin poliisin ja keskusrikospoliisin välillä nähtiin tärkeäksi osaksi analyysityötä.

Keskusrikospoliisin sisällä otoksesta tahdottiin tehdä pienestä koosta huolimatta kattavasti eri toimintoja edustava. Haastatteluun kutsuttiin osallistujia keskusrikospoliisin ylläpitämästä PTR keskukselta, verkkorikosten tutkinnasta, rahanpesua tutkivasta yksiköstä, taktisen analyysin yksiköstä, tiedustelulinjan alla toimivasta ennalta estävästä toiminnosta ja järjestäytyneitä rikollisuutta tutkivasta yksiköstä. Organisaation vertikaalista ulottuvuutta tahdottiin tutkia kutsumalla haastatteluun analyysia suorittavia työntekijöitä, sekä kaksi esimiestason edustajaa. Keskusrikospoliisin sitoutuminen otannan suunnitteluun ja haasteltavien into vastata oli suorastaan ihailtavaa.

Haastattelutilannetta rakentaessa on punnittava kriittisesti vaikuttaako haastateltujen vastauksiin heidän sosiaalinen työyhteisönsä, tarve miellyttää työnantajaa välttämällä negatiivisia vastauksia laadusta tai kuinka yksittäisen vastaajan maailmankatsomus voi vaikuttaa hänen tapaansa hahmottaa tutkimuskysymysten kielelliset määreet? Haastateltaville toimitettiin kutsukirjeessä haastattelun teemalistaus käsiteltävistä aiheista, jotta haastattelutilanne palveli tämän tutkimuksen konstruktivistista tavoitetta. (Hirsijärvi ja Hurme 2008, s. 49)

Jokainen haastateltava kontaktoitiin erikseen ja he saivat etukäteen luettavakseen haastattelun runkokysymykset, haastattelukutsun ja tutkimusluvan (LIITTEET 1-3). Tämän lisäksi haastateltaville kerrottiin suullisesti tutkimuksen tavoitteena olevan produktin, eli osaamiskartoitussapluunan tarkoituksesta, jotta haastateltavat voisivat pohtia näkökantaansa haastattelussa tämä tavoite mielessään. Kutsukirjeen yhteydessä soitin myös jokaiselle haastateltavalle ja kerroin tarkemmin siitä mitä haastatteluilla tavoitellaan ja kuinka ne toteutetaan. Haastateltavat työskentelevät alalla, jossa tietoturvallisuus on erityisen korostunutta, joten oli olennaista, että he tiesivät tarkasti tutkimusluvan sisällön, sekä salaamista koskevat käytännöt.

Tutkimuslupa edellyttää, että haastateltavien identiteetti salataan, niin ettei haastateltavia voida tunnistaa minkään tutkimuksessa julkaistun tiedon perusteella. Tämän johdosta työn julkaistavassa osassa haastateltavista voidaan antaa vain yleisluontoinen kuvaus ja osittaiset valintaperusteet, otannan pienen koon johdosta.

Haastatteluun kutsutuista 2 kieltäytyi ja otokseen saatiin 1 kutsuttu esimiestasoa edustava vastaaja lisättyä kieltäytyneiden tilalle. Lopullinen haastattelujen määrä oli siis kahdeksan teemahaastattelua. Alkuperäisessä tutkimussuunnitelmassa oli kutsuttuun otokseen sisällytetty myös Helsingin poliisin edustajat, mutta Helsingin poliisista ei löydetty analyttikkoa, joka olisi ehtinyt virkatehtäviensä johdosta osallistumaan tutkimukseen. Tämän johdosta tein tutkielman edetessä päätöksen rajata otanta vain keskusrikospoliisin edustajiin. Huomionarvoista otannassa on se, että kaikki haastateltavat olivat sukupuoleltaan miehiä.

Haastattelut kestivät noin puolestatoista tunnista kahteen tuntiin. Yhden haastateltavan kanssa aikaa meni kaksi tuntia ja kaksikymmentä minuuttia, koska haastateltavalla oli tarkentavia näkökantoja, joita hän tahtoi tuoda esiin haastattelun lopussa. En nähnyt tutkielman luotettavuuden kannalta merkityksellisenä rajata haastatteluaikaa tarkasti kahteen tuntiin, mikäli haastateltava omaehtoisesti tahtoi jatkaa hieman sen yli.

Tutkimuksen suunnitteluvaiheessa huomionarvoiseksi nousi näkökanta, että poliisissa tutkimukseen voi vaikuttaa organisaation sisäiset valtakelijät. Poliisihallinto on hierarkkinen järjestelmä, jossa jokainen joutuu vastaamaan työnsä laadusta esimiehilleen ja ketjun päässä poliisijohto vastaa strategian jalkauttamisesta päättävälle ministeriölle. Tämä laatupaine voi johtaa ajatusmalliin, missä positiivisia saavutuksia korostetaan ja epäkohtia on houkutus peitellä. Koska poliisilla on monopoli omaan alaansa, ei kilpailevaa vertaisarviointia tosiasiallisesti synny. Laadittaessa tätä tutkimusta poliisin sisäisen analyysiosaamisen kartoittamisesta on täytynyt huomioida näiden sisäisten valtakelijöiden vaikutus tutkimuksen onnistumiselle. (Hirsijärvi ja Hurme 2008, s.18) Tätä tutkimuseettistä ongelmaa pyrittiin pienentämään tarjoamalla haastateltaville mahdollisuus anonyymiin yksilöhaastatteluun, mikäli he kokevat sen johtavan tarkempiin haastatteluvastauksiin.

Haastattelut toteutettiin keskusrikospoliisin Jokiniemen toimitiloissa, yhtä lukuun ottamatta, joka toteutettiin erillisessä hotellihuoneessa. Kaikille haastateltaville tarjottiin mahdollisuutta myös oman työpaikan ulkopuolisissa tiloissa, mutta haastateltavat kokivat luontevammaksi toteuttaa haastattelut omalla työpaikallaan, erillisessä tilassa, jossa ei ollut ulkopuolisia paikalla.

5.4 Haastattelukysymysten valinta

Puolistrukturoidussa teemahaastattelussa on lyötävä lukkoon tietyt lähtökohdat haastatteluille, mutta ei suinkaan kaikkia. Tutkimuksen luotettavuuden osalta on keskeistä, että kaikilla haastateltavilla on mahdollisuus vastata samoihin kysymyksiin, mutta poikkeuksia voi olla esimerkiksi kysymysten järjestyksessä tai sanamuodoissa. (Hirsijärvi & Hurme 2008, s. 47) Päätin ankkuroida oman tutkielmani lähtökohdat niin, että kaikki saavat samat kysymykset nähtäville ennen haastattelua ja kysymyksissä edetään kategorioittain. Mikäli vastaaja itse alkoi omaehtoisesti vastaamaan johonkin aikaisemmin tai myöhemmin haastattelussa esiintyneeseen kysymykseen, en keskeyttänyt vapaata kerrontaa, vaan tein muistiinpanon, että vastaus on annettu eri kohdassa haastattelua ja liitin vastauksen myöhemmin litteraatioissa osaksi sitä kysymystä, johon haastateltava oli vastannut.

Ennalta esitettyjen kysymysten lomaan lisäsin tarkentavia kysymyksiä, mikäli haastateltava kuvasi jotain aihetta, mikä vaikutti tutkielman lopputuloksen kannalta relevantilta ja vastauksen mahdollinen monimerkityksellinen tulkinta edellytti tarkennusta.

Poikkeukset ennalta laadituista kysymyksistä olivat tutkielman edetessä rakentuneet kysymykset synergiakertoimesta ja vakauskertoimesta. Nämä kaksi kysymystä lisättiin alkuhaastatteluiden pohjalta, kun ajatus näiden kertoimien lisäämisestä varsinaiseen produktiin oli syntynyt. Näin, että nämä lisäkysymykset eivät vaarantaneet tutkielman luotettavuutta ja ne käsittelivät ainoastaan aisantuntijoiden mielipidettä analyysiosaamisen mittaamiseen näiden kertoimien kautta. Niille haastateltaville, joiden alkuperäisessä haastattelussa näistä kertoimista ei kysytty on tarjottu mahdollisuus ilmaista näkemyksensä kyseisistä kertoimista myöhemmin sähköpostitse.

Kysymykset esitettiin seuraavassa muodossa:

”Mitä mieltä olet produktiin suunnitellusta synergiakertoimesta (Haastattelija esittelee synergiakertoimen periaatteen)?”

”Mitä mieltä olet produktiin suunnitellusta vakauskertoimesta (Haastattelija esittelee vakauskertoimen periaatteen)?”

Päätin jakaa tutkimuskysymykset kuuden pääotsikon alle, jotka olivat lähtötilanne, työhistoria, koulutus, tekninen osaaminen, metodiosaaminen ja haastattelun kattavuus. Kaikki kysymykset ovat kategorioittain luettavissa haastattelukutsun yhteydessä olleesta kysymyslistasta, joka on tämän raportin liitteenä (LIITE 2). Tämä asettelu muodosti hypoteesini siitä, että analyysiosaaminen on yhdistelmä työkokemusta, metodista ajattelua ja teknistä osaamista analysoitavan materiaalin käsittelyssä. Kysymysten muotoilussa pyrin välttämään liian johdattelevia kysymyksen asetteluita, mutta kuitenkin sijoittamaan kattokysymysten yhteyteen myös yksiselitteisiä kysymyksiä, esimerkiksi siitä mitä ohjelmistoja analyytikon tulisi hallita? Teemahaastattelussa on suotavaa käyttää syventämiseksi kutsuttua metodia, jossa aihealueesta esitetään ensin yleisluontoisempia kysymyksiä ja tämän jälkeen haastattelijavetoisesti syvennetään kysymyksiä myös spesifeihin ja yksiselitteisiin kysymyksiin (Hirsijärvi & Hurme 2008, s.109)

Lähtötilanne -otsikon alla olevilla kysymyksillä pyrin tarjoamaan haastateltaville mahdollisuuden vapaaseen kerrontaan ja orientoitumiseen haastattelun aiheista. Koska tutkimus keskittyi operatiiviseen ja taktiseen analyysiin, oli myös olennaista selvittää, mitä kukin haastateltava tarkoittaa käytäessään näitä termejä? Haastateltavat kuvailivat termien sisältöä erittäin johdonmukaisesti, eikä eroavaisuuksia juurikaan esiintynyt.

Työhistoriaa käsittelevällä kategoriolla pyrittiin tunnistamaan, onko tiettyjä analyytikon työtä edeltäneitä työtehtäviä, jota voitaisiin arvioida varsinaisessa produktissa ryhmän taitotasoa nostavaksi? Näiden kysymysten tarkoitus oli myös kartoittaa pohjatietoa mahdolliseen jatkotutkimukseen rekrytoinnin suuntaamisesta.

On myös huomioitava, että analyysiosaamisen edellytykset muuttuvat jatkuvasti tekniikan ja yhteiskunnan kehittyessä, joten yksittäistä teknistä taitoa keskeisempää on ymmärrys siitä kuinka omaa ammattitaitoa, voidaan ylläpitää ja sitoutuminen jatkokouluttautumiseen. Koulutus kategoria selvitti haastateltavien tietämystä nykyisestä koulutusjärjestelmästä, sekä heidän mielestään keskeisimpiä puutteita koulutustarjonnassa.

Jo tutkimuksen suunnitteluvaiheessa oli tekninen osaaminen korostunut analyytikoilta vaadittavissa taidoissa ja haastatteluissa tämä kategoria saikin laajimmat, sekä tarkimmat vastaukset. Haastateltavat olivat myös hyvin johdonmukaisia kuvatessaan teknisen osaamisen edellytyksiä.

Metodiosaamisen päätin lisätä itse osaksi haastattelurunkoa, jotta suomalaista analyysiosaamista voidaan verrata kansainväliseen kirjallisuuteen myös käytettyjen analyysimetodien näkökannalta. Metodiosaamisen kysymykset olivat ehdottomasti haastavin kategoria tutkielman toteutuksessa, koska hajontaa niiden osalta oli hyvin runsaasti ja harvat haastateltavat käyttivät työmenetelmistään yleisesti tunnettuja termejä, joilla niitä olisi voitu sijoittaa eri menetelmien kategorioihin, ilman tarkentavia kysymyksiä.

Kaikkiin laatiini haastatteluihin olen lisännyt loppuun aina vapaan kerronnan vaiheen, jossa tutkielman kattavuuden takaamiseksi haastateltavalta kysytään, onko haastattelijan esittämä kysymysrunko ollut riittävän kattava ja mikäli haastateltavalla on vielä teemasta lausuttavaa, hänelle tarjotaan mahdollisuus kertoa vapaasti niitä näkökantoja, joita haastattelun suunnittelija on mahdollisesti laiminlyönyt.

5.5 Aineiston kuvaus ja purkaminen

Haastattelut nauhoitettiin digitaalisella nauhurilla, jossa ei tietoturvallisuudesta ollut sisäänrakennettua yhteyttä mihinkään verkkoon. Nauhurilta haastattelut purettiin tekstimuotoon litteroimalla ne käsin ja litteraatiot tallennettiin TUVE verkkoon. Haastatteluita on mahdollista purkaa joko kokonaan tai valikoiden vain osasta dialogia (Hirsijärvi & Hurme 2008, s.138). Henkilökohtainen mielenkiintoni aiheeseen oli sen verran syvää, että päädyin litteroimaan aineistot kokonaan, joka mahdollisti jokaisen haastattelun kuuntelemista vielä noin 2-3 kertaa uudelleen nauhoilta. Teemoitusta tein jo litteraatiovaiheessa merkitsemällä litteraatioihin mielestäni kattavia vastauksia, jotka selkeästi vastasivat tutkimuskysymyksiin. Huomasin täydellisen litteraation olleen oikea valinta, koska lähes jokaisesta haastattelusta löytyi näkökantoja analyysivaiheessa, jotka olisin saattanut sivuttaa valikoivassa litteraatioissa. Haastattelunauhoja kertyi yhteensä 11 tuntia 24 minuuttia ja 17 sekuntia aktiivista puhetta. Haastatteluissa pidettyjä taukoja tai esipuheita ei nauhoitettu lainkaan.

Nauhoitteet purettiin litteraatioiksi, jotka oli numeroitu haastattelujen järjestyksen mukaan, mutta kirjallisiin litteraatioihin ei enää kirjoitettu vastaajan nimeä tai yksilöiviä tietoja, jotta tutkimusluvassa määritetty vastaajien anonymiteetti voitiin turvata, otannan pienen koon vuoksi. Litteroinnissa pyrin melko tarkasti kirjaamaan kaikki haastattelunauhat sanasta sanaan. Kuitenkin jos haastateltava selväsi korjasi omaehtoisesti edellistä lausettaan mielestään parempaan suuntaan tai teki niin sanottua ääneen ajattelua jäsentäessään monimutkaisia käsitteitä, saatoin jättää osan näistä täytesanoista kirjaamatta omalla harkinnallani. Yleensä kirjaamatta jättämisen perusteeksi oli se, että haastateltava muuttaa lauserakennettaan kesken lauseen, mielestään enemmän kuvaavaksi tai se, että yksittäiset sanat ääneen pohdittaessa, eivät välttämättä sisältäneet mitään informaatiota. Tarkkaa sivumäärää litteraatioille ei ole merkityksellistä selvittää, koska en noudattanut litteraatioiden tekemisessä johdonmukaista asettelua fonttikoon tai rivivälin suhteen. Suhteutettuna tämän raportin asetteluihin, arvioisin litteroitujen sivujen määräksi noin 150 – 200. Haastatteluiden purkamiseen kului noin 35 - 40 tuntia työaikaa ja se oli tutkimuksen ehdottomasti haastavin osuus. Nykyään on olemassa automaattisia puheentunnistus ohjelmia, mutta tutkimusluvassa määritelty tietoturvasuus ei mahdollistanut haastatteluiden syöttämistä päätelaitteelle, jossa olisi ollut tällainen ohjelma, joten purkaminen tehtiin käsin.

Haastateltavat ovat tiedon analysoinnin ja jäsentämisen ammattilaisia, joten heidän vastauksensa olivat pääsääntöisesti erittäin selkeitä ja vain muutamia tarkentavia kysymyksiä tarvittiin haastatteluiden jälkeen, jos joku termi tai virke oli sisällöltään monimerkityksellinen. Nämä tarkennukset pyysin haastateltavilta henkilökohtaisesti sähköpostitse ja haastateltavien sitoutuminen tutkielmaan oli ihailtavaa, koska yksikään kysymys ei jäänyt ilman vastausta. Kaikki haastateltavat olivat äidinkieltään suomenkielisiä, aikuisia ja haastateltavan aiheen asiantuntijoita, joten haastatteluita analysoidessa ei tarvinnut erityisesti huomioida kulttuurisidonnaisia eroja haastateltavien välillä tai kielellisestä ymmärtämisestä johtuvia väärinkäsityksiä. Haastateltavat artikuloivat hyvin selkeästi, joten nauhoitteiden myöhempi tulkinta oli helppoa.

On kuitenkin huomioitava, että aineisto koostuu vain kahdeksan eri analyttikon haastatteluista, jotka kaikki työskentelevät keskusrikospoliisissa. Näin suppean aineiston perusteella ei voida tehdä suoraan valtakunnallisia yleistyksiä.

5.6 Aineiston analyysi

Litteroitu materiaali teemoitettiin eri kysymysten mukaisesti ja johtopäätöksiä laadittaessa ja teemaryhmistä pyrittiin tunnistamaan ne kysymykset, joita haastateltavat kuvailivat johdonmukaisesti, sekä erikseen ne kysymykset, joiden vastauksissa esiintyi selkeää hajontaa.

Analyysivaiheessa tietoa käsiteltiin ensisijaisesti kvalitatiivisen tutkimuksen näkökannalta. Tarkoituksena oli tunnistaa vastaajien haastatteluaineistosta selkeästi määriteltävät analyysimetodit, koulutukset ja analyysin työvälineet, jotka koetaan analyysityön kannalta merkityksellisiksi. Näiden käsitteiden toistumista eri haastateltavien kesken voitiin verrata pohtimalla esimerkiksi, kuinka moni haastateltava kannatti tiettyä keinoa tai työvälinettä, kun arvioitiin kyseisen kohdan nostamista varsinaisen produktin osaksi? Kuitenkin otos varsinaiseen kvantitatiiviseen tutkimukseen on liian pieni, eikä ryhmähaastattelu toteutusmuotona ole uskottava tapa kerätä aineistoa määrälliseen tutkimukseen. Tällaisessa kvalitatiivisen ja kvantitatiivisen tutkimuksen käyttämisessä ristiin on muistettava, että teemahaastattelussa esiin nousseet suureet eivät välttämättä ole vertailukelpoisia keskenään kvantitatiivisessa tutkimuksessa. Etenkin ryhmähaastattelussa vastaajat voivat siirtyä tukemaan jotain haastattelun aikana kuulemaansa metodologiaa, vaikka eivät olisi osanneet nimetä sitä itse yksilöhaastattelussa.

Litteroidusta aineistosta poimittiin tutkimuskysymyksiin vastauksia antavat osat ja ne koodattiin teemoittain. Teemoista nostettiin raportointivaiheessa lainauksia itse raporttiin tukemaan johtopäätöksiä. (Kallinen & Kinnunen 2021)

5.7 Raportointi

Raportoinnissa on huomioitava raportin vaikutukset sen tilanneelle taholle, joka tässä tapauksessa on keskusrikospoliisin taktisen analyysin yksikkö. Myös vaikutukset haastatteluun vastanneille on huomioitava. Objektiiivisessa tutkimuksessa tulokset eivät välttämättä ole tilaajalle suotuisia ja heikkouksien löytäminen voisi tässä asiayhteydessä paljastaa ulkopuolisille sellaisia yksityiskohtia, joita voitaisiin käyttää rikosten tekemiseen tai yhteiskuntarauhan muuhun horjuttamiseen. Toisaalta vastaajat voisivat joutua yhden työnantajan alalla epäedulliseen välikäteen, mikäli he nostaisivat esiin työyhteisön negatiivisia puolia. Tämän tutkimuseettisen ongelman vaikutuksia pyrittiin pienentämään jo tutkimussuunnitelmassa tehdyllä rajauksella työn osittaisesta salaamisesta. On kuitenkin huomion arvoista, että tutkimustulosten salaaminen perustuu pääasiallisesti poliisin taktisen toiminnan salaamiseen ja rikostiedustelun toimintakyvyn turvaamiseen, eikä vain oletetuista valtarakenteista johtuvasta objektiiivisen tutkimuksen turvaamisesta. Tutkimusluvassa on erikseen määrätty huolehdittavaksi, että poliisin taktista tietoa ei paljastu ulkopuolisille ja tätä raportin julkista osaa kirjoittaessani olen joutunut monesti miettimään, kuinka häivyttää vastaajan identiteetti tai kuvata vain niitä osia olennaisista tutkimustuloksista, jotka eivät sisällä poliisitoiminnan kannalta sensitiivistä tietoa.

Eettiseltä näkökannalta on muistettava, että jokainen haastatteluihin osallistunut työskentelee keskusrikospoliisin palveluksessa aktiivisesti torjuen valtakunnallisesti, kansainvälisesti vakavaa rikollisuutta. Työturvallisuudesta ja poliisin operatiivisesta toimintavalmiudesta huolehtiminen on vaikuttanut keskeisesti linjanvetoihini siitä mitä haastatteluiden sisällöstä tai olosuhteista dokumentoidaan julkisesti.

Koska lähdeaineisto on määrätty hävitettäväksi tutkimuksen valmistuttua, olen pyrkinyt poimimaan sieltä hieman enemmän lainauksia, kuin muutoin olisin kirjoittanut opinnäytetyön raporttiin. Näin itse keskeisenä, että tutkimuksen luotettavuutta ja johtopäätöksiä voidaan arvioida näiden lainausten valossa. Kuitenkin edellä mainitut perusteet työturvallisuudesta ja taktisen operatiivisen salaamisesta ovat edellyttäneet lainausten muokkaamista tai tiettyjen osien poistamista virkkeiden keskestä. Poistetut kohdat ovat olleet yleensä tarkkoja viittauksia siitä millainen tutkinta on kesken, tai missä kaupungissa vastaaja toimii. Olen merkinnyt muuttamani kohdat * merkeillä ja kirjoittanut tarvittaessa selvennyksen poistetun termin sisällöstä. Työn julkisesta versiosta lainaukset on poistettu täysin. Tahdoin myös antaa salauksen toisella puolella työtään tekeville analyytikoille mahdollisuuden saada äänensä kuuluviin ja lukijalle mielikuvan siitä, miten itse haastateltavat ovat muotoilleet johtopäätöksiin vaikuttaneet haastattelukohdat.

5.8 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkielmaa lukiessa on muistettava, että mikään tutkimus ei tarjoa täysin objektiivista tietoa aiheesta, vaan on aina tekijänsä näköinen versio tutkittavasta aiheesta ja toinen tutkija voisi samasta aiheesta ja aineistosta muodostaa erilaisia johtopäätöksiä. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006)

Otannan valinnassa on oltava kriittinen esivalintapalaveria kohtaan, sillä esivalinnan kautta muodostettu otanta ei ole täysin satunnaisesti kerätty, vaan perustuu palaveriin osallistuneiden keskusrikospoliisin asiantuntijoiden näkemykseen siitä, kenellä voisi olla asiasta laajaa hiljaista tietämystä. Mikäli aika ja taloudelliset resurssit olisivat huomattavasti laajemmat, saataisiin varmasti kartoitettua myös erilainen otanta, josta nousisi näkökantoja, mitä tässä tutkielmassa ei ole osattu huomioida. Haastateltavat ovat myös itse saaneet esittää näkemyksiä siitä kuka tietäisi jostain heidän mainitsemastaan yksityiskohdasta enemmän, tai ketä he ehdottaisivat kutsuttavaksi haastatteluun, peruneiden tilalle? Haastateltavat nimesivät melko johdonmukaisesti tutkielmassa jo haastateltavia henkilöitä, tietämättä että heidän nimeämänsä asiantuntijat kuuluivat jo otokseen, joten tämä voi antaa tukea näkemykselle, että esivalintamenettelyllä on onnistuttu löytämään niitä asiantuntijoita, joilla on omasta erityisalueestaan laaja-alaista tietoa.

Tutkittaessa salattua lähdeaineistoa, muodostuu tutkimuksen luotettavuuden osalta ongelma tutkimuksen toistettavuudessa, koska varsinaiset haastattelunauhoitteet ja niistä tehdyt litteroinnit on määrätty tutkimusluvassa hävitettäväksi tutkimuksen johtopäätösten valmistuttua. Luotettavuutta voidaan arvioida rajapinnoilla kansainväliseen kirjallisuuteen, asiantuntija-arvioihin ja vastaaviin rinnakkaistutkimuksiin. Tutkielman produktin ja salattavien osioiden luotettavuuden arviointi jää valitettavasti vain siihen oikeutettujen poliisien vertaisarvioinnin varaan. Tutkimuksen luotettavuutta on pyritty tältä osin korostamaan, nostamalla esiin suoria lainauksia haastateltavilta eri johtopäätösten tueksi. Jokainen haastateltava on myös saanut tutkimuksen johtopäätökset ja raportin itselleen tarkastettavaksi.

Tämän tutkielman suurin heikkous luotettavuudessa on, että kyseessä on ollut vasta benchmarking tutkimuksen ensimmäinen versio, jonka perusteella muodostettuja hypoteeseja tai niiden johtopäätöksiä ei ole testattu objektiivisesti käytännössä. Yksittäiseen korkeakoulun opinnäytetyöhön varattu aika ei mahdollista vuosia kestävästä analyttistä käytäntöjen vertailua, joka etenkin pitkälle salatun työn käytänteistä olisi hyvin haastavaa. Olen jo tutkielmaan ryhtyessäni hyväksynyt lähtökohdan, että tämä opinnäytetyö muodostaa tietynlaisen lähtökohdan, jonka uskottavuutta voidaan tosiasiallisesti testata vasta kun siinä tuotettu produkti on sisältöineen siirretty käytäntöön.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Haastatteluvaiheen aikana tein myös teemoittamista ja aloin sijoittaa eri vastauksia opinnäytesuunnitelmassa olevaan kysymysrunkoon. Huomasin johtopäätösten osalta, että alkuperäisen kuuden teeman sijasta vastauksissa alkoi muodostumaan nelihaarainen jako tekniseen- ja metodiseen valmiuteen, jatkokouluttautumisen valmiuksiin, sekä operatiivisen kokemuksen haaraan.

Olen pyrkinyt luokittelemaan johtopäätökset varsinaisiin johtopäätöksiin, jota haastatteluaineisto ja kirjalliset lähteet tukevat johdonmukaisesti, sekä varauksellisiin johtopäätöksiin. Varaukselliset johtopäätökset ovat esimerkiksi tilanteita, jossa haastatteluaineisto tai kirjalliset lähteet olisivat ristiriitaisia, toinen lähdeaineisto ei ottaisi kantaa ilmiöön lainkaan tai haastatteluaineistosta löytyy liian suppeasti argumentteja johtopäätöksen tueksi. Mikäli jotain johtopäätöstä ei aineiston pohjalta ole voitu lainkaan tehdä, olen siirtänyt aiheen jatkotutkimuksen varaan ja maininnut tästä aiheesta käsitellessäni.

6.1 Teknisen osaamisen haara

Teknisiä tietoja käsittelevä kappale 6.1 poistettu työn julkisesta osasta kokonaisuudessaan (8 sivua). KÄYTTÖ RAJOITETTU TL IV JulkL (621/1999) 24.1§:n 5 k perusteella.

6.2 Metodiosaamisen haara

Metodiosaaminen jäi aineistossa selkeästi teknisen osaamisen varjoon, vaikka itse pidän hyvin merkityksellisenä sitä, että analyytikot kuvaisivat myös ajattelun prosessejaan. Monet kuvailivat kyllä henkilökohtaisia päättelyketjujaan esimerkkien kautta, mutta otokseen sisällytetyt analyytikot olivat saaneet koulutuksensa useista eri taustoista ja eri vuosikymmenillä, joten yhdistävää terminologiaa tai kollektiivisesti käytettyjä metodeja ei aineistossa merkittävästi esiintynyt. Haastatteluissa pyrin kohdistamaan tarkentavia kysymyksiä ja konstruktivistisella otteella pyytämään haastateltavaa vertaamaan kuvailemaansa ajattelutapaan siihen limittyviin kirjallisuudessa tunnettuihin esimerkkeihin aina kun tunnistin tähän mahdollisuuden. Alla esimerkkejä tarkentavista kysymyksistä ja vastauksista niihin. Metodiosaamisesta pystyttiin tunnistamaan induktiivinen ja deduktiivinen päättely, josta deduktiivinen oli nimenomaan analyysityössä olennainen päättelytapa. Tämän lisäksi käytettyinä metodeina aineistossa nousi esiin SWOT analyysit, vertaisarvioinnit, oikeusdogmaattinen kirjoittaminen, etäisyysmatriisit, sosiogrammit, PMESII analyysit, kymmenportainen tiedusteluympyrä, Bayesilainen tilastotieteellinen päättely, sekä Vera-2r metodi, jolla pyritään tunnistamaan radikalisoitumista. Näistä rajasin Vera-2r metodin ulkopuolelle, koska sen merkitystä kuvailtiin vain yhden haastateltavan toimesta ja tässäkin yhteydessä hyvin vähäiseksi. Myös Bayesilaisen tilastotieteellisen päättelyn rajasin pois, koska se oli selkeästi erityisosaamista, joka edellyttää erillistä korkeakoulututkintoa. Bayesilaiselle tilastotieteelliselle päättelylle voi kyllä olla

tulevaisuudessa tarvetta, mutta tämän tutkielman ja allekirjoittaneen resurssit eivät olisi riittäneet kyseisen haaran validia tutkimista. Sotilastiedustelun PMESII -analyysimetodiikasta kävi ilmi, että keskusrikospoliisin sisällä on käytetty siitä poliisitoimintaan sovellettua versioita, joten produktissa kysytyyn versioon tulee suhtautua tällä varauksella. Kaksi vastaajista antoi poikkeuksellisen hyvän jäsenneltyjä vastauksia käyttämiinsä metodeihin, joista poimintoja alla.

Lainaus poistettu työn julkisesta osasta. KÄYTTÖ RAJOITETTU TL IV Julkl (621/1999) 24.1§:n 5 k perusteella.

Johtopäätöksenä produktiin lisättiin metodiosaamisen haara, jossa pyritään selvittämään tunteista yleisimmistä analyysimeteodeista, kuten deduktiivisesta päättelystä, sosiogrammeista, etäisyysmatriiseista ja PMESII metodiikasta.

6.3 Jatkokoulutautumisen haara

Tämän tutkielman produktissa on kaksi perustavaa premissiä. Tutkielma ei voi olla kaiken kattava, vaan varmuudella myös produktissa on sivutettu jo nyt tiedossa olevia osaamistarpeita, jotka eivät ole ilmenneet aineistossa tai allekirjoittanut ei ole kyennyt tunnistamaan niitä aineistosta. On myös olemassa niitä osaamistarpeita, joiden olemassaoloa ei vielä tunnisteta lainkaan. Tässä voidaan viitata Joharin ikkunaan tai siitä johdettuun tunnettu-tuntematon viitekehykseen, joiden neljäs ikkuna kuvaa täysin itselle ja ulkopuolisille tuntematonta elementtiä, jota ei näinollen osata huomioida.

Toisena premissinä on tekniikan ja tieteen jatkuva kehitys. Olisi naiivia ajatella, että vuonna 2021 tehdyt johtopäätökset ja produkti eivät edellyttäisi päivittämistä jo lähivuosina. Pohdinnassani tutkielman aikana päädyin johtopäätökseen, että yksilön oma kyky ymmärtää jatkokoulutuksen saavutettavuus ja tarve on loogisin keino ennaltaehkäistä näiden kahden edellä mainitun premissin haittavaikutukset. Haastattelukysymyksissä kartoitettiin sitä kuinka hyvin nykyisen otoksen edustajat tuntevat erilaisia jatkokoulutuspolkuja oman ammattitaitonsa ylläpitämiseen ja vaikka kaikki haasteltavat osasivat jollain tasolla kuvata eri reittejä, oli vastauksissa runsaasti hajontaa ja mitään tiettyjä koulutuspolkuja ei aineistosta noussut johdonmukaisesti esiin.

Haastatteluaineistossa nousi esiin eOppiva verkkoportaali, Poliisiammattikorkeakoulun 5 viikon analyysin peruskurssi ja keskusrikospoliisissa toteutettava vastaavan laajuinen koulutus, reitit haikutua kansainvälisiin CEPOL koulutuksiin, sekä Poliisihallituksen ja keskusrikospoliisin analyysiverkostot.

Näistä Poliisihallituksen ja keskusrikospoliisin analyysiverkostot eivät ole varsinaisia koulutuksia vaan strukturoidusti kokoontuvia asiantuntijaryhmiä, joissa vaihdetaan tietotaitoa ja ongelmanratkaisun menetelmiä. Verkostojen tarkoitus on olla ammattitaitoa jakavia, sekä ylläpitäviä, joten koin

luontevana johtopäätöksenä lisätä ne jatkokoulutusta käsittelevän haaran alle. En tehnyt aineistoista nousseista koulutusreiteistä rajauksia, koska en nähnyt tälle tarvetta. Kaikki mainitut koulutusreitit sisällytettiin produktiin.

6.4 Operatiivisen kokemuksen haara

Haastatteluissa kartoitettiin haastateltavien asiantuntijoiden näkemystä millaisesta työhistoriasta poliisihallinnon sisällä tai muissa vastaavissa tehtävissä voisi olla hyötyä poliisin analyttikkona työskentelevälle henkilölle? Tämän lisäksi pyrittiin kartoittamaan, onko tiettyä tunnistettavaa työvuosien määrää poliisityöstä, jota haastateltavat pitävät merkityksellisenä analyysityössä onnistumiselle?

Haastateltavien vastaukset pitivät sisällään jonkun verran vaihtelua. Monet haastateltavat painottivat kuitenkin poliisin sisällä rikostutkijan työtä, sekä kokemusta salaisten pakkokeinojen käytöstä.

Tiettyä alarajaa työvuosille poliisissa ei voitu tunnistaa, mutta johdonmukaisesti haastateltavat kertoivat, että kokevat joidenkin vuosien kokemuksen poliisityöstä olevan kuitenkin analyysityössä onnistumiselle ehdoton edellytystä. Vastaukset työvuosien alarajasta liikkuivat 2 – 5 vuoden välillä. Mitään erityistä ylärajaa, jonka jälkeen lisätyövuodet menettäisivät merkityksensä analyysityötä pohjustavana kokemuksena ei aineistosta pystytty tunnistamaan, eikä kysymystä työkokemuksen hyödyistä ole välttämättä perusteltua lähestyä tämän tyyppisen asettelun kautta.

Esimerkkeinä haastateltavien mainitsemista tehtävistä analyysityötä hyödyttävänä kokemuksena aineistoissa mainittiin Poliisin ennalta estävä toiminta, rikostutkijan työ väkivallan ja huumausainerikosten parissa, perustutkinnan kokemus, sekä tiedonhankinnan ja salaisten pakkokeinojen parissa tehty työ. Myös kenttätöiminnan kokemus nousi yhdessä haastattelussa esiin, mutta vastaaja koski tästä olevan etua vain, jos tehdään kenttätöimintaan liittyviä toimintamalli ja resurssianalyysseja.

Strategista analyysia ei tässä tutkielmassa varsinaisesti käsitelty, mutta aineistossa osa vastaajista viittasi, että strategisen analyysin tekemiseen akateemisesta maailmasta hankittu siviilitutkijan kokemus toisi etua. Rajasin kuitenkin strategisen analyysin tutkielman ulkopuolelle, joten en jatkanut tämän haaran selvittämistä aineistosta. Alla lainauksia haastateltavien vastauksista.

Lainaus poistettu työn julkisesta osasta. KÄYTTÖ RAJOITETTU TL IV JulkL (621/1999) 24.1§:n 5 k perusteella.

Kysymysten asettelu on saattanut aiheuttaa hajontaa vastauksista ja lähtökohta vuosien mittaamisesta voi olla virheellinen tutkimusasetelma. Johtopäätöksenä nykyisestä aineistosta päädyin toteamaan, että työvuosien mittaaminen itsessään ei välttämättä tuo etua yksittäiselle analyttikolle tai työryhmälle, kun esitutkinnan ja salaisten pakkokeinojen rutiinit ovat tulleet tutuiksi.

Talousrikosten ja rahanpesun osaaminen nousi esiin useammalla kuin yhdellä haastatellulla ja näiden osalta koettiin johdonmukaisesti osaamisvajetta analyysiryhmissä. Analyysityö kytkeytyy monesti myös järjestäytyneeseen rikollisuuteen, jolloin yhteys huumausainerikoksiin on tyypillinen. Tämän johdosta osa haastateltavista nosti esiin, että järjestäytyneen rikollisuuden tutkintaa lähestytään monesti huumausaineisiin keskittyvän rikostutkinnan näkökannasta ja torjuntatyössä merkityksellinen vaikuttaminen järjestäytyneen rikollisuuden varainhankintaan saattaa jäädä toissijaiseksi lähestymiskulmaksi.

Aineiston perusteella voidaan varauksellisesti todeta, että erilaisilla työnkuvilla ja kokemuksella erilaisten rikosten pitkäkestoisesta tutkinnasta yksilö tai ryhmä voi lähestyä tutkintoja erilaisista näkökannoista ja rikostorjunnan vaikuttavuutta voidaan tehostaa tunnistamalla yksittäisten rikosnimikkeiden lisäksi myös tarvetta rahanpesun selvittämiseksi tai talousrikostutkinnalle. Varaus johtopäätökseen muodostuu siitä, että otos on melko pieni ja aineistossa olleet vastaukset eivät johdonmukaisesti tukeneet toisiaan, niin että operatiivista työkokemusta olisi voitu tarkasti määrittää.

Lainaus poistettu työn julkisesta osasta. KÄYTTÖ RAJOITETTU TL IV JulKL (621/1999) 24.1§:n 5 k perusteella.

Produktin tarkoitus ei kuitenkaan ole lähestyä eri analyysiryhmien osaamista mahdollisimman korkeiden osaamisasteiden keräämisen näkökannalta, vaan enemmänkin pyrkiä luomaan osaamisprofieileja, joiden perusteella eri rikollisuuden parissa työskentelevät analyysiryhmät voivat arvioida omia osaamistarpeitaan ja suunnata niin jatkokoulutusta kuin rekrytointia näiden arvioiden pohjalta. Tämän johdosta päätin lisätä produktiin kysymykset, jotka selvittävät vastaajan kokemusta huumaus-, väkivalta- ja talousrikosten tutkinnassa, kyberrikosten torjunnan parissa, rahanpesun selvittämisen parissa, rajat ylittävän rikollisuuden tutkinnassa, ennalta estävässä toiminnassa, rajat ylittävän rikollisuuden torjunnassa tai analytikkona muissa valtion virastoissa. On kuitenkin huomioitava varaus siitä, että aineiston perusteella ei ole voitu aukottomasti rajata juuri merkityksellisimpiä työtehtäviä produktiin. Aiheesta on laadittava erillinen jatkotutkimus tai vaihtoehtoisesti produktia on muokattava sitä käyttävän ryhmän tarpeisiin.

7 PRODUKTIN ESITTELY

Taktisen analyysin yksikön toiveesta produktin tekniseksi alustaksi valittiin Excel. Kokeilin muutamia variaatioita verkon läpi liikkuvien kyselylomakkeiden ja vastausalustojen yhdistelmistä, mutta ongelmaksi näissä muodostui mahdollisesti salattavan tiedon liikuttaminen avoimessa verkossa.

Excel alustana edellyttää osaamisanalyysia tekevältä henkilöltä vastausten syöttämistä taulukkoon, sen sijaan, että tutkittava tekisi itse tietojen syötön, joka lisää hieman kartoitusta tekevän esimiehen työtä, mutta toisaalta mahdollistaa vastausten uskottavuuden punnitsemisen jo tietoa kerättyä.

Produktiin sijoitettiin yläriiviin sarakkeet 11 yksilön tutkimiselle samassa ryhmässä. Varsinainen produktin käyttäjä voi lisätä tai vähentää sarakkeita harkintansa mukaisesti. Taulukot laskevat vastanneiden määrän, sekä kyllä vastaukset. Produktin taulukot on kuitenkin huomioitu niin, että jatkolaskemat eivät huomioi tyhjäksi jätettyjä henkilösarakkeita ja näin vääristä lopputuloksia.

Tyhjän huomioimatta jättäminen toteutettiin sisäkkäisellä IF + COUNTIF komennolla:

=IF(NOT(COUNTA(B6:B9));"Ei tulosta";COUNTIF(B6:B9;">2"))

Produktin vasemman laidan sarakkeisiin sijoitettiin allekkaiset taulukot kaikille tutkittaville haaroille ja kysymyksiä kertyi hieman yli 100. Käyttäjä kirjaa henkilösivulle tutkittavien henkilöiden nimet tai viitetiedot, jotka kopioituvat taulukoiden yläpuolelle. Jokaisen kysymyksen kohdalla on lukitut 1- 4 vaihtoehdot, jotka on toteutettu pudotusvalikolla. Produkti hyväksyy myös kirjoitetun 1-4 vastauksen. Muista vaihtoehdoista produkti antaa virheilmoituksen käyttäjälle ja kertoo oikean toimintamallin.

Produktin solut ovat suojattuja käytettävyyden helpottamiseksi ja virheiden vähentämiseksi. Loppukäyttäjä voi avata suojaukset tehdäkseen muutoksia ja sulkea suojaukset uudestaan.

7.1 Stand-alone ajattelu

Stand-alone ratkaisulla tarkoitetaan tässä yhteydessä verkon ulkopuolella toimivaa ratkaisua (Tepa termipankki 2021). Päädyin luopumaan lomakepohjaisista tiedonkeruumenetelmistä varsinaisessa produktissa, koska tämä edellyttäisi TUVE verkon sisällä tapahtuvaa tiedonsiirtoa ja produktin käytettävyyden voisi kärsiä muun teknisen ratkaisun sovittamisesta verkkoon tai loppukäyttäjän osaamisesta kyseisen teknisen ratkaisun käyttöön. Excel tarjosi mahdollisuuden käyttöön yksittäisellä pääteasemalla, jolla ei tarvitse olla yhteyttä mihinkään tietoverkkoon. Tällä voidaan turvata mahdollisesti salaisen tiedon syöttäminen osaamiskartoitukseen.

7.2 Vakauskerroin

Haastatteluiden edetessä törmäsin haastateltavien kuvailemaan ongelmaan, jossa analyysia tekevän ryhmän kyky hankkia, järjestää tai analysoida tietoa voi osittain lamaantua, mikäli ryhmä menettää jonkun erityisosaajansa, eikä kyseistä osaamista ole muilla. Tätä kuvasi useampi haastateltava, joista olen poistanut kahden toistensa vastauksista tietämättömän analyytikon kommentit:

Lainaus poistettu työn julkisesta osasta. KÄYTTÖ RAJOITETTU TL IV JulkL (621/1999) 24.1§:n 5 k perusteella.

Pohdittuani muutaman viikon tätä toistuvasti kuvattua pulaa, päädyin johtopäätökseen, että yksittäisen analyytikon taidon mittaamisen johdosta on siirryttävä mittaamaan myös ryhmän kokonaisosaamista. Päätin ratkaista ongelman rakentamalla produktiin vakauskertoimen Excelin sisäkkäisillä IF lausekkeilla, jotka analysoivat kolme eri vaihtoehtoa, perustuen tietojen keräyslomakkeeseen syötettyyn dataan.

Vaihtoehto 1, Punainen = Ryhmässä ei yhtään henkilöä, joilla olisi mittavaan ominaisuuteen riittävä osaamista.

Vaihtoehto 2, Keltainen = Ryhmän osaaminen mitattavasta ominaisuudesta on vain yhdellä henkilöllä.

Vaihtoehto 3, Vihreä = Osaamista useammalla kuin yhdellä henkilöllä ryhmässä.

Itse lauseke oli rakennettu alla olevaan muotoon:

=IF(O6>=2;"Ryhmässä osaamista useammalla kuin yhdellä";+IF(O6=1;"Ryhmässä osaamista vain yhdellä.";"Ryhmässä ei riittävää osaamista."))

Lausekkeen perusteella produkti antaa värikoodatun tekstivastauksen jokaisen osaamisalueen jakautumisesta ryhmän eri henkilöille. Jatkotoimet jäävät ryhmänjohtajan harkintaan, mutta hypoteesini mukaan ryhmänjohtaja voi joko sivuttaa tietyn osaamisvajeen, jota ryhmä ei työssään tarvitse tai vaihtoehtoisesti reagoida keltaiseen koodiin aloittamalla osaamisen laajentamisen esimerkiksi jatkokouluttamalla muuta henkilöstöä etupainotteisesti.

7.3 Synergiakerroin

Tutkielman aikana aineistosta nousi esiin näkökantoja, joissa sivuttiin kollektiivisen ajattelun tai kollektiivisen älykkyyden konseptia. Aineistossa kollektiivisen vastaajat käsittelivät kollektiivista päätöksentekoa pääsääntöisesti hyödyllisenä työskentelymetodinä:

Lainaus poistettu työn julkisesta osasta. KÄYTTÖ RAJOITETTU TL IV Julkl (621/1999) 24.1§:n 5 k perusteella.

Aineistossa oli myös vastaajia, jotka eivät pitäneet kollektiivisen ajattelun hyötyjä yksiselitteisinä tai vaihtoehtoisesti näkivät niillä merkitystä vain tiettyihin tutkittuihin haaroihin liittyen, kuten alla:

Lainaus poistettu työn julkisesta osasta. KÄYTTÖ RAJOITETTU TL IV Julkl (621/1999) 24.1§:n 5 k perusteella.

Kollektiivinen päätöksenteko saa kirjallisuudessa tukea, mutta myös kritiikkiä (Levi 2007, s. 148, 149) joten en tehnyt siitä itseisarvoa, vaan lisäsin sen produktiin vaihtoehdoksi ryhmän osaamisen

tarkasteluun. Päätin käyttää kokeellisesta osiostani termiä synergiakerroin, paremman termin puuttuessa.

Hyötynä kollektiivisessa päätöksenteossa on mahdollisuus tarkempaan virheiden havaitsemiseen, mikäli päätöksentekoon osallistuvat henkilöt omaavat limittyvää tietopohjaa ja täysin uusien ratkaisumallien löytäminen, mikäli ryhmällä on myös toisistaan poikkeavaa osaamista, joka vaikuttaa heidän valitsemiinsa näkökantoihin ratkaisua etsittäessä. (Levi 2007, s. 148, 149)

Kollektiivisessa päätöksenteossa on kuitenkin huomioitava siihen liittyvät kognitiiviset vinoumat, kuten sosiaalinen vahvistus, auktoriteettiharha, sekä joukkoajattelun harha.

Pohdittuani aineistoja päädyin varaukselliseen johtopäätökseen, että kollektiivisen päätöksenteon valmiuksia olisi pyrittävä selvittämään produktissa, mutta synergiakerroin on vielä kokeellinen ajatus ja en voi rinnakkaistutkimuksen puutteesta johtuen aukottomasti sanoa, onko juuri oma lähestymistapani paras mahdollinen kollektiivisen osaamisen arviointiin.

Päätin lisätä produktiin kaavan, joka laskee, jokaisen osaamistaulukon osalta henkilöt, jotka ovat saaneet osiosta (esimerkiksi Microsoft Excel -osaaminen) vähintään 80% maksimituloksesta. Mikäli henkilöitä on ryhmässä useampi kuin yksi, saava ryhmä kokonaispisteisiinsä kyseisestä osaamisalueesta korotetun lukeman, joka näkyy produktin lopputuloksissa otsikolla ”Synergiakertoimella painotettu ryhmän osaamislukema”.

Rajan määrittäminen synergiakertoimeen vaikuttavalle pistetasolle oli hankalaa, koska eri osa-alueissa on eri määrä kysymyksiä. Kertoimen reliabiliteetin vahvistamiseksi päädyin käyttämään prosentuaalista jakoa, jakamalla joukon ”vähintään 80% maksimista” -periaatteella. Prosentuaaliset jaot kuitenkin pilkkoivat tuloksia alle kokonaislukujen, joka ei tukenut kaavan käyttämistä Excel taulukossa, missä jokainen vastaaja saa kuitenkin yksilöpisteensä kokonaislukuina. Ratkaisin ongelman poistamalla desimaalit, jolloin luku pyöristetään lähimpään kokonaislukuun.

Synergiakertoimeen on suhtauduttava hyvin varauksellisesti kokeellisena ajatuksena, joka ei välttämättä sovellu kaikkiin niihin kohtiin missä sitä produktissa käytetään. On myös huomioitava, että synergiakertoimen suuruus on vain asettamani lähtötaso, ja kertoimen todellinen suuruus on selvittävää jatkotutkimuksessa tai säädettävä erikseen loppukäyttäjän tarpeisiin sopivaksi. Koin kuitenkin perusteltuna lisätä synergiakertoimen produktiin sen jatkokehitystä varten, koska uusia konsepteja kokeillessa täytyy uskaltaa myös tehdä päätös niiden kenttätestaamisesta, mikäli yksiselitteistä vastausta ei aikaisemmasta tutkimuksesta löydy (Kawasaki 2006).

8 POHDINTA

8.1.1 Tutkielman aikana opittua

Luonnollisesti tunteja kestäneet keskustelut maan kärkipään osaajien kanssa opettivat lukuisia yksityiskohtia ja auttoivat jäsentämään analyysitoiminnan käsitteitä. Tutkielman alkuvaiheessa jouduinkin usein viettämään tunteja haastattelun jälkeen tutustuen eri käsitteisiin tai itselleni uusiin termeihin.

Vaikka tunsinkin monia tietojärjestelmiä jo ennalta, niin silti puolet haastatteluissa esiin nousseista tietojärjestelmistä olivat minulle enintään etäisesti tuttuja. Järjestelmäosaamisen mittaamista varten oli laadittava produktiin spesifit kysymykset, jotka perustuivat tietojärjestelmien ominaisuuksiin ja niissä oleviin yksityiskohtiin. Pulmaa syvensi se, että osa poliisi järjestelmistä ovat salaisia ja opiskelijana en päässyt käyttämään kaikkia järjestelmiä niiden todellisessa toimintaympäristössä. Julkisista ohjelmista latsin itselleni kopiot ja opettelin niiden käyttöä. Muutamasta järjestelmästä ei ollut mahdollista saada paikallisesti ladattua kopiota, joten näiden toimintaperiaatetta opiskelin joko valmistajan tuottamasta perehdytysmateriaalista, tai asiantuntijoiden tekemistä opetusvideoista. Youtube palvelu osoittautui kullan arvoiseksi eri käyttöohjeita etsiessä, koska sieltä löysin yllättävän laajat käyttöohjeet ohjelmiin.

Teknisiä tietoja käsittelevä kohta poistettu työn julkisesta osasta. KÄYTTÖ RAJOITETTU TL IV JulkL (621/1999) 24.1§:n 5 k perusteella.

Järjestelmien osalta yllättävää oli, kuinka johdonmukaisesti kaikki analyytikot puhuivat Excel osaamisen merkityksestä. Ohjelman merkitys ei rajautunut vain Excelin käyttöosaamiseen vaan sen kerrottiin tarjoavan myös ymmärrystä niihin loogisen päättelyn ketjuihin, joita muiden ohjelmien tautalla tapahtuu. Excel osaamista pidettiin myös helppona tapana selvittää nopeasti analyytikon tietoteknisen osaamisen perustasoa:

Lainaus poistettu työn julkisesta osasta. KÄYTTÖ RAJOITETTU TL IV JulkL (621/1999) 24.1§:n 5 k perusteella.

Tutkielman aikana alkuperäinen tutkimuskysymykseni muuttui hieman yksilön analyysiosaamisen mittaamisesta ryhmäkohtaiseen mittaamiseen. Haastateltavat toivat esiin näkemyksiä, että kaikkea ei voi opettaa kaikille ja erikoistuminen ryhmän sisällä on mahdollistettava. Pohtiessani ryhmän osaamisen mittaamista, päädyin liittämään lopulliseen produktiini vakaus- ja synergia kertomiset. Näiden parissa vietetty aika oli mielestäni opettavaisin vaihe tämän opinnäytetyön laatimista. En osaa vielä arvioida kertomien käyttökelpoisuutta, ennen kuin niitä on tosiasiallisesti testattu, mutta jään mielenkiinnolla seuraamaan näkemyksiä ja kehitysehdotuksia, joita niiden pohjalta tullaan vastaisuudessa esittämään.

Muutin alkuperäistä ajatustani myös eri taitotasojen rakentamisesta produktin sisään. Alkuperäisessä luonnoksessa oli tarkoitus selvittää käyttäjätasot ja nimetä produktiin jokaiselle tasolle kuuluvat kontrollikysymykset. Muotoillessani produktia huomasin kuitenkin virheen alkuperäisessä ajatuksessani. Vaikka monessa mitattavassa taidossa on havaittavissa hierarkkisuutta, ei näitä hierarkkisia portaita pystytä kuitenkaan tarkasti rajaamaan toisistaan. Päädyin muuttamaan lähestymistäni, niin että sekoitin kysymysjärjestyksen tarkoituksellisesti ja pisteytin jokaisen yksittäistä taitoa mittaavan kysymyksen tasapisteillä, koska uskon tämän menetelmän kuvaavan tarkemmin yksilön osaamista.

8.1.2 Avoimeksi jääneitä kysymyksiä

Tutkielman haastatteluissa sain kattavasti vastauksia teknisen osaamisen haarassa olleisiin kysymyksiin, mutta metodiosaamisen mittaaminen osoittautui huomattavasti haastavammaksi kuin olin ajatellut. Produkti on painottunut selkeästi teknisen osaamisen mittaamiseen. Vaikka produktin tarkoitus ei ole olla aukoton mittari analyytikon osaamisesta, vaan enemmänkin mitata perusvalmiuksia, joiden päälle analytikko voi rakentaa varsinaisen loogisen päättelynsä, olen silti sillä kannalla, että metodiosaamisen avaintaitoja tulisi selvittää vielä huomattavasti syvällisemmin tulevaisuudessa. Vaikka haastateltavat ovat alansa ammattilaisia, niin hajonta metodiosaamista käsittelevissä kysymyksissä oli hyvin laaja. Käsitteiden, termistön ja työskentelymetodien hajonta ennakoivaikeuksia laajempien analyysiryhmien kokoamisessa tai tiedonkäsittelyn ketjuttamisessa eri instituutioissa tai maantieteellisissä paikoissa työskentelevien analytikkojen kesken. Oman tutkielmani osalta metodiosaamisen johtopäätösten voidaan katsoa olevan enimmillään suppeita.

Useat haastateltavat kuvailivat myös analyysia tekevän henkilön toivottavina ominaisuuksina älykkyyttä tai ”hoksottimia”, mutta eivät kuitenkaan kiinnittäneet vastauksiaan edes tarkentavien kysymysten myötä mihinkään tarkempaan älykkyyden muotoon, jotta haastatteluiden sisältöä olisi voitu verrata kirjallisiin lähteisiin. Alla poimintoja eri haastateltavien kommentteista, joissa he vapaassa kerronnassaan kuvailevat edellä mainittuja ominaisuuksia:

Lainaus poistettu työn julkisesta osasta. KÄYTTÖ RAJOITETTU TL IV Julkl (621/1999) 24.1§:n 5 k perusteella.

Oma taitoni älykkyyden eri osa-alueiden tutkimisesta on hyvin rajallista ja tutkielman laajentaminen tätä haaraa pitkin olisi laajentanut työtä liikaa lakuperäisen suunnitelman ulkopuolelle. Haastatteluiden perusteella uskon kuitenkin, että jatkotutkimuksena erilaisten älykkyydestien ja persoonallisuusanalyysien korrelaatiota analyysityössä menestymiseen olisi kannattavaa selvittää tarkemmin kirjallisuuskatsauksilla tai kontrolloiduilla kokeilla.

Myös pitkälle viedyssä tietokantaosaamisessa jouduin rajaamaan työtäni, koska henkilökohtainen osaamiseni ei olisi enää riittänyt aiheiden validiin käsittelyyn. Liitin tämän pohjalta ehdotuksen tietokantaosaamisen osaamiskartoituksesta, joko produktini laajenuksena tai vaihtoehtoisesti uutena erillisenä kartoituksenaan jatkotutkimusta käsittelevään osioon.

8.1.3 Itsekritiikki ja kokonaisarvio

Työn eteni kokonaisuutena melko tarkasti tutkimussuunnitelmassa olevan aikataulun mukaisesti. Jouduin kuitenkin muokkaamaan aikataulua odottaessani tutkimusluvan hyväksymistä. Tein alustavaa kirjallisuuskatsausta alkusyksyn 2021 ja tutkimusluvan myötä pääsin haastatteluvaiheeseen vasta kaksi kuukautta aiottua myöhemmin. Sain kompensoitua aikataulua kirjoittamalla raportin teoreettista pohjaa odotteluaikana ja kirittyä haastattelujen aikataulua. Haastateltavat olivat huomattavasti sitoutuneempia projektiin, kun olin alun perin ajatellut, joten yksittäistä haastattelua ei tarvinnut usein odottaa yli viikkoa ensimmäisestä kontaktista.

Olen kriittinen tutkimussuunnitelmalleni, tutkimuskysymyksille ja hypoteesien asettelulleni. Keväällä 2021 keskusrikospoliisin yhteyshenkilö oli jäämässä lomalle samana päivänä, kun olimme alustavasti sopineet opinnäytetyön toteuttamisesta. Jotta sain työni vireille ennen poliisin lomakautta, tein opinnäytetyön suunnitelmasta ensimmäisen version muutamassa tunnissa ja palautteen saatuani korjatulle versiolle oli aikaa 45 minuuttia. Vaikka olin alustanut ajatusta itselleni jo pidempään, niin tarkemmalla vertaisarvioinnilla jo suunnitteluvaiheessa olisin voinut luoda harkitumman tutkimusasetelman.

Haastatteluiden toteuttamiseen, dokumentointiin, analyysiin ja raportointiin olen melko tyytyväinen. Analysoitavaa materiaalia tuntui kertyvän melko paljon ja pääsääntöisesti haastateltavat kokivat kysymysten asettelut ja rakenteet mielekkäinä. Toki sain myös tarkentavia kysymyksiä haastateltavilta ja osa toi esiin eri näkökulmia, joilla tutkielmaani voi lähestyä, mutta olisi enemmänkin erikoista, mikäli huipputason analytikoilla ei olisi poliisiopiskelijalle uusia näkökantoja.

Keskeisimpänä alueena, jonka jouduin rajaamaan produktin ulkopuolelle, pidän vinoumien ja loogisen päättelyn yleisimpien harhojen käsittelyä. Alkuperäisessä hypoteesissani oletin näiden nousevan keskeisenä teemana aineistossa, mutta niiden osuus jäi niin triviaaliseksi, ettei aineiston pohjalta voinut päätyä johtopäätökseen näiden lisäämisestä produktiin. Kysymyksenasettelu ei suoraan ohjannut vastaajia näiden pariin ja vain yksi vastaaja viittasi näihin käsitteisiin kursorisesti. Uskon kuitenkin vinoumiin liittyvän osaamisen muodostavan kivijalan minkä tahansa tiedon analysoijan ammattitaidolle. Näen kuitenkin merkityksellisenä jatkotutkimuksen tämän haaran osalta.

Hyvin varhaisessa vaiheessa totesin, että produktini ei tule olemaan valmis, tai kaiken kattava, versio tiedusteluanalytiikon osaamista kartoittavasta työkalusta, vaan enemmänkin lähtökohta, jota

voidaan muokata varsinaisen kenttätestauksen jälkeen, eri ryhmille sopivaksi. On myös tunnistettava, että termiä ”osaamien” ei voida täysin määrittää ja siksi produktini ei voi koskaan olla täysin kattava työväline. Siirryinkin nopeasti tutkielman aikana lähtökohtaan, että produktini pyrkii kartoittamaan perusvalmiuksia, joiden päälle jokainen analyytikko voi rakentaa todellisen osaamisensa. Tekniikka, metodiikka ja toimintaympäristö tulevat muuttumaan, joten produktia tulee päivittää jatkuvasti jokaisen lähiesimiehen työtä tukevaksi.

Tutkimuksen tavoitteena oli tunnistaa analyytikolta edellytettäviä perustaitoja, jotta voidaan rakentaa produkti tunnistamaan ryhmän osaamisvajeita. Tämä oli jaettu kuuteen eri tutkimustavoitteeseen, jotka löytyvät tutkimusluvasta (LIITE 3). Ensimmäinen kattokysymys, *”Millaista on 2021 poliisityössä tarvittava operatiivisen tiedon todellinen analyysiosaaminen”*, saavutettiin osittain, mihin osasinkin varautua. Työvälineet ja sovellukset saatiin tutkimuksessa kartoitettua hyvin kattavasti, joten niiden osalta itse sovellusten listauksen tavoite on saavutettu. Koulutuskokonaisuudet saatiin myös kartoitettua hyvin johdonmukaisesti ja uusia koulutustarpeita kartoitettiin tämän tutkimuksen rajauksen sisällä mielestäni riittävästi. Tarkoitus ei ollut suunnitella uusia koulutuskokonaisuuksia, joten kysymyshaaraa tarvittavien koulutusten sisällöstä ja rakenteesta ei jatkettu kovin syvälliseksi. Keskeisimpänä havaintona uusista koulutusmalleista oli analyysiverkoston nouseva merkitys osaamisen päivittämisessä ja volyymin kasvattaminen poliisiammattikorkeakoulun järjestämissä analyysin kursseissa. Hallinnon ulkopuolisen koulutuksen kartoittamisessa tutkimustavoite saavutettiin näistä kuudesta kysymyksestä heikoiten. Poliisit ovat perinteisesti tottuneet saamaan koulutuksensa hallinnon sisältä ja ulkoisia koulutusmahdollisuuksia ei aineistossa merkittävästi osattu kuvailla, muutoin kuin teknisen osaamisen saralta. Viimeinen tutkimuskysymys *”Kuinka tosiasiallista analyysiosaamista voidaan mitata organisaation sisäisesti?”* on vaikein arvioitava tässä vaiheessa tutkielmaani. Produktini on yksi ehdotus siitä, kuinka analyytikon perustarpeiden kartoittamista voidaan lähestyä, mutta se ei ole kaiken kattava. Kyselylomakkeen lisäksi tarkempi kartoitus edellyttäisi strukturoituja kokeita kustakin osa-alueesta, jolloin arvioijan subjektiivisen mielipiteen merkitys saataisiin eliminoitua tutkimustuloksista. On myös huomioitava, että analyysiosaamisen kenttä kehittyy jatkuvasti ja produktia tulee päivittää jatkuvasti vastaamaan kulloistakin rikollisuuden kenttää ja teknistä kehitystä yhteiskunnassa. Kuudennen kysymyksen osalta voin todeta, että tavoite saavutettiin tälle ammattikorkeakoulun opinnäytetyölle riittävällä tasolla, mutta ei kuitenkaan niin, että produktin voitaisiin katsoa olevan objektiivisesti aukoton ja paras mahdollinen mittaustamodi, koska uskottavaa vertailua ja kenttätestausta ei ole vielä suoritettu.

9 JATKOTUTKIMUS

Tutkielmani tuntui päättyvään tilanteeseen, jossa kysymyksiä nousi melko paljon suhteessa opittuihin vastauksiin. Tähän vaikuttanee suomalaisen tutkimuksen kapea-alaisuus poliisin tiedustelu- ja

analyysitoimintaan liittyen. Tiesin aiheen pariin lähtiessäni, että ulkopuolisilta pitkälle salatusti toimivan keskusrikospoliisin toiminnot, jotka käsittelevät vakavaan rikollisuuteen liittyvän tiedustelutiedon analysointiin, tulevat olemaan tutkimuskohteita, joissa on pystyttävä rajaamaan omaa tutkielmaa, vaikka mielenkiintoisia sivujuonteita tulisi vastaan päivittäin. Päätin kuitenkin koota ajatuksiani jatkotutkimuksesta tuleville opinnäytetöiden tekijöille. Toivottavasti osa alla olevista jatkotutkimuksen aiheista toimii inspiraationa tuleville korkeakoulun päättöitään laativille opiskelijoille.

9.1 Tiedonhallinnan järjestäminen

Useat haastateltavat kuvailivat johdonmukaisesti toisiinsa- ja aiheesta julkaistuun kirjallisuuteen nähden, että tietoyhteiskunnan eksponentiaalisesti kasvavat tietomassat ovat tuottaneet suurimpia haasteita laajojen ja tietoverkkoihin limittyvien analyysitoimintojen suorittamiselle. Tiedonhallinnassa eletään haastatteluvastausten perusteella tällä hetkellä murrosta, jossa perinteiselle poliisin salaisen TUVE-verkon kansiorakenteelle etsitään seuraajaa. Poliisin VITJA-RETU tietojärjestelmäuudistuksen myötä käyttöön tullut poliisin tiedustelujärjestelmä POTI sai haastatteluissa pääsääntöisesti negatiivista palautetta juuri tiedonhakuun ja käytettävyyteen liittyvien ominaisuuksiensa johdosta. Tiedonhallinnan jatkotutkimus tulisi jakaa ainakin kahteen eri linjaan, jotka olisivat yksittäisen yksikön käyttämät paikalliset tiedonhallintaratkaisut ja valtakunnallisissa järjestelmissä kasvavan tietomassan käsittelyyn liittyvät käyttöliittymät. Paikallisessa linjassa jatkotutkimukselle, joka vertailisi kriittisesti Sharepoint ympäristöä ja sille mahdollisesti löytyviä vaihtoehtoja on johtopäätökseni perusteella selkeää tilausta.

Valtakunnallisesti POTI järjestelmän läpi liikkuvan tiedon laatuanalyysi tiedustelutoiminnan kannalta olisi haastatteluissa saatujen vastausten perusteella relevantti jatkotutkimuksen aihe. Myös POTI järjestelmän tietokannan kopioitavuus makroanalyysien tekemiselle oli haastatteluissa toivottu ominaisuus. Näiden kahden lisäksi rajapinta-analyysi, siitä kuinka hyvin POTI tukee nyt käytössä olevia analyysiohjelmia tiedon importoinnin osalta, on varmasti jo lähivuosina tarvittava tutkimus.

9.2 *Kappale poistettu työn julkisesta osasta. KÄYTTÖ RAJOITETTU TL IV JulKL (621/1999) 24.1§:n 5 k perusteella.*

9.3 Kappale poistettu työn julkisesta osasta. KÄYTTÖ RAJOITETTU TL IV JulKL (621/1999) 24.1§:n 5 k perusteella

9.4 Operatiivisen kokemuksen merkitys analyysityössä

Haastatellut toivat tämän tutkielman aineistossa esiin selkeästi, että kokemuksella eri poliisin toiminnoista on merkitystä, mutta kysymysten asettelulla ei pystytty kartoittamaan riittäväällä laajuudella sitä, mikä kaikki kokemus poliisin työstä tuo etua analyytikon työhön. Erillinen tutkimus on tarpeellinen tämän osion kehittämiseksi produktissa ja analyttikoiden rekrytoinnin, sekä koulutuksen suuntaamiseen. Tutkimuksessa olisi kartoitettava myös poliisi- ja virkamieshallinnon ulkopuolinen työkokemus, joka jäi tässä aineistossa hyvin vaillinaiseksi.

9.5 Klusterianalyysit

Tutkielman aineisto, sekä kirjalliset lähteet tukivat johdonmukaisesti sitä, että suomalaisessa poliisin tiedusteluanalyysissa tehdään enintään kaksiulotteisia analyyseja, kuten ajan suhde maantieteelliseen sijaitiin. Aineistossa ei noussut esimerkkejä, että analyysin taustalla käytettäisiin klusterianalyyseja tai useamman ulottuvuuden yhtäaikaista koneellista analysointia automaattisesti. Matemaattisesti esimerkiksi multidimensionaalissa klusterianalyysissa voidaan huomioida käytännössä loputon määrä attribuutteja ja analyttikoiden tehtävä on vain löytää oikeat attribuutit tekoälyn analysoitavaksi. Klusterianalyysit voidaan toteuttaa joko valvottuina (supervised) tai valvomattomina (unsupervised). Valvomaton ja Bayesilaisen verkon kautta tapahtuvan koneoppimisen kautta kehittyvä koneellinen analyysi pystyy tunnistamaan jo aikaisemmin rekisteröityjen anomalioiden lisäksi uusia ja tuntemattomia anomaliaita. (Niemi 2014, s. 2)

Näiltä osin vaikuttaisi, että suomalainen tiedusteluanalyysi on jäämässä kehityksestä jälkeen, koska nykyisellä informaation aikakaudella on hyvin naiivia odottaa, että yksittäinen ihminen pystyisi toimimaan nopeammin kuin automaattista analyysia tekevät algoritmit. Luonnollisessa maailmassa pystytään analysoimaan kolmea ulottuvuutta kerrallaan, mutta multidimensionaaliseen matemaattiseen malliin voidaan syöttää, laskentatehon ehdoilla, loputtomasti analysoitavia attribuutteja. (Niemi 2014, s. 2). Hypoteeseina käytännön sovelluksista voidaan pohtia verkkohyökkäysten torjuntaa, kyberrikollisuuden kohdistuvaa tuntemattomien kohteiden tiedustelua, tai rajat ylittävän rikollisuuden tunnistamista rajanylityksistä kerätyn massadatan automaattisella koneellisella klusteroinnilla.

Jatkotutkimus tekoälyn liittämistä poliisin tietojärjestelmiin ja klusterianalyysien soveltaminen tätä kautta poliisin tiedusteluanalyysiin on keskeistä, mikäli tahdotaan ennakoita poliisin analyysivalmiutta tulevaisuuteen.

LÄHTEET

Cialdini Robert B. 2007: Influence, The Psychology of Persuasion. Collins.

Girard John P. & Girard JoAnn L. 2009: A Leader's Guide to Knowledge Management. Business Expert Press LLC.

Grana & Windell 2021: Crime and intelligence analysis, An integrated real-time approach, Second Edition. Routledge.

Haikansalo Anu 2018, toimittanut Vesterbacka: Kun isolla kengällä astuu, jää iso jälki. Lukemisto Poliisiammattikorkeakoulun valintakokeita varten 2018–2019

Levi Daniel 2007: Group Dynamics for Teams, 2nd edition. Sage Publications.

Niemi Antti 2014: Mathematical methods for anomaly detection. JAMK University of Applied Sciences. Institute of information technology. Artikkel.

Poliisiammattikorkeakoulu 2010: Analyysi johtamisen välineenä, Tietojohtoisen poliisitoiminnan käytäntöjen ja rakenteiden kehittämisprojekti 2009 – 2010 väliraportti 03.03.2010

Poliisihallitus 2019: Poliisihallituksen määräys POL-2019-58976, Poliisiyksiköiden analyysi- ja tiedustelutoimintojen järjestäminen, tehtävät ja vastuut.

Ratcliffe Jerry H. 2016: Intelligence Led Policing, second edition. Taylor & Francis Ltd.

Sähköiset lähteet:

Adcock Philip 2021: What is Groupthink? Artikkel. Luettavissa: adcocksolutions.com/post/what-is-groupthink

Antila Markus 2020: ATI-määräyksen mukainen tiedustelu ja sen käyttöteoria, Poliisiammattikorkeakoulu. AMK-opinnäytetyö. Luettavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/348685/ON_Antila.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Cherry Kendra 2020: Why the Halo effect influences how we perceive others. Artikkel. Luettavissa: <https://www.verywellmind.com/what-is-the-halo-effect-2795906>

Euroopan unionin neuvosto 2006: Neuvoston puitepäättös 2006/960/YOS. Luettavissa: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=celex%3A32006F0960>

Europol 2021: Serious and organised crime threat assessment 2021 (SOCTA). Luettavissa: https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/socta2021_1.pdf

Hakaniemi Jussi 2012: Analyysitoiminta ja päätöksenteko paikallispoliisissa, tietojohtoisen poliisitoiminnan sovelluksia. Tampereen yliopisto, Johtamiskorkeakoulu, turvallisuushallinto. Pro-Gradu tutkielma. Luettavissa: <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/84412/gradu06592.pdf?sequence=1&isAllo-wed=y>

Eduskunta 2018: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi. HE 242/2018. Luettavissa: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Documents/HE_242+2018.pdf

Gillis Alexander 2021: 5 V's of big data. Artikkel. Luettavissa: <https://searchdatamanagement.techtarget.com/definition/5-Vs-of-big-data>

Hyvärinen & Suoninen, Vuori: Haastattelut. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja]. Luettavissa: <https://www.fsd.tuni.fi/palvelut/menetelmaopetus/>

Kallinen, Timo & Kinnunen, Taina. Etnografia. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja]. Luettavissa: <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/>

Kawasaki Guy 2006: The Art Of innovation, Blogi. Luettavissa: https://guykawasaki.com/the_art_of_inno/

Leino Tuomas 2007: Ihmislähteistä saatava tiedustelutieto johtamisen tiedustelutuen osana. Maanpuolustuskorkeakoulu. Pro-Gradu tutkielma. Luettavissa: <https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/74207/SM336.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Lukka Kari 2001: Konstruktiivinen tutkimusote, Menetelmäartikkelit metodix.fi. Luettavissa: <https://metodix.fi/2014/05/19/lukka-konstruktiivinen-tutkimusote/>

Mäkinen, Anssi 2020: Analyysi johtamisen välineenä järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa. Laurea ammattikorkeakoulu. AMK Opinnäytetyö. Luettavissa: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/334378/Analyysi%20johtamisen%20v%C3%A4lilinen%20j%C3%A4rjest%C3%A4ytyneen%20rikollisuuden%20torjunnassa.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Oikeudenkäymiskaari, <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1734/17340004000>

OSCE Guidebook – Intelligence-Led Policing. 2017. Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE). <https://www.osce.org/chairmanship/327476?download=true>

Pakkokeinolaki, <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110806>

Poliisiammattikorkeakoulu 2018: Poliisin toimintaympäristö – poliisiammattikorkeakoulun katsaus. Luettavissa: https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/278900/POLAMK_Rap_132_web.pdf?sequence=1

Puolustusministeriö 2015: Suomalaisen tiedustelulainsäädännön suuntaviivoja. Tiedonhankintalaki-työryhmän mietintö. Luettavissa: https://www.defmin.fi/files/3016/Suomalaisen_tiedustelulainsaadannon_suuntaviivoja.pdf

Rousku Kimmo 2018: Digitaalinen toimintaympäristö tuo mukanaan uusia uhkia -hallittu riskinotto on avain onnistumiseen. Julkaisija: Digi- ja väestötietovirasto. Luettavissa: <https://dvv.fi/-/digitaalinen-toimintaymparisto-tuo-mukanaan-uusia-uhkia-hallittu-riskinotto-on-avain-onnistumise-2>

Rumsfeld, Donald 2002: 6.6.2002 Lehdistötilaisuuden puhe. Luettavissa: <https://www.nato.int/docu/speech/2002/s020606g.htm>

Saaranen-Kauppinen Anita & Puusniekka Anna 2006: KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto [verkkójulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja]. Luettavissa: <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/>

Sisäisen turvallisuuden rahasto 2014: Kansallinen ohjelma 2014 – 2020. Luettavissa: <https://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatos?decisionId=0900908f804838f4>

Suomen virallinen tilasto (SVT): Tietotekniikan käyttö yrityksissä [verkkójulkaisu]. ISSN=1797-2957. 2018, 5. Big data . Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 20.12.2021]. http://www.stat.fi/til/ict/2018/ict_2018_11-30_kat_005_fi.html

TEPA termipankki 2021: Erikoisalojen sanastojen ja sanakirjojen kokoelma. Ylläpitäjä Sanastokeskus STK. Luettavissa: <https://termipankki.fi/tepa/fi/haku/standalone>

United states Army Headquarters 2006: Field manual 2-22.3 Human intelligence collector operations. Luettavissa: <https://fas.org/irp/doddir/army/fm2-22-3.pdf>

Virtanen, P. Stenvall, J. & Rannisto, P-H. 2015. Tiedolla johtaminen – teoriaa ja käytäntöjä. Luettavissa: https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/100694/Virtanen_ym_Tiedolla_johtaminen.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Wald Adam 1934: Reprint of: "A method of estimating plane vulnerability based on damage of survivors by Adam Wald", Center for Naval Analyses, 1943 / 1980. Luettavissa: <http://web.archive.org/web/20150430093149/http://cna.org/sites/default/files/research/0204320000.pdf>

Walsh Ed 2017: Confirmation Bias... Is exactly what you think it is. Artikkel. Luettavissa: <https://s4be.cochrane.org/blog/2017/02/06/confirmation-bias/>

Zhuang Dexter 2019: How to Take Control and Make Better Decisions: The Intuitive Framework That NASA, Ancient Philosophers, and Psychologists Have in Common. Artikkel. Luettavissa: <https://www.dexterzhuang.com/blog/how-to-take-control-and-make-better-decisions/>

LIITE 1, KUTSU TEEMAHAASTATTELUUN

Keskusrikospoliisin taktisen analyysin yksikön tilauksesta toteutetaan sarja teemahaastatteluita syksyllä 2021, joiden pohjalta saadaan katsaus taktisen- ja operatiivisen analyysiosaamisen nykytilaan, sekä luodaan edellytykset yksikkökohtaisen analyysiosaamisen kartoittamiselle tulevaisuudessa.

Keskusrikospoliisin taktisen analyysin yksikkö on asettanut alustavan listauksen haastatteluun kutsuttavista kahdeksasta asiantuntijasta ja teidät on nimetty tällä listalla yhdeksi tutkimukseen kutsuttavista henkilöistä. Osallistuminen tutkimukseen perustuu suostumukseenne.

Puolistrukturoidut teemahaastattelut

Tutkimus toteutetaan maksimissaan 2 tunnin mittaisilla puolistrukturoituina teemahaastatteluina loppuvuoden 2021 aikana, jossa osallistujia haastatellaan joko yksin tai pienryhmissä haastateltavan toiveen mukaisesti. Haastattelut on mahdollista toteuttaa joko henkilökohtaisessa tapaamisessa haastateltavan yksikössä, tai etäyhteydellä. Haastattelukysymysten runko on tämän kutsun liitteenä. Haastattelun ajankohta sovitaan jokaisen osallistujan kanssa erikseen.

Tietoturvallisuus ja salaaminen

Työ jaetaan neljään osaan, jotka ovat teoriapohjan esittely kirjallisuuskatsauksella, asiantutijahaastattelu, produkti, sekä raportti. Työtä käsittelevä kirjallisuuskatsaus ja raportti julkaistaan. Varsinainen produkti jää salattuna keskusrikospoliisin taktisen analyysin yksikön harkinnanvaraiseen käyttöön ja on käytettävissä myös muille poliisin yksiköille. Haastatteluiden sisällöt salataan.

Tutkimuksen taustatiedot

Työn toteuttaa poliisiammattikorkeakoulun opiskelija Tatu Niemi Poliisin AMK tutkinnon opinnäytetyönään. Työn ohjaajina poliisiammattikorkeakoulun puolelta toimivat **Kohta poistettu työn julkisesta osasta. KÄYTTÖ RAJOITETTU TL IV JulkL (621/1999) 24.1§:n 5 k perusteella.**

Tutkimuksen nimi

Operatiivisen tiedon analysointi: Metodit ja työvälineet keskusrikospoliisissa 2021

”Haastattelukatsaus poliisin operatiivisen tiedon analyysiosaamisen keskeisimpiin tarpeisiin ja osamiskartoitustyökalun toteuttaminen keskusrikospoliisin taktisen analyysin yksikön tarpeeseen.”

Lisätietoja

Tatu Niemi, (yhteystiedot poistettu)

Kohta poistettu työn julkisesta osasta. KÄYTTÖ RAJOITETTU TL IV JulkL (621/1999) 24.1§:n 5 k perusteella.

LIITE 2, TEEMAHAASTATTELUN KYSYMYKSET

Lähtötilanne

- Kuvaile termejä ”operatiivinen analyysi” ja ”taktinen analyysi” -käsitteinä ja mitä ne sisältävät?
- Millaista on mielestäsi 2021 poliisityössä tarvittava operatiivinen ja taktinen analyysiosaaminen?
- Millaisia osaamispuutteita on havaittu operatiivisen ja taktisen analyysin osaamisessa poliisissa?
- Kuinka tosiasiallista analyysiosaamista mitataan organisaatiossa sisäisesti? (esimerkiksi osaamiskartoitukset)
- Jos osaamisvajetta on havaittu yksikössäsi, niin kuinka tilanteeseen on reagoitu?
- Mitä mieltä olet henkilöstön osaamista mittaavasta osaamiskartoitussapluunasta, jota tällä tutkimuksella pyritään luomaan?
- Onko analyysityön tehtävän kuvaukset ja tavoitteiden asettelu mielestäsi selkeää operatiivisen ja taktisen analyysityön osalta?
- Ovatko operatiivisen ja taktisen analyysin käsitteet mielestäsi yhdenmukaisia poliisihallinnossa? Onko tässä eroja esimiesten ja suorittajaportaan välillä?

Työhistoria

- Onko tiettyjä analyytikon toimenkuvan ulkopuolisia tehtäviä, joista rekrytoitavat henkilöt hyötyvät mielestäsi paremmin analyysityössä?
- Millainen merkitys on virkavuosina mitatulla työkokemuksella analyysityön kannalta?

Koulutus

- Millaisia koulutuskokonaisuuksia analyysiosaamisesta on tarjolla poliisiyksiköissä?
- Onko koulutustarjonnassa puutteita, joita tulisi täydentää uusilla kurssikokonaisuuksilla ja täydentävätkö nykyiset kurssit niitä osaamisvajetta, joita sinä olet havainnut?
- Onko mielestäsi poliisihallinnon ulkopuolelta saatavissa analyysiosaamisen koulutusta, jolla voitaisiin täydentää puutteita hallinnon sisäisessä koulutuksessa?
- Tulisiko jo käydyistä analyysiosaamisen koulutuksista järjestää kertauskursseja?

Tekninen osaaminen

- Millaisia työkaluja tai sovelluksia on mielestäsi tarkoituksenmukaista käyttää tehokkaan alanyysitoiminnan järjestämiseen?
- Kuinka suuri merkitys on aikaisemmin hankitulla teknisellä osaamisella, suhteessa työn ohella hankittavaan lisäkoulutukseen?
- Millaisia teknisen osaamisen puutteita olet havainnut analyysityöhön liittyen?
- Millaisia tietojärjestelmien ongelmia olet havainnut analyysityöhön liittyen?

Metodiosaaminen

- Millaisia tunnistettavia menetelmiä käytät työssä analyysitavoitteesi saavuttamiseen?
- Onko sellaisia menetelmiä, jotka koet hyödyllisiksi, mutta osaaminen tai käytettävissä oleva aika ei mahdollista niiden hyödyntämistä?
- Sisältyvätkö nämä menetelmät poliisihallinnon tarjoamiin koulutuksiin?
- Millaisia puutteita menetelmien tai käsitteiden hallinnassa olet havainnut analyysityöhön liittyen?

Haastattelun kattavuus

- Onko jotain, mitä mielestäsi tässä haastattelussa ei ole osattu huomioida?

LIITE 3, TUTKIMUSLUPA

Tutkimuslupa; Tatu Niemi: Operatiivisen tiedon analysointi, metodit ja työvälineet keskusrikospoliisissa

Hakija Tatu Niemi, poliisiopiskelija, poliisiammattikorkeakoulu

Tutkimuksen vastuullinen johtaja / opinnäytetyön ohjaajat

Ossi Kaario, ylikomisario, poliisiammattikorkeakoulu
Joni Tonteri, ylikomisario, poliisiammattikorkeakoulu

Tutkija Hakija

Hakemus Hakija valmistelee poliisiammattikorkeakoulussa poliisi (AMK) -tutkintoon kuuluvaa opinnäytetyötä, jonka aiheena on operatiivisen tiedon analysointi, metodit ja työvälineet keskusrikospoliisissa vuonna 2021.

Opinnäytetyö perustuu kirjalliseen tutkimussuunnitelmaan, jonka mukaan opinnäytetutkimuksessa pyritään selvittämään:

- Millaista on 2021 poliisityössä tarvittava operatiivisen tiedon todellinen analyysiosaaminen?
- Millaisia työkaluja tai sovelluksia on tarkoituksenmukaista käyttää tehokkaan alanyysitoiminnan järjestämiseen?
- Millaisia koulutuskokonaisuuksia analyysiosaamisesta on tarjolla poliisihallinnon sisäisesti?
- Onko koulutustarjonnassa puutteita, joita tulisi täydentää uusilla kurssikokonaisuuksilla?
- Onko poliisihallinnon ulkopuolelta saatavissa analyysiosaamisen koulutusta, jolla voitaisiin täydentää puutteita hallinnon sisäisessä koulutuksessa?
- Kuinka tosiasiallista analyysiosaamista voidaan mitata organisaation sisäisesti?

Tutkimuksen suorittamiseksi hakija pyytää poliisiammattikorkeakoululta lupaa hankkia tietoja poliisista tutkimussuunnitelmassa ja sen liitteissä tarkemmin kuvatulla tavalla haastatteleamalla poliisin henkilöstöä Helsingin poliisilaitoksella ja keskusrikospoliisissa.

Päätös Poliisiammattikorkeakoulu myöntää hakijalle luvan (*tutkimuslupa*) haastatella poliisin henkilöstöä Helsingin poliisilaitoksella ja keskusrikospoliisissa ja käyttää näin saatuja tietoja poliisi (AMK) -tutkinnon opinnäytetyön edellyttämässä tutkimuksessa tässä päätöksessä määrättyin ehdoin.

Poliisiammattikorkeakoulu myöntää hakijalle lisäksi oikeuden käyttää poliisin sähköpostijärjestelmää haastattelujen toteuttamiseksi.

Tutkimusluvan voimassaolo ja muuttaminen

Hakija saa käsitellä tämän tutkimusluvan perusteella hankittuja tietoja vain niin kauan kuin se on tarpeellista opinnäytetyön tekemiseksi.

Tutkimusluvan voimassaolo päättyy, kun hakijan poliisi (AMK) -tutkinnon opiskeluoikeus päättyy, kuitenkin viimeistään 31.1.2022.

Poliisihallitus tai poliisiammattikorkeakoulu voi muuttaa tutkimusluvan ehtoja tai määrätä tutkimusluvan perusteella aloitetun tutkimuksen lopetettavaksi, jos siihen on syytä.

Tutkimusluvan ehdot

Tutkimusluvan perusteella saadut tiedot (tutkimusaineisto) ovat salassa pidettäviä ja niitä koskee myös Poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain (1664/2013) 48 §:n 2 momentissa säädetty vaitiolovelvollisuus ja hyväksikäyttökielto.

Tutkimusaineistoa saa käyttää vain poliisiammattikorkeakoululle tutkimusluvan saamista varten esitettyssä tutkimussuunnitelmassa yksilöityyn opinnäytetyöhön.

Tutkimusaineistoa saa käsitellä tutkimusluvassa mainittu, kirjallisen salassapitositoumuksen allekirjoittanut tutkija.

Tutkijan on sovittava suoraan Helsingin poliisilaitoksen ja keskusrikospoliisin kanssa haastattelututkimuksen toteuttamiseen liittyvistä menettelytavoista sekä esitettävä samalla voimassa oleva tutkimuslupa.

Haastattelututkimuksiin osallistuminen on poliisin henkilöstölle vapaaehtoista.

Haastattelututkimus on poliisihallinnossa toteutettava niin, ettei siitä aiheudu merkittävää haittaa poliisin virkatehtävien hoidolle.

F

Tutkijan on muutenkin käsiteltävä ja säilytettävä tutkimusaineistoa niin, että tiedot eivät paljastu sivullisille.

Sähköisessä muodossa olevaa tutkimusaineistoa saa käsitellä ja säilyttää ainoastaan tutkimuslupahakemuksessa yksilöidyssä paikassa poliisin tietovälineessä

Julkiseen opinnäytetyöhön ei saa sisällyttää salassa pidettäviä tietoja.

Tutkijan on huolehdittava siitä, että tutkittavien henkilöllisyys ei paljastu tutkimuksesta julkaistavien tietojen perusteella, esimerkiksi otannan pienen koon vuoksi.

Tutkijan tulee noudattaa henkilötietojen käsittelyssä tietosuojalainsäädännön velvoitteita ja annettava haastattelu- tai kyselytutkimukseen osallistuville yleisen tietosuojasetuksen edellyttämän informaation henkilötietojensa käsittelystä (lisätietoja esimerkiksi www.tietosuojafi.fi).

Tutkimuksessa tulee lisäksi noudattaa yleisiä tutkimuseettisiä periaatteita ja ohjeita (www.tenk.fi).

Kun opinnäytetyö on hyväksytty, tutkimusaineisto tulee hävittää tietoturvallisella tavalla.

Sovelletut oikeusohjeet Tietosuojalaki (1050/2018) 4, 6, 7 ja 27 §
Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999) 23, 24 ja 28 §
Yleinen tietosuoja-asetus (EU 2016/679) 5, 6 ja 10 artikla
Poliisihallituksen päätös 13.2.2017 (POL-2015-14542)
Poliisihallituksen kirje 11.2.2021 (POL-2021-1042)

Muutoksenhaku Päätökseen liitetään valitusosoitus Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen.
Päätös annetaan tiedoksi tavallisena sähköpostiviestinä hakijan ilmoittamaan sähköpostiosoitteeseen.

Rehtori Kimmo Himberg

Lakimies Kimmo Lehtimäki

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 23.09.2021 klo 15:34. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu Hakija (postitse hakemuksessa ilmoitettuun osoitteeseen)

Tiedoksi Ylikomisario Ossi Kaari
Ylikomisario Joni Tonteri
Helsingin poliisilaitos
keskusrikospoliisi

LIITE 4, PRODUKTI

Opinnäytetyöstä on poistettu LIITE 4, PRODUKTI. KÄYTTÖ RAJOITETTU TL IV JulkL (621/1999) 24.1§:n 5 k perusteella.